

Λ Vuaana ooja istumaasi ivuaadana ΔSuusi Cristo aidΔsi quiaa aimΔraitadai tami oidi daama

1-2 Diuusi maradΔ agai dai tomastuigaco tΔvaagiΔrΔ daacana Diuusi Δmadu. AidΔsi maiquiaa cΔquiva oidigi vΔΔscΔrΔ oidaga Diuusi maradΔ Diuusi Δmadu. Diuusi maradΔ agai daidΔ gΔrmaatΔtuli istuiga Diuusi. Diuusi maradΔ rDiuusi ΔpΔ cascΔΔ.

3 Diuusi maradΔ Δmadu Diuusi idui vΔΔsiaΔcatai.

4 Diuusi maradΔ gΔrmaacai ibΔdagai utuducami dai soicΔi oodami ismaatΔ caΔcagi Diuusi ñiooquidΔ.

5 Diuusi maradΔ divia oidigi daama dai oidacatadai oodami saagida. Δoodami maimaatΔ caΔcatadai Diuusi ñiooquidΔ baiyoma apiasoimaasi ivuaadana. Diuusi maradΔ soi mui oodami sai maatΔ caΔcana Diuusi ñiooquidΔ tomasi vaamioma muidu ismaacΔΔ gajiaadΔrΔ vipieeyi Diuusi ñiooquidΔ. Siaaco oidaga cuudagi maitutucagΔi. Poduucai ΔpΔ siorΔ vaavoitudai dai Δgidi Diuusi maradΔ agai gia gajiaadΔrΔ vipieeyi gosoimaascami.

6-7 Diuusi ootoi ΔVuaana sai vapaconana oodami sai gaagidana isDiuusi maradΔ rΔgai ismaacΔΔ maatΔtulia agai oodami Diuusi ñiooquidΔ, sai oodami vaavoitudana ΔCristo.

8 ΔVuaana maitΛrΛCristocatadai baiyoma Diuusi ootoi ΔVuaana sai gaaagidiana sioorΛ ΛrΛCristo.

9 ΔCristo divia agaitadai gooquiΛrioma dai soifña agai oodami sai maatΛ caΛcana Diuusi ñiooquidΛ.

10 ΔCristo oidacatadai oidi daama dΛmos Λoodami maimaatΛcatadai sioorΛ Λgai. Λgai Λgai daidΛ idui oidigi.

11 DaidΛ ΔCristo Λrjudíucatadai dΛmos chiΛΛqui judidíu vaavoitudaitadai Λgai.

12 DΛmos vΛΛscΛrΛ ΛΛmoco cΛΛga gΛntΛgito caΛ dai vaavoitu ΔSuusi Cristo tai Diuusi maa Λgai sΛΛlicami saidΛ ΛrDiuusi maamaradΛcana.

13 Mospoduucai ΛrDiuusi maamaradΛcana oodami maisiu mosvuvaacΛcai oodamiaiñdΛrΛ. Λvaavoitudadami ΛrDiuusi maamaradΛ maisiu mosipΛlidityai dΛΛdΛdΛ tomali maisiu mosipΛlidityai Λmo oodami baiyoma ΛrDiuusi maamaradΛ ipΛlidityai Diuusi.

14 DaidΛ ΔCristo Diuusi maradΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ dai ΛgaicΛdΛ gΛmaí istuiga Diuusi. Diuusi maradΛ vuusai oodami duucai dai oodami saagida oidacana. Dai Λgai sΛΛlicΛdΛ cΛΛgacΛrΛ nΛidiña oodami dai vΛΛsi istumaasi aagaiña Λgai Λrvaavoi. Dai aatΛmΛ maí siΛgai viaa Λmo sΛΛlicami dai aliΛ viaa guvucadagai. Diuusi Λgai dai maa gΛmara sΛΛlicami dai guvucadagai. Diuusi mosaliΛΛmaduga maradΛ.

15 Dai poduu aagai ΔVuaana aagaitai Λgai:

—Idiava ΛrΛgai ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ sai divia agaitadai, dai vaamioma namΛga iñsaanΛ dai aanΛ maitistutuidi siΛΛsi istutuidi idi. Maiquiaa vuusaicai aanΛ abiaadΛrΛ caoidacatadai idi —ascaiti ΔVuaana.

16 DaidΛ agai sΛalicadΛ gΛroigΛdai dai cΛagacΛrΛ gΛrnΛidi dai vΛascΛrΛ gΛrsoicΛi naana maasi istumaasicadΛ aatΛmΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai agai.

17 Moseesacaru agai daidΛ gΛrmaa Diuusi sΛalicamigadΛ dai sioorΛ maiΛΛgidiña ΛsΛalicami Λdudunucami gΛvaiña agai iscoodaiña ΛpΛ. DΛmos ΛSuusi Cristo agai dai oigΛdai oodami dai oigΛldi dai cΛagacΛrΛ nΛidi dai vΛasi istumaasi aagai agai Λrvaavoi.

18 Tomali Λmaadutai mainΛidi Diuusi tomali Λmo imidagai. DΛmos Diuusi maradΛ ismaacΛdΛ tomastuigaco tΛvaagiΛrΛ daja Diuusi gΛrooga ΛΛmadu dai cascΛdΛ cΛΛ maata istuiga Diuusi. Agai agai dai gΛrmaatΛtuldi istuiga Diuusi. Diuusi mosaliΛΛmaduga maradΛ.

19 Λfariseo JerusaleenΛrΛ oidacami ootoi papaali ΛΛmadu pipiooñigadΛ sai tΛcacana ΛVuaana soor agai.

20 TaidΛ ΛVuaana sΛΛli aagidi dai potΛtdai:

—AanΛ anmaitΛrΛCristo —astΛtdai ΛVuaana.

21 Amaasi potΛtdai Λpapaali ΛΛmadu pipiooñigadΛ agai:

—¿Poor aapi? ¿AapipΛsi ΛrEliiasi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ? —astΛtdai.

TaidΛ ΛVuaana potΛtdai:

—Chuu —astΛtdai.

Tai Λgaa potΛtdai:

—¿AapipΛsi ΛrΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ sai divia agaitadai? —astΛtdai.

TaidΛ ΛVuaana potΛtdai:

—Chuu —astΛtdai.

22 Amaasi ʌgaa potʌtʌdai:

—¿Poor aapi? Garaagidañi aapi tʌtai aagida aatʌmʌ ʌmo istumaasi ʌgai ismaacʌdʌ gʌrootoi. ¿Tumaasi gʌraagidamu aapi? ¿Poor aapi? —astʌtʌdai.

23 Taidʌ ʌVuaana potʌtʌdai:

—Aanʌanʌ ʌgai ismaacʌdʌ aagai Diuusi ñiooquituldiadamigadʌ Isaíacaru sai oidigana gamamaatʌtuldia ʌgai Diuusi ñiooquidʌ dai aduucai ooja ʌgai: “Aagidamu ʌgai oodami sai otoma divia ʌgai gabaitʌcʌaacamiga, cascʌdʌ aliʌsi gʌaagai isʌma duucai gʌntʌtʌgito dai camaisoimaasi ivuaada ʌgai”, asduucai ooja Isaíacaru —astʌtʌdai ʌVuaana.

24 Amaasi ʌfariseo ojootosadʌ ismaacʌdʌ dada Jerusaleenaiñdʌrʌ

25 potʌtʌdai:

—Isaapi maitʌrʌCristo, tomali maitʌrEliiasi, tomali maitʌrDiuusi ñiooquituldiadamigadʌ ismaacʌdʌ divia agaitadai, aidʌ gia ¿tuiʌsi vapaconai aapi oodami? —astʌtʌdai ʌgai.

26 Taidʌ ʌVuaana potʌtʌdai:

—Aanʌ gia suudagicʌdʌ vapaconai oodami dʌmos aapimʌ gʌnsaagida aimʌrai ʌmai dai maimaatʌ aapimʌ sioorʌ ʌgai.

27 Aanʌ ʌpʌga divia isʌgai dʌmos ʌgai vaamioma viaa guvucadagai iñsaanʌ. Aanʌ maitistutuidi siʌʌsi istutuidi ʌgai. ʌgai saʌlicʌdʌ vaamioma namʌga iñsaanʌ —astʌtʌdai ʌVuaana.

28 Vʌʌsi gomaasi ʌpʌdui Betaabarʌrʌ vaasmocoradʌrʌ ʌgʌʌ aqui Jordán. ʌaqui Jordánʌrʌ ʌgai siaaco vapaconai ʌVuaana ʌoodami.

29 Siaadico ʌVuaana nʌidi isvuidʌrʌ imʌi ʌSuusi. Daidʌ ʌVuaana itʌtʌdai ʌoodami:

—Dañi gooviava ʌgai ismaacʌdʌ ootoi Diuusi sai gʌmuaatudana curusiaba vai poduucai Diuusi istuidʌna isoigʌldiagi oodami soimaascamigadʌ. Poduucai goSuusi ʌrʌpan ducami ʌali cañiiru ismaacʌdʌ ʌʌquioma gʌraaduñicarʌ coodaiña sai Diuusi oigʌldiña soimaascamigadʌ.

30 Goovai aagai aanʌ aidʌñsi pocaiti: “Aanʌ ʌpʌga divia isʌgai dʌmos ʌgai vaamioma viaa guvucadagai iñsaanʌ. Aanʌ maitistutuidi siʌʌsi istutuidi ʌgai. Maiquiaa vuusaicai aanʌ abiaadʌrʌ caoidacatadai ʌgai”, tʌtʌdai aanʌ.

31 Aanʌ ʌʌpʌ maimaatʌcatadai sioorʌ ʌgai. Dʌmos aanʌ vaponai ʌjudidíu suudagicʌdʌ vai poduucai ʌgai maatʌna sioorʌ ʌgai —astʌtʌdai ʌVuaana.

32 Daidʌ ʌVuaana pocaiti ʌʌpʌ:

—Aanʌ tʌʌ aidʌsi Diuusi Ibʌadʌ tʌvai tʌvaagiaiñdʌrʌ ʌSuusi daama ʌmo tugu maasi.

33 Aanʌ maiquiaa maatʌcatadai sioorʌ ʌgai dʌmos Diuusi ʌgai dai giñootoi sai vaponana aanʌ oodami suudagicʌdʌ dai ʌgai povaiñtʌtʌdai: “Siʌʌscadʌ nʌijadagi giñibʌdaga istʌvañiagi dai dan daiva ʌmo cʌʌli ʌgai vaa ʌrʌgai dai maaqui ʌgai oodami guvucadadʌ giñibʌdaga”, iñtʌtʌdai Diuusi.

34 Dai nʌidi aanʌ istumaasi ʌpʌdui ʌcʌʌlicʌdʌ dai aanʌ ʌrnʌijadami isʌgai ʌrʌDiuusi maradʌ ismaacʌdʌ tʌvai tʌvaagiaiñdʌrʌ —astʌtʌdai ʌVuaana.

35 Siaadico ʌVuaana movaasi daacatadai ʌʌmadu gooca gʌmamaatʌrdamiga.

³⁶ Dai naiditai isdaivusai ΔSuusi, ΔVuaana itatadai gΔmamaatardamiga:

—Dañi bodarai imai goovai ismaacada Diuusi ootoi sai gΔmuaatudana curusiaba vai poduucai Diuusi istuidana isoigaldiagi oodami soimaascamigada. Poduucai Suusi arapan duucami aali cañiiru ismaacada ΔΔquioma gΔraaduñicaru coodaiña vai Diuusi oigaldiña soimaascamigada —astatadai ΔVuaana.

³⁷ VΔgoocatai mamaatardamigada ΔVuaana cai iscaiti ΔVuaana dai oí Δgai ΔSuusi.

³⁸ Amaasi ΔSuusi aa nanaava dai taa isoidi Δgai daidai itatadai:

—¿Tuma gaagai aapim? —astatadai ΔSuusi.

Tai Δgai itatadai:

—Mamaatardadiami, ¿paaco oidaga aapi? —astatadai.

³⁹ Taidai ΔSuusi itatadai:

—Giñoidávurai dai naida —astatadai.

Amaasi oí Δgai dai taa siaaco gΔuliñacatadai Δgai. Dai casi arurunucocatadai dai movaasi daraaja Δgai ΔSuusi Δmadu asta duupicoi tasai.

⁴⁰ Amaadutai Δgai Aandarasi taagidu. Δgai arsuculidai Simuñi Piiduru.

⁴¹ Otoma ii Δgai dai taa gΔsiΔgi daidai itatadai:

—Aatama taa ΔCristo ismaacada Diuusi ootoi tavaagiaiñdarai —astatadai.

⁴² Dai Aandarasi vaidacai Simuñi mΔca siaaco daacatadai ΔSuusi. Dai mostΔgacai ΔSuusi ΔSimuñi potatadai:

—Aapiar arSimuñi Joonási maradai dΔmos sivi Sefasi gΔagadamu aanai. Sefasi arPiiduru —astatadai ΔSuusi.

⁴³ Dai siaadico ʼSuusi imia agaitadai Galilea dʼʼʼʼriamu. Dʼʼʼʼ ʼpʼʼga tʼʼʼ ʼgai ʼPiili daidʼʼ itʼʼʼʼdai:

—Giñoidáñi —astʼʼʼʼdai.

⁴⁴ ʼPiili ʼrʼBetasaídʼʼʼ ʼoidacami. Dai ami oida-catadai ʼʼʼʼ Aandʼʼʼʼʼʼ ʼʼʼʼmadu Piiduru.

⁴⁵ Amaasi ii ʼPiili dai gaagamu Natanieli daidʼʼ itʼʼʼʼdai:

—Aatʼʼʼʼ tʼʼʼ ʼʼʼʼʼʼ ismaacʼʼʼʼ
aagai Moseesacaru daidʼʼ ʼʼʼʼʼʼ
ñiñiooquituldiadamigadʼʼ aidʼʼʼʼ ooja ʼgai Diuusi
ñiooquidʼʼ. ʼgai ʼrʼSuusi, Osee maradʼʼ Nasareetʼʼʼʼ
oidacami —astʼʼʼʼdai ʼPiili.

⁴⁶ Taidʼʼ ʼʼʼ Natanieli itʼʼʼʼdai:

—Siaadʼʼʼʼ diviana ʼmo oodami cʼʼʼ tuigajami
Nasareetaiñdʼʼʼʼ —astʼʼʼʼdai.

Taidʼʼ ʼʼʼ itʼʼʼʼdai:

—Timuda pai nʼʼida —astʼʼʼʼdai.

⁴⁷ Aidʼʼʼʼ ʼʼʼʼ tʼʼʼ isvuidʼʼʼʼ imʼʼ ʼʼʼ Natanieli,
potʼʼʼʼdai ʼgai ʼoodami:

—Bodʼʼʼ imʼʼ Natanieli. Goovai ʼʼʼʼmo judíu
ismaacʼʼʼʼ sʼʼʼʼʼʼʼ siaa duutudai Diuusi
dai cʼʼʼʼ ʼʼʼʼʼ Diuusi sʼʼʼʼʼʼʼ dai
maitʼʼʼʼʼʼʼʼ —astʼʼʼʼdai ʼʼʼʼ.

⁴⁸ Amaasi Natanieli itʼʼʼʼdai:

—¿Ducatai giñmaatʼʼ aapi? —astʼʼʼʼdai.

Taidʼʼ ʼʼʼ itʼʼʼʼdai:

—Aanʼʼ ʼʼʼʼʼʼ aidʼʼʼ abiaadʼʼʼʼ maiquiaa
ʼʼʼʼʼ goPiili pai ʼmo iigosi uta daacatadai aapi
—astʼʼʼʼdai ʼʼʼʼ.

⁴⁹ Amaasi Natanieli itʼʼʼʼdai:

—Mamaatʼʼʼʼʼʼʼ, aapi apʼʼʼʼ Diuusi maradʼʼ
ismaacʼʼʼʼ tʼʼʼʼ tʼʼʼʼʼʼʼʼʼʼ. Aapi apʼʼʼʼʼʼʼ
ʼjudidíu —astʼʼʼʼdai Natanieli.

⁵⁰ Taidʼʼ ʼʼʼ itʼʼʼʼdai:

—¿MosgΛaagidacai aanΛ sai gΛnΛidi Λiigosi uta giñvaavoitu aapi? NΛidamu aapi naana maasi istumaasi vaamioma gΛgΛrducami sigomaasi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁵¹ DaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai ΛpΛ:

—SΛΛlicΛdΛ tΛΛgimu aapimΛ iscupioquiñi Λtavaagi dai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tΛΛsadΛdamu dai tΛapanΛdamu siaaco aimΛrda aanΛ. AanΛanΛ Λgai dai viaa Λmo sΛΛlicami —astΛtΛdai ΛSuusi.

2

¹ Bovaica tasaicΛdΛ Suusi ii Λmo cunataragΛrΛ CanaaΛrΛ Galilea dΛvΛΛriΛrΛ. Vai ami daacatadai ΛSuusi dΛΛdΛ ΛpΛ.

² DaidΛ ΛSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ ma-maatΛrdamigadΛ vapaidarsicatadai ΛpΛ cascΛdΛ iji aatΛmΛ.

³ Tai ugidagai uuvasi varagadΛ. TaidΛ ΛSuusi dΛΛdΛ itΛtΛdai ΛSuusi:

—Camaitipu uuvasi varagadΛ —tΛtΛdai.

⁴ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—Giñdaada, ¿tuirΛsi giñaaagidi gomaasi? Maiquiaa aayi siuu duucu iduñia iñagai aanΛ Λmo istumaasi gΛducami —tΛtΛdai.

⁵ DΛmos ΛSuusi dΛΛdΛ potΛtΛdai Λvasibadami:

—Iduñivurai tomastumaasi istumaasi gΛnaagidagi goSuusi —tΛtΛdai ΛSuusi dΛΛdΛ.

⁶ Vai ami daraajatadai naadami ojooidai ajaayi, ismaacΛdΛrΛ toadana Λjudidíu suudagi sai ΛcΛdΛ gΛniicomana vΛΛsi Λvapaidarsicami poduucai is-duucui viituli Λjudidíu ΛΛqui aaduñdΛcardu. Λmo ajaayi aajΛi parΛ maaco coobai litro suudagi.

⁷ TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai Λvasibadami:

—Suusudadavurai idi ajaayi suudagicΛΔ
—tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai cΛΛ suusudagi Λajaayi suudagicΛΔ.

⁸Tai amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—SiviavΛr gia vaasiba lΛchi dai bΛidacai
ΛtΛaanΛdami idi cunataragiΛrΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai podui Λgai.

⁹TaidΛ tΛaanΛdami dΛΛ gosuudagi ismaacΛΔ
uuvusi varagadΛ gΛnaato. DΛmos Λgai maimai
siaadΛrΛ vuua Λvasibadami gouuvasi varagadΛ.
MosΛΛgi Λvasibadami maatacatadai. ΛΛgi Λgai
vaigi Λsuudagi cascΛΔ. TaidΛ tΛaanΛdami vai
Λnovio

¹⁰daidΛ itΛtΛdai:

—SΛlicΛΔ vΛΛñiga idi uuvasi varagadΛ. VΛasi
oodami ΛpΛga gavasidiña Λuuvasi varagadΛ
vΛΛñiacΛdioma dai gooquiΛrΛ maisi vΛΛñiacΛΔ.
DΛmos aapi ΛpΛga gatΛjai vasibaragai gouuvasi
varagadΛ maisi vΛΛñiacΛΔ dai gooquiΛrΛ
ΛvΛΛñiacΛdioma —tΛtΛdai.

¹¹Gomaasi ismaacΛΔ idui ΛSuusi CanaaΛrΛ
ΛrΛpΛgadadΛ istumaaasi gΛducΛΔ ismaacΛΔ
idui Λgai Λoodami vuitapi dai ΛgaicΛΔ mai
Λoodami isviaa Λgai guvucadagai. Dai aatΛmΛ
mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi vaavoitu isΛgai
ΛrΛCristo.

¹²Dai mosgΛcuugaidacai Λvagimi ii ΛSuusi Ca-
pernauumamu. Dai Suusi dΛΛdΛ ΛΛmadu Su-
usi susuculidΛ ΛΛmadu Suusi mamaatΛrdamigadΛ
oidi Λgai dai anaasi daraaja chiΛΛqui tasai.

¹³Dai aidΛ camiaadimitadai Λsiasa duudagarΛ
Λjudidíu istuigaco Λgai tΛtΛgitoiña aidasi Diuusi

cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ EjiipituaiñdΛrΛ. DaidΛ ΔSuusi ii Jerusaleenamu.

14 Dai anaasi ΔgΛΛ quiuupiΛrΛ tuisicΛrΛ ΔSuusi tΛΛ isami ΔΛmadutai gagaagaraitadai vopoisi dai cañiiru dai tutugu dai aa mo daraaja gagaa-garaitadai Δtumiñsi ismaacΔdΛcΔdΛ saapΔdaiña Δoodami istumaasi gΛgaagaraiña quiuupiΛrΛ.

15 MostΛΛgacai ΔSuusi gomaasi idui Δmo iquisanai aali tΔtΛroviñdicΔdΛ dai vuvaitu quiidigamu vΛΛsi Δoodami ΔΛmadu Δvopoisi dai Δcañiiru. Dai dΔvΛΛrapi suuli Δtumiñsi ismaacΔdΛ gagaagaraitadai ΔcΔcΛΛli dai aipaco suuli meesagadΛ Δgai ismaacΔdΛ gagaagaraitadai tutugu.

16 DaidΛ potΔtΔdai ΔSuusi Δgaagardami tutugu:

—Vuvaidavurai vΛΛsi gomaasi. MaitavΛr Δmo gagaaracarui duucai nΔijada giñoooga quiidΛ —tΔtΔdai ΔSuusi.

17 Amaasi aatΔmΛ ΔSuusi mamaatΛrdamigadΛ gΔntΔgito ispodu oojisi Diuusi ñiiooquidΛrΛ: “Giñoooga, sΛΛlicΔdΛ ipΔlidi aanΛ isvΛΛsi oodami siaa duutuadagi gΔquii poduucai isduucai aapi ipΔlidi”, asduucai oojisi Diuusi ñiiooquidΛrΛ.

18 Amaasi Δjudidíu tΔcacai ΔSuusi dai potΔtΔdai:

—¿Tumaa istumaasi gΔducami iduñia agai aapi vai ΔgaicΔdΛ maatiagi aatΔmΛ isaapi viaa sΛΛlicami isivuaadagi gomaasi? —tΔtΔdai Δjudidíu.

19 TaidΛ ΔSuusi itΔtΔdai:

—Daitudavurai aapimΛ idi gΛΛ quiuupai dai vaic tasaicΔdΛ Δpamu iduuñimu aanΛ —tΔtΔdai ΔSuusi.

20 Amaasi Δjudidíu itΔtΔdai:

—Goo coobai dan naadami uumigicΛΔΛ apΛdui idi gΛΛ quiuupai. ¿SiaadΛrΛ iduuna aapi vaic ta-saicΛΔΛ? —tΛtΛdai Λjudidíu.

21 DΛmos ΛSuusi maiaagai agΛΛ quiuupai ismaacΛΔΛ idui oodami. ΛSuusi aagai Λgi gΛtuucuga.

22 CascΛΔΛ aidΛsi ΛSuusi apamu duaaca acoidadΛ saagidiaiñdΛrΛ gΛrtΛgito aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ agai iscaiti ΛSuusi dai vaavoitu Diuusi ñiooquidΛ dai vΛΛsi istumaasi ΛSuusi aagaiña.

23 AidΛsi ΛSuusi modaacatadai JerusaleenΛrΛ asiaa duudagarΛΛ Λjudidíu istuigaco agai tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ Eji-ipituaiñdΛrΛ muidutai vaavoitu isagai ΛrΛCristo, nΛiditai naana maasi istumaasi gΛgΛrducami ismaacΛΔΛ ivuaadana ΛSuusi.

24 DΛmos ΛSuusi ΛΛbiadan tada agai maatΛcatai isagai maiΛΛgiada agaitadai. ΛSuusi cΛΛga maata iducatai tΛtΛgitoi vΛΛsi oodami cascΛΔΛ.

25 ΛSuusi maitΛgito isaagidiagi Λmai isducatai tΛtΛgitoi oodami mosΛΛgi agai maata cascΛΔΛ.

3

1-2 Amo imidagai tucarΛ ii Nicodemo dai mΛΛ diviji ΛSuusi. Nicodemo Λrfariseo daidΛ ΛrΛmo dunucamigadΛ Λjudidíu. DaidΛ itΛtΛdai Nicodemo ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, cΛΛ maata aatΛmΛ is-Diuusi gΛootoi aapi pΛsai gΛrmamaatΛtuldana ñiooquidΛ. Mosmaitiipu aa sioorΛ istutiadagi

isivuaadagi naana maasi gΛgΛrducami isducatai ivueeyi aapi isDiuusi maiΛΛmadu daacagi. Poduucai gΛmaata issΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai aapi —astΛtΛdai ΛNicodemo.

³ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ angΛaagidi sai sΛΛlicΛdΛ ismaiΛpamu vusugi amo oodami maitistutiada agai ismatiagi isducatai tΛaanΛi Diuusi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴ TaidΛ ΛNicodemo tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Ducatai istutuidi amo cΛΛli isΛpamu vusugi cacΛΛlituca? SiaadΛrΛ Λpamu vaacΛna amo oodami gΛdΛΛ Λraana dai Λpamu vuusaiña —astΛtΛdai Nicodemo.

⁵ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛ angΛaagidi sai sioorΛ maivuusiagi sudagicΛdΛ dai Diuusi IbΛadΛcΛdΛ ΛpΛ Λgai gia maiimia agai tΛvaagiamu dai Diuusi ΛΛmadu oidacagi.

⁶ Istumaasi vuusai oodamiaiñdΛrΛ Λgai Λroodami. Istumaasi vuusai Diuusi IbΛadΛaiñdΛrΛ Λgai viaa amo ibΛdagai utudui:

⁷ ¿TuipΛsi maitΛΛ aapi istumaa tΛgituagi gΛaagiditai aanΛ sai vΛΛscatai viaa isΛpamu vuvaquiagi?

⁸ ΛΛvΛΛli tomasiaaco vustai dai caΛcana aapi iscaiti dΛmos maimaata siaadΛrΛ daivuscΛi tomali siaaco imia agai. Poduucai ΛpΛ ΛgaicΛdΛ ismaacΛdΛ vusacΛi Diuusi IbΛadΛ guvucadadΛcΛdΛ, tomali Λmaadutai mainΛidi Diuusi IbΛadΛ mosΛcaasi nΛidi isducatai Λma maasi tΛgito oodami aidΛsi Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁹ TaidΛ ΛNicodemo itΛtΛdai:

—¿Ducatai ΛpΛvueeyi imaasi? —astΛtΛdai.

¹⁰ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Aapi apʌrʌmo gʌʌ mamaatʌtuldiadamigadʌ
 ʌjudidʌ. ʒDucatai maimaatʌ caʌ aapi istumaasi
 gʌʌagidi aanʌ?

11 Aanʌ gaaagidi istumaasi sʌʌlicʌdʌ maata
 dai aanʌ ʌrnʌijadami istumaasi sʌʌlicʌdʌ nʌidi.
 Dʌmos aapimʌ maivaavoitudai istumaasi
 gʌʌnaagidi aanʌ.

12 Isaapimʌ maitiñvaavoitudagi aagaitai aanʌ
 istumaasi ʌpʌvʌueeyi tami oidigi daama ʒducatai
 iñvaavoituda agai isgʌnaagidiagi istumaasi
 ʌpʌvʌueeyi tʌvaagiʌrʌ?

13 Tomali ʌmo oodami maiii tʌvaagiamu dai
 ʌpʌmu divia tami oidi daami daidʌ istutuidi
 isaagidiagi aa ismaasi mʌʌca. Mosʌcaasi aanʌ is-
 maacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami tʌvai tʌvaagiaiñdʌrʌ
 dai ʌpʌmu imimu aanʌ tʌvaagiamu.

14 Dai poduucʌi isduucʌi Moseesacaru ʌmo
 uusiarʌ sagia ʌmo cooyi vaiñomicʌdʌ duñisicami
 dai oodami vuitapi caʌ ʌuusi oidigana, poduucʌi
 mʌgiñsiisa agai curusiaba dai ʌoodami vuitapi
 caʌsa agai ʌcurusi. Aanʌ ʌrʌgai dai divia
 tʌvaagiaiñdʌrʌ dai aanʌ viaa ʌmo sʌʌlicami.

15 Giñmuaamu ʌoodami curusiaba vai toma-
 sioorʌ sioorʌ vaavoitudagi iñsaana ʌrʌcaʌʌgacʌrʌ
 vuviadami ʌgai gia camaiimia agai ʌDiaavora
 ʌʌmadu baiyoma imia agai tʌvaagiamu dai Diuusi
 ʌʌmadu oidaca agai tomastuigaco.

16 Diuusi sʌʌlicʌdʌ oigʌdai ʌoodami oidigi
 daama oidacami cascʌdʌ ootoi ʌgai gʌmara,
 mosaliʌʌmaduga ʌgai maradʌ, dai gʌmuaatu
 sai tomasioorʌ sioorʌ vaavoitudagi isʌgai
 ʌrʌcaʌʌgacʌrʌ vuviadami camaiimi agai ʌDiaavora

ΛΛmadu baiyoma imia agai tΛvaagiamu dai Diuusi
 ΛΛmadu oidaca agai tomastuigaco.

17 Diuusi ootoi γΛmara tami oidi daama sai
 cΛΛgacΛrΛ vuvaidana oodami sioorΛ vaavoitudagi
 maisiu isootosa Λgai ΛDiaavora ΛΛmadu.

18 SioorΛ vaavoitudai Diuusi maradΛ Λgai gia
 maiimia agai ΛDiaavora ΛΛmadu dΛmos sioorΛ
 maivaavoitudagi Λgai gia imia agai ΛDiaavora
 ΛΛmadu maivaavoitudacai Λgai Diuusi maradΛ.
 MosaliΛΛmaduga Diuusi maradΛ.

19 SioorΛ maivaavoitudagi sΛΛlicΛdΛ imia agai
 ΛDiaavora ΛΛmadu. ΛCristo divia tami oidigi
 daama dai soicΛda agai oodami sai maata caΛcana
 Diuusi ñiooquidΛ dΛmos Λoodami vaamioma oo-
 joidi issoimaasi ivuaadagi dai maisiu vaavoi-
 tudagi ΛCristo. Λoodami arsoimaasi ivuaadami-
 catadai cascΛdΛ.

20 SioorΛ soimaasi ivueeyi Λgai gia cΛΛdai ΛCristo
 dai maivaavoitudai ΛCristo maitipΛliditai isaa
 maatiagi issoimaasi ivueeyi.

21 DΛmos sioorΛ ΛΛgidi Diuusi Λgai gia dai
 vaavoitudai ΛCristo vai poduucai γΛmaatΛcana
 isivueeyi Λgai istumaasi Diuusi ipΛlidi —astatΛdai
 ΛSuusi ΛΛgi gΛaagaitadai.

22 Dai casi apΛduucai gomaasi ii ΛSuusi ΛΛmadu
 aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Judeea dΛvΛΛriamu.
 Dai movaasi daraaja aatΛmΛ chiΛΛqui tasai vapa-
 conaitadai oodami.

23 DaidΛ ΛVuaana vapaconaitadai oodami ΛpΛ
 EnoonrΛ dai abiaadrΛ SalimrΛ miaaga. Ami
 gΛpiacatadai suudagi cascΛdΛ. Tai daada oodami
 sai vapaconana ΛVuaana.

24 AidΛ maiquiaa maisapicatadai ΛVuaana ismaacΛdΛ vapaconaitadai oodami.

25 Λjudidíu muiyoco imidaga dai naana duucai gΛniicomaiña siuu duucu gaugia agadagi. Λgai poΛlidiña sai poduucai Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidiña. DΛmos ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana maipoduucai ivuaadana cascΛdΛ Λmo imidagai aliΛsi gΛnvupui ñiñio Λgai ΛΛmadu aa judidíu aagaitai gomaasi.

26 Dai gooquiΛrΛ iji ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana daidΛ itΛtdai Λgai ΛVuaana:

—MamaatΛtuldiadami ΛcΛli ismaacΛdΛ gΛΛΛmadu daacatadai ΛgΛΛ aqui Jordán vaasadΛrΛ ismaacΛdΛ garaagidi aapi saidΛ ΛrΛCristo sivi Λgai vapaconai oodami dai muidutai oidatucui Λgai —astΛtdai ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana.

27 Amaasi ΛVuaana itΛtdai:

—TomasioorΛ sioorΛ viaacagi sΛΛlicami Diuusi Λgai dai maacai gomaasi.

28 AapimΛ cacΛΛ iscaiti aanΛ ansai maitΛrΛCristo. AanΛ ΛpΛga divia isΛgai.

29 SiΛΛscΛdΛ cunaata agadagi Λmo ali tΛji vΛΛscΛrΛ ipΛlidiña isΛΛmadu daacagi Λnovio. DaidΛ Λnovio vapaidadΛ aliΛsi baigΛnΛlidiña isΛmapai daraaja Λgai. Dai sivi aanΛ ΛpΛ baigiñΛlidi nΛiditai ismui oodami oidatucui ΛCristo.

30 AliΛsi gΛaagai isΛCristo vaamioma ΛrbaitΛcΛaacamicagi iñsaanΛ vai poduucai otoma camaiñamΛacagi giñsΛΛlicamiga.

31 ΛCristo tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ dai vaamioma namΛga sΛΛlicamigadΛ Λgai sitomasioorΛ

salliamigadΛ. Damos aanΛ aroidigi daama oidacami dai gaaagidi aanΛ istumaasi apΛvueeyi tami oidigi daama.

³² ΛCristo gaaagidi istumaasi nΛidi dai istumaasi caΛ tΛvaagiΛrΛ vai chiΛΛquidu ismaacΛdΛ vaavoitudai.

³³ Damos sioorΛ vaavoitudai poduucai cΛga maatΛ isDiuusi maiyaatagΛi tomali Λmo imidagai.

³⁴ Suusi Cristo arΛgai ismaacΛdΛ Diuusi ootoi sai gaaagidana Diuusi ñiooquidΛ. SalliacΛdΛ Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daja Λgai cascΛdΛ salliacΛdΛ viaa guvucadagai dai maitistutuidi ismaatiagi siΛsi guvucadagai viaa Λgai.

³⁵ Diuusi garooga salliacΛdΛ oigadai Λgai. Λgai armaradΛ cascΛdΛ. Dai Diuusi maa Λgai Λmo salliacami sai vaamioma tΛaanΛiña sitomasioorΛ.

³⁶ SioorΛ vaavoitudai Diuusi maradΛ Λgai gia tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛΛmadu. Damos sioorΛ maivaavoitudagi Λgai maiimi agai tΛvaagiamu baiyoma Diuusi salliacΛdΛ soimaasi taatatuldia agai Λgai —astatΛdai ΛVuaana.

4

¹ Λfariseo cajioma sai Suusi vaamioma mui vaponaitadai oodami siΛVuaana dai vaamioma mui oodami oidatucui ΛSuusi siΛVuaana.

² Damos maitarvaavoi isΛSuusi vaponaitadai oodami. AatΛmΛ mamaatardamigadΛ Λgai dai vaponaitadai oodami.

³ Dai aidasi maí ΛSuusi ismaí Λfariseo gomaasi ii Λgai JudeeaiñdΛrΛ dai nora Galileeamu.

4 Agai viaacatadai isdaivuñiagi Samaaria d_ΛV_{ΛΛ}RI_ΛRA.

5 Dai aayi Sicaar_ΛRA Samaaria d_ΛV_{ΛΛ}RI_ΛRA ismaac_ΛD_Λ miaan daja Jacocar_Λ d_ΛV_{ΛΛ}ragad_Λ. Agai vaa _ΛRA d_ΛV_{ΛΛ}rai ismaac_ΛD_Λ Jacocar_Λ maa g_ΛMARA Osee.

6 Ami agai siaaco daja Jacocar_Λ poosogad_Λ. _ΛSuusi caibimucata_Λdai aim_Λraitai dai modaiva pooso soonoana. Aid_Λ cayoga dan duitadai.

7 Tai ami divia _ΛMO ooqui Samaari_ΛRA oidacami dai vaigi agai suudagi. Taid_Λ _ΛSuusi it_ΛT_Λdai:

—Giñvasidañi suudagi —ast_ΛT_Λdai _ΛSuusi.

8 Aat_ΛM_Λ caijitadai caayamu dai gasav_Λda ragai cuaadagai.

9 Amaasi _ΛOOQUI it_ΛT_Λdai _ΛSuusi:

—¿Tuip_ΛSI giñtaan_ΛI suudagi? Aapi _ΛRjudíu nai aan_Λ _ΛR Samaari_ΛRA oidacami —ast_ΛT_Λdai _ΛOOQUI.

_ΛJudíu _ΛΛmadu _ΛSamaari_ΛRA oidacami maic_ΛΛga g_ΛNñiñiooquidi aipacoga casc_ΛD_Λ pot_ΛT_Λdai _ΛOOQUI.

10 Amaasi _ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_ΛT_Λdai:

—Ismaat_Λcamudai aapi istumaasi maacai Diuusi _ΛOODAMI dai sioor_Λ aan_Λ aid_Λ gia aapi giñtaañimudai suudagi, dai aan_Λ g_Λoidamudai suudagi ismaac_ΛD_ΛC_ΛD_Λ oodami tomastuigaco oidacana Diuusi _ΛΛmadu —ast_ΛT_Λdai _ΛSuusi.

11 Taid_Λ _ΛOOQUI it_ΛT_Λdai:

—Aapi maiviaa istucud_Λ vusaidagi suudagi dai ali_Λ tuucavuga gopooso. ¿Vaad_ΛRA vusaida agai aapi suudagi ismaac_ΛD_ΛC_ΛD_Λ oodami tomastuigaco oidacana Diuusi _ΛΛmadu daid_Λ giñoidagi?

12 G_ΛR_ΛΛQUI aduñicar_Λ Jaco idui idi pooso. Agai _ΛΛmadu maamarad_Λ _ΛΛmadu sosoigad_Λ

gayΛΛdana suudagi idi poosoaiñdΛrΛ. SiaadΛrΛ vaamioma gatΛaanΛiña aapi siΛgai —astΛtΛdai Λooqui.

¹³ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—SioorΛ yΛΛdagi idi suudagi vΛΛscΛrΛ Λpamu tonooorΛiña.

¹⁴ DΛmos sioorΛ iiyagi Λsuudagi ismaacΛdΛ aanΛ gaoidi, camaitonooorΛi Λgai tomali Λmo imidagai. Λsuudagi ismaacΛdΛ aanΛ gaoidi gaibΛdagΛrΛ daacana dai vΛΛscΛrΛ vusanΛiña gosuudagi poduucai isduucai vusanΛi suudagi Λmo vagΛacañiaiñdΛrΛ dai gosuudagicΛdΛ tomastuigaco oidacana oodami tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛΛmadu —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁵ Amaasi Λooqui itΛtΛdai:

—Giñoida aapi Λsuudagi nai poduucai camaitonoomucurΛda aanΛ tomali maiviaacagi isdidivaitai gavaigΛdagi suudagi idi poosoaiñdΛrΛ —astΛtΛdai Λooqui.

¹⁶ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—ImΛdañi dai vuaapa gΛcuna —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi aa noragi Λooqui daidΛ itΛtΛdai:

—Maicuna aanΛ —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Vaavuava ismaicuna aapi cascΛdΛ pocaiti.

¹⁸ Cataama ñiooquiditadai aapi cΛcΛli dai sivi Λmoco ΛΛmadu oidaga aapi vai Λgai maitΛrgΛcuna cascΛdΛ istumaasi aagai aapi Λrvaavoi —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁹ MoscaΛ gomaasi Λooqui daidΛ tΛtΛdai:

—Aapi sΛΛlicΛdΛ ΛrΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ.

20 GΛΓΛΛqui aaduñicarυ tami SamaariΛΓΛ oidacatadai dai siaa duutudaiña Diuusi tami idi giidiana dΛmos aapimΛ judidíu pocaiti sai JerusaleenΛΓΛ Λgai siaaco gΛaagai issiaa duutuadagi Diuusi —astΛtΛdai Λooqui.

21 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Giñvaavoitudañi aapi, aimu istuigaco aapimΛ siaa duutuadamu Diuusi maisiu tami idi giidiana tomali Jerusaleenana.

22 AapimΛ SamaariΛΓΛ oidacami maicΛΛ maatΛ Diuusi tomasi siaa duutuadai. AatΛmΛ judidíu cΛΛga maatΛ Diuusi. Λgai ismaacΛdΛ cΛΛgacΛΓΛ vuvaida agai oodami Λrjudíu.

23 DΛmos aimu istuigaco sioorΛ sΛΛlicΛdΛ siaa duutuadagi Diuusi siaa duutuada agai maisiu mosΛcaasi ñiiooquicΛdΛ baiyoma siaa duutuada agai Diuusi gΛniibΛdagacΛdΛ dai gΛntΛtΛgitoidagacΛdΛ poduucai isduucai Diuusi ipΛlidi.

24 Diuusi ΛribΛdagai cascΛdΛ sioorΛ siaa duutuada Λliadagi Diuusi gΛniibΛdagacΛdΛ viaa isiaa duutuadagi poduucai isduucai Diuusi ipΛlidi dai maisiu mosΛcaasi ñiiooquicΛdΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

25 TaidΛ Λooqui itΛtΛdai:

—AanΛ gia maatΛ isdivia agai ΛCristo dai siΛΛscadΛ diviagi Λgai cΛΛga gΛraagida agai vΛΛsi istumaasi —astΛtΛdai Λooqui.

26 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ anΛΓΛCristo —astΛtΛdai.

27 Dai quiaa aatagiditadai Λgai tΛtai dada aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi. Dai maitΛΛ istumaasi gΛrtΛtΛgituagi tΛΛgacai ΛSuusi isaatagidi Λmo ooqui. DΛmos vΛΛscatai aatΛmΛ ΛbΛiditadai

ΛSuusi cascαΔ tomali ΛΛmadutai maitαcakai istumaa agai tomali istumaasi aatagidi Δooqui.

28 Amaasi Δooqui anaasi viaa gΔvaigacaru dai ii caayamu dai potαΔdai Δoodami:

29 —MΔαcαvαr nαida Δmo cΔli ismaacαΔ giñagidi vΔasi istumaasi ivuaadana aanΔ. ΔCristo lienΔ Δgai —astαΔdai Δooqui.

30 Amaasi iji Δoodami caayaiñdαrΔ dai aayi mΔαca siaaco daacatadai ΔSuusi.

31 Mosimαcai Δooqui poosoiñdαrΔ tαtai aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi daañimi sai gaugana.

32 DΔmos ΔSuusi povαrtαΔdai:

—Viaa aananΔ Δmo istumaasi istumaasi cueeyi istumaasi maimaatΔ aapimΔ —gαrtαΔdai ΔSuusi.

33 Amaasi aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi aipaco gαrtαcacaime dai pocaiti:

—¿SioorΔ vuaapi cuaadagai? —caiti aatΔmΔ.

34 DΔmos ΔSuusi itαΔdai:

—Siuu duucu ivuaada aanΔ istumaasi ipΔlidi Diuusi giñooαa ismaacαΔ giñootoi ivuaadantai aa duiñdadΔ Δgai, gomaasi ΔrΔpan duucami cuaadagai aan imvΔαtarΔ.

35 AapimΔ pocaiti sai quiaa viΔαga maaco masaadai isyoovagi oodami tΔligi. DΔmos aanΔ angΔnaagidi sai caoidaga mui oodami ismaacαΔ caΔca Δlidi isgaaagiadagi aapimΔ Diuusi ñiooquidΔ.

36 SioorΔ gaΔsai tΔligi gamaitαcai tumiñsi dai sioorΔ gayoovai tΔligi gamaitαcai tumiñsi ΔpΔ. Poduucai ΔpΔ Diuusi aa duiñdadαrΔ. ΛΛmadutai aagidiña Diuusi ñiooquidΔ oodami vai aa daivuiña gooquiΔrΔ dai Δpamu aagidiña Diuusi ñiooquidΔ oodami vai Δgai vaavoitudaiña Diuusi ñiooquidΔ dai cΔαgacαrΔ vuvαcαi dai tomastuigaco oidacana

tavaagiara Diuusi amadu. Daid ismaacada
 apaga gaaagiadagi Diuusi ñiooquida daid is-
 maacada gooquiara gaaagiadagi Diuusi ñiooquida
 alia baiganliadamu.

37 Sallicaa arvaavoi istumaasi gaaagai sai
 amoco gasai daid aa gayoovai.

38 Aan ganootoi masai aagidana Diuusi
 ñiooquida oodami vai agai ginvavoitudana. Damos
 aa Diuusi ñiñiooquituldiadamigada caagidi Diuusi
 ñiooquida oodami dai aapima aagidi oodami
 sai aliasi gaaagai isvaavoitudagi. Poduucai agaa
 arapan ducami sadami tligi dai aapima arapan
 ducami yoovadami tligi —gartatadai asuusi.

39 Dai muidutai Samaariara oidacada vaavoitu
 isasuusi aracristo cacatai isooqui potatadai
 said asuusi maata vasi istumaasi ivuaadana
 agai.

40 Cascada aidasi aayi asamaariara oidacada
 daañimi agai asuusi sai anaasi vana. Taid
 asuusi anaasi daja goo tasai.

41 Tai vaamioma muidutai vaavoitu cacatai is-
 tumaasi aagidi asuusi.

42 Amaasi potatadai oodami ooqui:

—Sivi vaavoitu aatma maisiu moscaasi is-
 tumaasicada graagidi aapi agi aatma cacaa
 apaa istumaasi graagidi goovai dai caga maata
 aatma issallicaa aracristo dai cagacara vuvaidi
 goovai oodami —tatadai oodami.

43 Dai bogooa tasaicada asuusi ii Samaari-
 aiñdara Galilea davarriamu.

44 asuusi pocaititadai sai isamo Diuusi
 ñiooquituldiadamigada gaaagiadagi Diuusi ñiooquida

Λagi gΔΔVΛΛragarΛ ami dΔVΛΛriarΛ oidacami maiΛagiditai caΛcana istumaasi aagiadagi Λgai.

45 Dai aidasi aayi ΛSuusi Galilea dΔVΛΛriarΛ baigΔΛliaracΔΔ viaatuli dai miaadΛgΛ ΛGalileeΛrΛ oidacami. Λgai naiditadai vΛΛsi istumaasi idui ΛSuusi JerusaleenΛrΛ ΛgΛΛ siaa duudagarΛ cascΔΔ.

46 Amaasi aa gΔi ΛSuusi Canaamu siaaco idui Λgai uuvasi varagadΛ suudagicΔΔ. Dai Caper-nauumΛrΛ oidacatai Δmo gΛΛ dunucami. Dai maracataidai Λgai Δmo cΛΛli vai alia cooco.

47 Aidasi mai Λdunucami isΛSuusi caaayi GalileeΛrΛ ii Λgai dai naida agai ΛSuusi. Dai daañimi Λgai ΛSuusi sai imΔna quiidamu dai duaaidana maradΛ ismaacΔΔ camuuquimi.

48 Amaasi ΛSuusi itΛΔdai Δoodami:

—AapimΛ maivaavoitudai ismainΔijadagi Δmo istumaasi gΔducami ismaacΔΔ ivuaadagi aanΛ —tΛΔdai ΛSuusi.

49 DΔmos dunucami itΛΔdai:

—MamaatΛtuldiam, timΔda otoma vai maimuucuna giñmara —tΛΔdai.

50 Amaasi ΛSuusi itΛΔdai:

—Noragiñi aapi gΔquiiamu gΔmara cadueeyi —tΛΔdai ΛSuusi.

TaidΛ ΔcΛΛli vaavoitu ΛSuusi dai ii.

51 Dai voiyarΛ aayi pipiooñigadΛ tai Λgai potΛΔdai:

—Cadueeyi gΔmara —tΛΔdai.

52 Amaasi ΔtΛaanΔdami tΔcacai suu duucu dueeyi. TaidΛ ΔpipiooñigadΛ itΛΔdai:

—Tacavo moscoi gΔsΔco tasai dagito toiñdagai —tΛΔdai ΔpipiooñigadΛ.

⁵³ Amaasi ʌali gʌʌli oogada ʌgitu isa ca du-
ucu ʌSuusi aagidi sai cadueeyi maradʌ. Daidʌ
ʌdunucami ʌʌmadu vʌʌscatai ismaacʌda quiidʌra
oidaga vaavoitu isSuusi ʌraCristo.

⁵⁴ ʌgai ca da casi ʌrgoo ca istumaasi gʌgarducami
ismaacʌda idui ʌSuusi Galileeʌra aidasi abiaadʌra
vuusai Judeeaiñdaʌ.

5

¹ Dai gooquiʌra ʌpamu ii ʌSuusi Jerusaleenamu
dai ami dai vũa da agai ʌjudidũ sias duudagada.

² Jerusaleenʌra oidaga ʌmo gʌʌ piila. Ami
cañĩru cuuparagadaʌra ʌʌgidu. ʌgʌʌ piila Bete-
sada ʌʌgidu ʌjudidũ ñiooquidʌca da. Dai sicoli
taamadu portatali.

³ Vai ami portataliana vʌʌʌcatadai mui
coococidadʌ ʌʌmadu mui maiñʌadami,
ʌʌmadu mui chuchuecugami ʌʌmadu muidutai
ismaacʌda maitistutuidi isoiñadagi. Vʌʌscatai
mosnaʌʌracatadai isoiñiagi ʌsuudagi.

⁴ ʌʌmo iimidagai ʌapanaiña ʌmo Diuusi
ʌaañicaruda dai oiñidiña ʌsuudagi. Vai
tomasmaacʌda cocoadʌ ismaacʌda ʌpra ga
vaaquiagi ʌsuudarʌ caoiñicami ʌgai gia
duduaadai.

⁵ ʌmo caʌli ismaacʌda ami caatʌcatadai viaa-
catadai ʌmo coobai dan bai vʌstaama dan ma-
maco uumigi iscoococatadai.

⁶ Daidʌ ʌSuusi ʌʌgacai dai maatʌcai is ʌgai
catʌvʌpi mocaatʌcatadai potʌʌdai:

—¿Ipa lidipasi isduaadiagi? —ʌʌdai.

⁷ Taidʌ ʌcocoada itʌʌdai:

16 CascadΛ Λjudidíu gaagaitadai ΛSuusi dai muaa
 Λlidadai. ΛSuusi ivuaadana naana maasi istu-
 maasi ibΛstaragai tasΛΓΛ cascadΛ.

17 DΛmos ΛSuusi itΛdai Λjudidíu:

—Diuusi giñooga apiaivueeyi naana maasi
 gΛgΛrducami vΛΛs tasai dai aanΛ ΛpΛ ivueeyi
 naana maasi gΛgΛrducami —tΛdai ΛSuusi.

18 Mosaagidi ΛSuusi gomaasi vaidΛ Λjudidíu
 vaamioma cΛΛga ipΛlidadai ismuaagi. ΛSuusi
 maiΛΛgidi Λjudidíu sΛΛlicamigadΛ aata vuaadai
 ibΛstaragai tasΛΓΛ dai aagidacai ΛSuusi sai Diuusi
 ΛroogadΛ. Aagaitai ΛSuusi gomaasi potΛiya Λlidi
 sai Λpan tuiga Diuusi.

19 Amaasi ΛSuusi itΛdai:

—AanΛ angΛnaagidi sai aanΛ Diuusi maradΛ is-
 maacadΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛΓΛ maitistutuidi isΛΛgi
 ivuaadagi Λmo istumaasi. AanΛ ivueeyi mosΛcaasi
 istumaasi ivueeyi Diuusi giñooga. Poduucai aanΛ
 ΛΛmadu giñooga mosΛmadugan duucai ivueeyi is-
 tumaasi.

20 Giñooga aliΛsi giñoigadai dai giñtΛΛgidi vΛΛsi
 istumaasi ivueeyi Λgai dai aanΛ iduuñimu naana
 maasi istumaasi vaamioma gΛgΛrducami siΛgai
 ismaacadΛ casi idui aanΛ. Dai aapimΛ sΛΛlicadΛ
 maitΛΛgi agai istumaasi gΛntΛΛgitodagi.

21 Dai asta duduaacaldiadamu aanΛ ΛΛmo
 oodami coidadΛ saagidiaiñdΛΓΛ poduucai isduucai
 ivueeyi Diuusi giñooga.

22 Dai Diuusi giñooga giñmaa sΛΛlicami ansai
 aanΛ nΛidana vΛΛsi oodami ismaacadΛ cΛΛga
 ivuaadana dai ismaacadΛ maicΛΛga ivuaadana.

23 Vai poduucai vΛascatai siaa giñduutuadagi poduucai isduucai siaa duutudai Diuusi giñooga. AanΛ anΛrDiuusi maradΛ dai tΛvai aanΛ tΛvaagiaiñdarΛ dai siorΛ maisiaa giñduutuadagi Λgai gia maisiaa duutudai Diuusi giñooga. Λgai Λgai dai giñootoi tami oidigi daama.

24 SiorΛ gantΛgito caΛcagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ dai vaavoitudagi Diuusi Λgai gia sΛlicΛdΛ tomastuigaco oidacamu tavaagiΛrΛ Diuusi Λmadu. Dai Λgai maiiimia agai ΛDiaavora Λmadu cacΛgacΛrΛ vuvacΛi Λgai cascΛdΛ.

25 AanΛ anΛrDiuusi maradΛ ismaacΛdΛ tΛvai tΛvaagiaiñdarΛ. Dai aanΛ angΛnaagidi sai caaayi istuigaco Λsoimaasi ivuaadami caΛca agai giññiooqui. Dai siorΛ giñΛgiditai caΛcagi aanΛ cΛgacΛrΛ vuvaidamu dai tomastuigaco oidacamu Λgai Diuusi Λmadu.

26 Diuusi Λgai dai viaa guvucadagai ismaaquiagi oodami ibΛdagai utudui. Dai aanΛ rDiuusi maradΛ dai Diuusi giñmaa guvucadagai sai aanΛ ΛpΛ maacaiña oodami ibΛdagai utudui.

27 Dai Diuusi giñmaa sΛlicami ansai aanΛ nΛidana oodami ismaacΛdΛ arcΛga ivuaadami dai ismaacΛdΛ rmaicΛga ivuaadami. Diuusi giñootoi tΛvaagiaiñdarΛ saidΛ ivuaadana imaasi cascΛdΛ.

28 Tomasi aapimΛ maitΛtΛgiadagi istumaasi gantΛtΛgitodagi gomaasicΛdΛ vΛascarΛ aimu istuigaco vΛascatai ismaacΛdΛ cacoι caΛca agai iñsaanΛ Diuusi maradΛ ismaacΛdΛ tΛvai tΛvaagiaiñdarΛ vΛpaida agai

29 dai gΛcuucupiocoa agai siaaco yaasapi siΛgai vuvaquimu. Dai ismaacΛdΛ arcΛga ivuaadami-

catadai tomastuigaco oidaca agai Diuusi ʌʌmadu dai ismaacʌʌʌrsoimaasi ivuaadamicatadai iimia agai ʌDiaavora ʌʌmadu.

30 Aanʌ ʌʌgi giñsʌʌlicamigacʌʌ maitivueeyi tomali ʌmo istumaasi. Aanʌ ivueeyi mosʌcaasi istumaasi ipʌlidi Diuusi giñooga. Cascʌʌ siʌʌscadʌ nʌidi aanʌ sabai cʌʌga ivuaadana siʌpʌ maicʌʌga ivuaadana ʌmo oodami aanʌ ivueeyi istumaasi ʌrsʌʌlicami ʌgaicʌʌ.

31 Iñsaanʌ ʌʌgi gʌnaagidagi iñsaanʌ ʌrʌCristo siaadʌrʌ giñvaavoitudana aapimʌ.

32 Dʌmos isDiuusi gʌnaagidagi iñsaanʌ viaa ʌmo sʌʌlicami aidʌ gia vaavoitudan tada aapimʌ.

33 Aapimʌ ootoi ʌʌmoco sai tʌcacana ʌVuaana soor ʌgai daidʌ ʌVuaana aa istumaasi ʌrvaavoi.

34 Dʌmos aanʌ maitʌgito ʌmo nʌijadami oodami saagidaiñdʌrʌ isaagagi iñsioorʌ aanʌ. Aanʌ gʌnaagidi gomaasi mʌsai poduucai vaavoitudana aapimʌ iñsaanʌ ʌrʌCristo dai cʌʌgacʌrʌ vuvaacʌna.

35 Siaaco daacagi ʌmo cuudagi cʌʌ maascana vʌʌsiaʌcatai. Poduucai ʌʌpʌ sioorʌ caʌ istumaasi aagai ʌVuaana cʌʌ maata caʌcana Diuusi ñiooquidʌ. Dai aapimʌ baiganʌliaracʌʌ caʌna ʌgai chiʌʌqui tasai.

36 Dai aanʌ ivueeyi naana maasi istumaasi gʌgʌrducami istumaasi giñtʌjai Diuusi giñooga an-saidʌ ivuaadana dai ʌgaicʌʌ cʌʌga gʌmaatʌ isDiuusi giñootoi ansai gʌnaagidana ñiooquidʌ ʌgai dai cʌʌga gʌmaatʌ iñsaanʌ viaa ʌmo sʌʌlicami. Dai gomaasicʌʌ vaamioma cʌʌga gʌmaatʌ iñsioorʌ aanʌ siʌ ʌVuaana ñiooquidʌcʌʌ.

37 Dai aanΛ ΔrootosadΛ Diuusi giñooğa. Dai Λgai ΔrcaΛcami sai istumaasi aagai aanΛ Δrvaavoi, tomasi aapimΛ tomali Δmo imidagai maicaΛ isñioocai Λgai tomali mainΛidi aapimΛ.

38 DΔmos aapimΛ maisΔΔlicΔΔ vaavoitudai Diuusi ñiooquidΛ, aapimΛ maitiñvaavoitudai aanΛ Diuusi ootosadΛ cascΔΔ.

39 AapimΛ cΔΔga nΔnΛidi oojai Diuusi ñiooquidΔrΔ poliditai ispoduucai tomastuigaco oidaca agai aapimΛ Diuusi ΔΔmadu. DΔmos Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ giñaagai Diuusi ñiooquidΔrΔ dai pocaitiña ansai aanΛ ΔrΔCristo.

40 DΔmos aapimΛ maitiñvaavoitudai poduucai siaadΔrΔ tomastuigaco oidacana Diuusi ΔΔmadu.

41 AanΛ maigaagai sioorΔ cΔΔga ñioocadagi aanΛ gimvΔΔtarΔ.

42 AanΛ cΔΔga gΔnmaatΛ aapimΛ. MaatΛ aanΛ ismaioigΔdai aapimΛ Diuusi.

43 AanΛ ΔrootosadΛ Diuusi giñooğa dai aapimΛ maitiñvaavoitudai. DΔmos dai vΛitai aa ismaacΔΔ maitΔrojootosadΛ Diuusi giñooğa Λgai gia vaavoitudadaiña aapimΛ.

44 AapimΛ maiΔΔgidi Diuusi vai Λgai cΔΔgacΔrΔ gΔnnΛijadagi baiyoma aapimΛ ipΛlidi isoodami cΔΔga ñioocadagi aapimΛ gΔmvΔΔtarΔ cascΔΔ maitistutuidi aapimΛ isgiñvaavoitudagi.

45 AanΛ maigΔpiΔrΔ gΔnsuuliga iñagai Diuusi vuitapi, Moseesacaru Λgai dai gΔpiΔrΔ gΔnvuupai tomasi aapimΛ pocaiti mΔsai vaavoitudai istumaasi ooja Moseesacaru.

46 IssΔΔlicΔΔ vaavoitudadamudai aapimΛ istumaasi gaaagidi Moseesacaru aidΛ gia aapimΛ

giñvaavoitudadamudai aanΛ ΛΛPΛ. Moseesacaru oojadΛrΛ giñaagai cascΛdΛ.

⁴⁷ AapimΛ maivaavoitudai istumaasi ooja Moseesacaru cascΛdΛ maivaavoitudai aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

6

¹ Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi vaasadΛrΛ ΛgΛΛ suudagi ismaacΛdΛ Galilea tΛΛgidu dai Tibeeriasi tΛΛgidu ΛΛPΛ.

² Tai mui oodami oí ΛSuusi. Λoodami canΛidi isΛSuusi duduaadi mui coococoidadΛ cascΛdΛ.

³ AidΛ ΛSuusi tΛsai Λmo giidiΛrΛ dai modaiva aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛΛmadu.

⁴ AidΛ camiaadimitadai ΛgΛΛ siaa duudagai istuigaco Λjudidíu tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ EjiipituaiñdΛrΛ. Λsiaa duudagai pascua tΛΛgidu.

⁵ Dai aidΛsi tΛΛ ΛSuusi ismuidutugai oodami, Λgai gooquiΛrΛ potΛtΛdai ΛPiili:

—¿Siaaco savΛdamu aatΛmΛ cuaadagai mosΛΛqui oodami vΛΛtarΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁶ Suusi aagidi gomaasi ΛPiili maatia Λlidityai istΛiya Λgai. ΛSuusi camaatΛcatadai istumaasi iduñia agai.

⁷ Amaasi ΛPiili itΛtΛdai:

—IssavΛda aatΛmΛ goo sientu piisu aΛcami paana vΛΛscΛrΛ moslaalachi ajian tada goovai —tΛtΛdai ΛPiili.

⁸⁻⁹ Amaasi AandΛrΛsi potΛtΛdai ΛSuusi:

—Tami cΛΛca Λmo ali gΛΛli dai viaa taama paana dai gooca vatopa. ¿DΛmos siaadΛrΛ aΛna goovai mosΛΛqui oodami vΛΛtarΛ? —tΛtΛdai AandΛrΛsi.

AandΛrΛsi rΛΛmoco ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ daidΛ rΛsuculidΛ ΛSimuñi Piiduru.

¹⁰ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Aagidavurai gooodami vai daraivana —tΛtΛdai ΛSuusi.

AliΛ vaasoacatadai ami oidigi tai ami daraiva Λoodami. Agai ajΛacatadai parΛ taam mil cΛcΛΛli.

¹¹ Amaasi ΛSuusi vui Λpaana dai aagidi Diuusi sai aliΛsi baigΛlidi oidacatai cuaadagai. Dai amaasi ΛSuusi gΛrmaa Λpaana tΛsai aatΛmΛ taacogidana Λoodami daidΛ taacogi Λvatopa ΛpΛ tai Λgai uu vΛΛsi siΛΛjΛsi ipΛli.

¹² Dai catatascovai vΛΛscatai taidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—Ampaidavurai aapimΛ gosaasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito vai maisuuligagi toma lΛchi —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

¹³ TΛtai aatΛmΛ Λmpagi saasaquigadΛ ismaacΛdΛ vii tai suusuda baivustan dan goo aasarai Λpaana saasaquigadΛcΛdΛ.

¹⁴ Amaasi Λoodami tΛgacai isSuusi idui go-maasi gΛducami pocaiti:

—SΛλλicΛdΛ rΛvaavoi isidi cΛΛli rΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ divia agaitadai tami oidigi daama —caiti Λoodami.

¹⁵ DΛmos ΛSuusi maatΛcatadai isΛoodami poipΛlidadai isΛgai rΛraígadΛ cascΛdΛ goguama vaidaquia agaitadai saidΛ rΛraígadΛcana dΛmos ΛSuusi maitipΛlidadai, cascΛdΛ ΛΛgi ii abiaadΛrΛ sibΛacoga ami giidΛrΛ.

16 Dai aidasi cadidiaimi aatama ma-
maatardamigada Suusi taapai gaa suudagi
ugidiana. Amaasi catuca taida Suusi maiquiaa
divia,

17 taida aatama amamaatardamigada tatasai
vaarcuara dai dagavusquimi gaa suudagi Caper-
nauumamu.

18 Daida vaarcu vuidara cavami vustai avalli
dai tai vapanigai suudagi dai ma vaarcuaba
aastaci.

19 Dai aidasi caiji aatama para taam mil metro
gaa suudagi daama todian duuca taa aatama
Suusi issuudagi daama imitadai dai alia dudu-
aadimu aatama.

20 Damos Suusi povartadai:

—Aanana. Maitavarduduaadicuda
—gartadai Suusi.

21 Amaasi baigaliaracada miaadagi aatama
taida Suusi tasi vaarcuara dai otoma aayi
aatama maca siaaco iimia ragaitadai.

22 Dai siaadico oodami ismaacada vaasadara
gaa suudagi viitadai maata taa iscaiji aatama abi-
aadara vaarcuara dai ami maitiipucataidai mai
vaarcu. Dai mai agai isa Suusi maitroi.

23 Vassara aa calali aayi aa vaarcuara Tibe-
riasiaindara dai ami tuutui agai vaarcu miaanai
siaaco Suusi baigaliaracada bibi oodami gama-
madacai.

24 Aidasi oodami mai ismaitipu Suusi tomali
aatama mamaatardamigada aida gia tatasai agai
vaarcuara dai iji Capernauumamu dai gaaga agai
Suusi.

25 Mosaayi ʌoodami vaasadʌrʌ ʌgʌʌ suudagi dai tʌʌ ʌSuusi daidʌ itʌʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, ʒpʌʌquidʌ aayi aapi tami? —tʌʌdai ʌoodami.

26 Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai:

—Sʌʌlicʌdʌ giñgaagaitadai aapimʌ tatasconʌcai ʌcuaadagaicʌdʌ ismaacʌdʌ gʌmbii aanʌ dai maisiu maatʌ nʌiditai istumaasi gʌgʌrducami ismaacʌdʌ ivueeyi aanʌ.

27 Maitʌagagai isvuaamʌ ʌnʌliada aapimʌ cuaadagaicʌdʌ otoma uugiatʌi cuaadagai cascʌdʌ. Baiyoma aliʌsi gʌaagai mʌscʌʌga gʌntʌgito caʌcagi istumaasi gʌnaagidi aanʌ dai poduucai cʌʌgacʌrʌ vuvaquiagi dai tomastuigaco oidacagi tʌvaagiʌrʌ. Giññiooqui ʌrʌpan ducami cuaadagai ismaacʌdʌ tomali ʌmo imidagai maiuugiatʌi. Aanʌ ʌgai dai viaa ʌmo sʌʌlicami ismaacʌdʌ giñmaa Diuusi giñooga. Cascʌdʌ aanʌ gʌnmaaquimu ibʌdagai utudui dai ʌgaicʌdʌ tomastuigaco oidacamu aapimʌ tʌvaagiʌrʌ —tʌʌdai ʌSuusi.

28 Amaasi ʌoodami itʌʌdai:

—ʒTumaasi gʌaagai isivuaada aatʌmʌ dai poduucai ivuaadagi istumaasi Diuusi ipʌlidi? —tʌʌdai ʌoodami.

29 Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—Diuusi ipʌlidi isaapimʌ giñvaavoitudagi. Aanʌ giñootoi Diuusi ansaidʌ cʌʌgacʌrʌ vuvaidana oodami —tʌʌdai ʌSuusi.

30 Amaasi ʌoodami itʌʌdai:

—ʒTumaasi istumaasi gʌducami iduñia agai aapi tʌtai nʌijada aatʌmʌ dai gʌvaavoitudagi?

31 GΛRΛΛqui aaduñicaru gau λmaná oidigana dai podu oojisi Diuusi ñiooquidΛΓΛ: “Diuusi bibi λgai λpaana tλvaagiaiñdΛΓΛ” —tΛtΛdai λoodami.

32 TaidΛ λSuusi itΛtΛdai:

—Vaavuava, isgiñooga λgai dai maa λoodami λpaana tλvaagiaiñdΛΓΛ maisiuu Moseesacaru. Dai sivi Diuusi giñooga gλnmaacai aapimΛ λpaana tλvaagiaiñdΛΓΛ.

33 DaidΛ λpaana ismaacΛdΛ Diuusi gamaacai sivi tλvai tλvaagiaiñdΛΓΛ dai λgaicΛdΛ λoodami tomas-tuigaco oidacagi —tΛtΛdai λSuusi.

34 Amaasi λoodami itΛtΛdai:

—GΛroidañi gopaana tλvaagiaiñdΛΓΛ —tΛtΛdai λoodami.

35 TaidΛ λSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ anΛRλpan ducami paana λgai vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ maacai aanΛ ibΛdagai utudui giñvaavoitudacai λgai. Dai poduucai λgai camaibiuugicoñicamu tomali maitonocoñicamu.

36 DΛmos casi gλnaagidi aanΛ sai aapimΛ maitiñvaavoitudai tomasi casi giñnΛidi.

37 TomasioorΛ sioorΛ Diuusi giñooga ipΛlidi sai giñΛΛgidiña λgai gia giñvaavoitudai dai aanΛ maiga-jiaadΛΓΛ vipieeyi tomali λmaadutai.

38 Dai aanΛ tλvai tλvaagiaiñdΛΓΛ dai maisiu ivuaada iñagai istumaasi ΛΛgi ipΛliadagi aanΛ baiy-oma aanΛ ipΛlidi isivuaadagi istumaasi ipΛlidi Diuusi giñooga. λgai λgai daidi giñootoi.

39 DaidΛ giñooga ipΛlidi ansai aanΛ cΛΛgacΛΓΛ vuvaidiña vΛΛscatai ismaacΛdΛ λgai λco vuvaitu dai ansai aanΛ duduaacaldana vΛΛsi λvaavoitudadami coidadΛ saagidiaiñdΛΓΛ siΛΛscadΛ caugitiagi oidigi.

40 Diuusi giñoooga ipalidi isvΛscatai ismaacΛdΛ giñnΛidi dai giñvaavoitudai tomasguigaco oida-cana tΛvaagiΛrΛ dai aanΛ duduaacalda iñagai Λgai siΛscadΛ caugitiagi oidigi —tΛtΛdai ΛSuusi.

41 VaidΛ Λjudidíu vui ñiooquimi ΛSuusi. ΛSuusi pocaititadai saidΛ ΛrΛpan ducami Λpaana dai sai Λgai tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ cascΛdΛ.

42 DaidΛ Λjudidíu pocaiti:

—¿Maitasi ΛrOsee maradΛ idi cΛli? CΛga maatΛ aatΛmΛ dΛdΛdΛ. ¿Tuisi pocaiti goovai saidΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ? —caiti Λjudidíu.

43 Amasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—CasiavΛr maitiññiooquiada aapimΛ.

44 MosΛcaasi Λgai ismaacΛdΛ Diuusi ipalidi sai giñΛgidiña Λgai gia giñvaavoitudai. Diuusi giñoooga giñootoi tami oidigi daama ansaidΛ cΛgacΛrΛ vuvaidana sioorΛ giñvaavoitudagi dai aanΛ duduaacaldamu vΛsi vaavoitudadami siΛscadΛ ugitiagi oidigi.

45 Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ooja Diuusi ñiooquidΛrΛ dai poduu ooja: “Diuusi maatΛtuldiamu oodami sioorΛ ΛrΛCristo”, ascaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. Poduucai tomasioorΛ sioorΛ Λgigitai caΛ Diuusi giñoooga giñvaavoitudai ΛpΛ.

46 Tomali Λmo oodami oidigi daama oidacami mainΛidi Diuusi. MosΛcaasi aanΛ nΛidi Diuusi. AanΛ divia tΛvaagiaiñdΛrΛ siaaco daja Diuusi. AanΛ ΛrDiuusi maradΛ cascΛdΛ.

47 Vaavuava sai sioorΛ giñvaavoitudai tomastu-igaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ.

48 AanΛ anΛrΛpan ducami Λpaana oodami vΛΛtarΛ. AanΛ cΛΛgacΛrΛ vuvaidi oodami vai Λgai tomastuigaco oidacagi tΛvaagiΛrΛ cascΛΔ.

49 GΛnΛΛqui aaduñicarΛ oidigana gau Λpaana ismaacΛΔΛ Λmaná tΛΛgiducatadai dΛmos vΛΛscΛrΛ coi Λgai.

50 DΛmos tomasioorΛ sioorΛ cueeyi Λpaana ismaacΛΔΛ tΛvai tΛvaagiaiñdarΛ Λgai gia maiimia agai ΛDiaavora ΛΛmadu.

51 AanΛ antΛvai tΛvaagiaiñdarΛ dai aanΛ ΛrΛpan ducami Λpaana dai tomasioorΛ sioorΛ giñugiagi tomastuigaco oidacamu tΛvaagiΛrΛ. AanΛ muuquimu curusiaba vai poduucai mui oodami tomastuigaco oidacana tΛvaagiΛrΛ —tatΛdai ΛSuusi.

52 Amaasi Λjudidíu gΛnaatagidimi aipacoga daidi pocaiti:

—¿DucatΛ istutuidi goovai isgarbiidagi gΛtuucuga tΛsai uugana? —caiti Λjudidíu.

53-54 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ anΛviaa Λmo sΛΛlicami namΛacami. DaidΛ Λoodami giñmuaamu Λmo curusiaba siastimu giñΛrΛ vai tomasioorΛ sioorΛ vaavoitudagi iñsaanΛr ΛcΛΛgacΛrΛ vuviadami Λgai gia tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛΛmadu dai aanΛ duduaacaldamu Λgai siΛΛscadΛ caugitiagi oidigi. DΛmos sioorΛ maitiñvaavoitudagi Λgai gia maiimia agai tΛvaagiamu tomali maioidaca agai Diuusi ΛΛmadu.

55 CascΛΔΛ aliΛsi gΛaagai iñsaanΛ muuquiagi curusiaba vai astiagi giñΛrΛ mosΛcaasi poduucai istutuidi Λoodami iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi.

56 SioorΛ giñvaavoitudagi giñΛma daacamu Λgai dai soĩnamu aanΛ Λgai sai cΛΛgacΛrΛ oidacana.

57 Diuusi giñooga giñootoi dai Λgai tomastuigaco oidaga dai cascΛΔΛ aanΛ ΛpΛ tomastuigaco oidaga poduucai ΛpΛ sioorΛ giñvaavoitudagi tomastuigaco oidaca agai.

58 AanΛ anΛrΛpan ducami Λpaana dai tΛvai aanΛ tΛvaagiaiñΔrΛ. Λpaana ismaacΛΔΛ maná tΛΛgidu tai uu gΛnΛΛqui aaduñicarū maitΛrsoĩnicatadai istomastuigaco oidacagi. Damos sioorΛ giñvaavoitudagi dai giñΛΛgiadagi Λgai gia tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛΛmadu —tΛtΛdai ΛSuusi.

59 Gomaasi gamamaatΛtuli ΛSuusi Λjudidíu quiu-
upaigadΛrΛ CapernaumΛrΛ.

60 Dai muidutai ismaacΛΔΛ oiditadai ΛSuusi moscaΛ gomaasi daidΛ icaiti:

—SΛΛlicΛΔΛ sijaiga ismaatΛ caΛcagi aatΛmΛ idi ñiioqui. ¿SiaadΛrΛ istuidana oodami isΛΛgiadagi gomaasi? —caiti Λoodami.

61 Amaasi ΛSuusi maí isΛoodami maibaigΛnΛΛli gomaasicΛΔΛ ismaacΛΔΛ aagiditadai Λgai cascΛΔΛ itΛtΛdai:

—¿GansobicΛisi aanΛ idi ñiioquicΛΔΛ isvaavoituda aapimΛ?

62 ¿Isducatai gΛntΛtΛgitona aapimΛ mΛsgiñtΛΛgiagi aanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛΛlicami isnoragiagi aanΛ tΛvaagiamu?

63 Diuusi IbΛadΛ Λgai dai maacai oodami ibΛdagai utudui. Giñtuucuga maisoicΛi oodami sai cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna mosΛcaasi giñibΛdaga. Istumaasi aagai aanΛ ΛrgaibΛdaga vΛΛtarΛ maisiu

gatuucuga. Tomasioora siora vaavoitudagi goñiooqui ismaacada gnaagidi ana agai gia viaaca agai ibadagai utudui dai tomastuigaco oidaca agai tavaagiara Diuusi amadu.

⁶⁴ Damos quiaa oidaga amoco aapima gansaagida ismaacada maivaavoitudai —tatadai ASuusi.

ASuusi mai tucamidara abiaadara ismaacada mamaatardamigada maivaavoitudaitadai dai ismaacada mamaatardamigadaiañdara gatlagida agaitadai masai muaana.

⁶⁵ Daidai ASuusi itadai oodami:

—Cascaada casi gnaagidi ana sai mosacaasi agai ismaacada Diuusi giñoga ipalidi isgiñlagidiña agai gia giñvaavoitudai —tatadai ASuusi.

⁶⁶ Aidai abiaadara muidutai ismaacada oidatucitadai ASuusi covai iji dai camaioidatucui agai ASuusi.

⁶⁷ Amaasi ASuusi povartadai aatama abaiivustan dan gooca mamaatardamigada:

—¿Giñdagitoamasi alidi aapima ara?
—gartadai ASuusi.

⁶⁸ Tai Simuñi Piiduru itadai:

—¿Siaadara gadagitona aatama?
Aapi argarbaitaacami. Dai gamamaatatuldiaragacada camaata aatama isducatai calgacara vuvacai oodami dai tomastuigaco oidaca agai tavaagiara Diuusi amadu.

⁶⁹ Dai aatama cavaavoitu. Dai cal maata aatama isaapi araCristo Diuusi marada dai tavai tavaagiaiañdara. Dai Diuusi tomastuigaco oidaga —tatadai Simuñi Piiduru.

⁷⁰ TaidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—Λcovai gΛnvuvaitu aanΛ baivustan dan gooca aapimΛ dai Λmoco ΛrΛDiaavora piooñigadΛ —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

⁷¹ ΛSuusi aagidi gomaasi aagaitai ΛUudasi Iscaliote ΛSimuñi maradΛ. Dai tomaasi Λgai ΛrΛmoco Λbaivustan dan gooca mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi, vΛΛscarΛ Uudasi gatΛΛgida agaitadai mΛsai muaana ΛSuusi cascΛdΛ pocaiti ΛSuusi.

7

¹ Dai gooquiΛrΛ ΛSuusi aimΛraitadai ΛGalilea dΛvΛΛriarΛ. Λgai maitipΛli isaimΛrdagi Judeea dΛvΛΛriarΛ, Λjudidíu ipΛlidadai ismuaagi Λgai cascΛdΛ.

² Dai camiaadimi Λsiaa duudagadΛ Λjudidíu istuigaco ivuaadana uucusai cascΛdΛ potΛΛgidi Λsiaa duudagai uucusai.

³ TaidΛ ΛSuusi susuculidΛ itΛtΛdai:

—Maiviimu aapi tanai. ImΛdañi aapi Judeea dΛvΛΛriamu vai poduucai gΛoidatucΛdami ismaacΛdΛ mΛΛca daraaja nΛijadagi istumaasi ivueeyi aapi.

⁴ TomasioorΛ sioorΛ ipΛliadagi ismaatΛcagi oodami istumaasi ivueeyi Λgai gia maiΛstocai ivueeyi istumaasi. IssΛΛlicΛdΛ ivueeyi aapi naana maasi istumaasi aidΛ gia ivuaadañi gomaasi Λoodami vuitapi vai nΛijada Λgai vΛΛscatai —tΛtΛdai ΛSuusi susuculidΛ.

⁵ DΛmos tomali Λgai maivaavoitudaitadai ΛSuusi cascΛdΛ pocaiti.

⁶ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Maiquiaa aayi istuigaco imia aan Δ gaamucu. D Δ mos aapim Δ c $\Delta\Delta$ ga istutuidi isgaamucu iimiagi tomasi $\Delta\Delta$ sc $\Delta\Delta$.

⁷ Aoodami ismaac $\Delta\Delta$ maivaavoitudai Diuusi mait Δ nc $\Delta\Delta$ dai aapim Δ mos Δ ca aan Δ . Aan Δ aagidi said Δ Δ rsoimaasi ivuaadami Δ gai casc $\Delta\Delta$.

⁸ Imivurai aapim Δ gaamucu idi siaa duudag Δ r Δ . Aan Δ gia maiimimu. Maiquiaa aayi istuigaco imiagi aan Δ casc $\Delta\Delta$ —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

⁹ Dai mospot Δ t Δ dai Δ Suusi dai anaasi Galilea d Δ v Δ ri Δ r Δ vii.

10 Amaasi caiji Δ Suusi susuculid Δ tai gooqui Δ r Δ ii Δ Suusi Δ p Δ Δ siaa duudagamu. Δ gai g $\Delta\Delta$ sto ii sai main Δ idiña oodami.

¹¹ Δ judidíu gaagai Δ Suusi Δ siaa duudag Δ r Δ daid Δ icaiti:

—¿Siaaco daja Δ c Δ li? —caiti Δ gai.

¹² Dai ali Δ si g Δ naatagidimi Δ oodami aipacoga aagaitai Δ Suusi. Dai Δ moco pocaiti sai c $\Delta\Delta$ tuiga Δ gai. Dai aa pocaiti sai maic $\Delta\Delta$ tuiga sai mosyaatagidi Δ gai oodami.

¹³ D Δ mos Δ oodami ismaac $\Delta\Delta$ c $\Delta\Delta$ ga ñioocai Δ Suusi v $\Delta\Delta$ tar Δ maitip Δ li ismaat Δ cagi Δ judidíu t Δ t Δ aan Δ dami isc $\Delta\Delta$ ga ñioocai Δ gai Δ Suusi v $\Delta\Delta$ tar Δ Δ b Δ idi Δ gai casc $\Delta\Delta$.

¹⁴ Aid Δ si catajucami viitugai isugitiagi Δ vagimi ii Δ Suusi Δ judidíu g $\Delta\Delta$ quiuupaigad Δ amu dai ami gamamaat Δ tuldi.

¹⁵ Daid Δ Δ t Δ t Δ aan Δ damigad Δ Δ judidíu mait $\Delta\Delta$ istumaasi g Δ nt Δ t Δ gitoagi ca Δ catai Δ Suusi daid Δ icaiti:

—¿Ducatai maatΛ idi cΛΛi mosΛΛ naana maasi istumaasi maitΛVΛpi daivacai oojΛrΛ? —caiti Λjudidíu.

16 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ ΛrDiuusi ñiooquidΛ maisiu aanΛ ΛΛgi. Λgai giñootoi.

17 Dai sioorΛ ipΛliadagi isivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi Λgai gia maatΛmu isgiñmamaatΛtuldaraga ΛrDiuusi ñiooquidΛ siΛpΛ sabai aanΛ gamamaatΛtuldi istumaasi ΛΛgi aanΛ ipΛlidi.

18 SioorΛ gaaagiadagi mosΛcaasi istumaasi ΛΛgi Λgai tΛtΛgitodagi Λgai povuaadana sai oodami cΛΛga ñioocaiña Λgai vΛΛtarΛ. DΛmos sioorΛ ipΛliadagi isΛoodami cΛΛga ñioocadagi Λgai vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ ootoi Λgai gia gaaagidi istumaasi Λrvaavoi dai tomali Λmo imidagai maiyaatagidiña Λgai Λoodami.

19 Vaavuava isMoseesacaru gΛrmaa ΛsΛΛlicami dΛmos tomali Λmaadutai aapimΛ maiΛΛgidi vΛΛsi ΛsΛΛlicami. ¿Tuimasi giñmuaa Λlidi aapimΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

20 TaidΛ Λoodami itΛtΛdai:

—Aapi viaa Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ. ¿VoorΛ gΛmuua Λlidi? —tΛtΛdai Λoodami.

21 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ idui Λmo istumaasi Λmo ibΛstaragai tasΛrΛ dai aapimΛ maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgitoagi.

22 DΛmos aapimΛ iiquitΛcΛi aali tuutucugadΛ tomasi ΛribΛstaragai tasΛrΛ. Moseesacaru gΛntΛjai mΛsai poduucai ivuaadana cascΛdΛ poduucai ivueeyi aapimΛ. VΛΛscΛrΛ ΛΛqui abiaadΛrΛ capovuaadana gΛrΛΛqui aaduñicarΛ.

23 IsaapimΛ ivueeyi gomaasi tomasi ΛrΛmo ibΛstaragai tasΛrΛ Λgida Λliditai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ, ζtuimasi bacocoi aapimΛ aanΛ giñvui duaaidacai aanΛ Λmo cΛΛi Λmo ibΛstaragai tasΛrΛ?

24 CΛΛgavΛr gΛntΛtΛgito aapimΛ. Maisiu gΛpiΛr giñvuupada maicΛΛga gΛntΛtΛgitoitai, baiyomavΛr cΛΛga gΛntΛtΛgitoda aapimΛ istumaasi ΛrsΛΛlicami —tΛtΛdai ΛSuusi.

25 Amaasi ΛΛmoco ΛJerusaleenΛrΛ oidacami aipacoga gΛntΛcacaimi dai pocaitimi:

—ζMaitasi Λridi cΛΛi Λgai mΛsmaacΛdΛ gaagai dai muaa agai?

26 MosmocΛΛca goovai dai mamaatΛtuldi gooodami vai tomali Λmaadutai maivui ñioocai. ζMaisiu cavaavoitu Λjudidíu tΛtΛaanΛdamigadΛ isgoovai ΛrΛCristo?

27 SiaadΛr ΛrΛCristocana goovai. AatΛmΛ cΛΛ maatΛ siaaco oidaga idi cΛΛi. SiΛscadΛ diviagi ΛCristo tomali Λmaadutai maimaatΛca agai siaadΛrΛ divia agai Λgai —caiti Λoodami.

28 DaidΛ ΛSuusi quiaa mamaatΛtulditadai Λoodami ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ dai caΛcai istumaasi aagai Λoodami cavami ñioo Λgai dai potΛtΛdai:

—Vaavuava ismaatΛ aapimΛ siaaco oidaga aanΛ. DΛmos maimaatΛ aapimΛ siorΛ giñootoi. AanΛ divia maisiu mosΛagi ipΛliditai aanΛ baiyoma Λgai ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maiyaatagΛi at-giñootoi. VΛΛsi istumaasi aagai Λgai Λrvaavoi. Dai aapimΛ maimaatΛ Λgai.

29 AanΛ gia maatΛ Λgai. AanΛ Λgai ΛΛmadu daacatadai tai Λgai giñootoi tami oidigi daama —tΛtΛdai ΛSuusi.

30 Amaasi Λoodami bΛiya Λlidadai ΛSuusi dai maisagi dΛmos tomali Λmaadutai maibΛi, maiquiaa aayi istuigaco cascΛdΛ.

31 Dai vΛascΛrΛ muidutai vaavoitu ΛSuusi daidΛ icaiti:

—SiΛascadΛ diviagi ΛCristo siaadΛrΛ iduuna Λgai vaamioma gΛgΛrducami istumaasi isidi cΛΛli —caiti Λoodami.

32 Amaasi Λfariseo caΛcai ispocaiti Λoodami aagaitai ΛSuusi Λgai ΛΛmadu ΛbaitΛgucacamigadΛ Λpapaali judidíu ootoi sandaarū ismaacΛdΛ nuucada Λquiupai sai bΛΛna ΛSuusi dai maisana.

33 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—ChiΛΛqui tasai daacamu aanΛ aapimΛ gΛnsaagida dai gooquiΛrΛ noragimu aanΛ dai ΛΛmadu daacamu Λgai ismaacΛdΛ giñootoi.

34 AapimΛ giñgaagamu dai maitiñtΛΛgimu. AapimΛ maitistutuidi isiimiagi mΛΛca siaaco daaca aanΛ cascΛdΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

35 Amaasi Λjudidíu aipaco gΛtΛcacaimi daidΛ icaiti:

—¿Siaaco imia agai idi cΛΛli tasai maitΛgana aatΛmΛ? ¿Imia Λlidi lienΛ goovai Λjudidíu ΛΛmadu ismaacΛdΛ Λgiliego saagida oidaga mamaatΛtulda Λlidi lienΛ goovai Λgiliego?

36 ¿IstΛiya Λlidi goovai dai pocaiti tΛsai gaaga ragai dai maitΛΛgia ragai, dai sai aatΛmΛ maitistutuidi isiimiagi mΛΛca siaaco daaca agai Λgai? —caiti Λjudidíu.

37 ΛcuugatarΛ tasΛrΛ Λsīaa duudagarΛ vaamioma namΛga isΛga tasai. Amaasi ΛSuusi cΛquiva dai cavami ñioo dai potΛΛdai Λoodami:

—SioorΛ ipΛliadagi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi vai dadana dai giñcaΛcana.

38 Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidarΛ sai tomasioorΛ giñvaavoitudagi Λgai gia viaacamu guvucadagai isaagidagi muidutai isducatai Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuuvaidi oodami —tΛtΛdai ΛSuusi.

39 Pocaiti ΛSuusi vai maatΛca Λoodami isDiuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacana sioorΛ vaavoitudagi Λgai. AidΛ maiquiaa tΛvai Diuusi IbΛadΛ tΛvaagiaiñdarΛ. ΛSuusi maiquiaa ii tΛvaagiamu cascΛdΛ.

40 ΛΛmo oodami moscaΛ gomaasi daidΛ icaiti:

—SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isidi cΛΛli ΛrΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ Moseesacaru aagai sai divia agai —caiti.

41 Dai aa icaiti:

—Idiava ΛrΛCristo —caiti.

DΛmos aa icaiti:

—ΛCristo maidivia agai GalileeaiñdarΛ.

42 Pocaiti Diuusi ñiooquidarΛ saidΛ ΛCristo ΛrDavicaru cajiudadΛca agai, dai BeleenΛrΛ vuusia agai Λgai vaa ali quiiyΛrΛ siaaco vuusai Davicaru —caiti Λgai.

43 Poduucai Λoodami maiΛmadugan caiti aagaitai ΛSuusi.

44 ΛΛmoco bΛiya Λlidi dai maisagi dΛmos tomali Λmaadutai maibΛi.

45 AsandaarugadΛ agΛΛ quiuupai apamu dada siaaco daraacatadai Δfariseo Δmadu ΔbaitΔgucacamigadΛ apapaali judidíu tai agai itΔtΔdai:

—¿TuimΔsi maivuaa aapimΔ ΔSuusi? —astΔtΔdai.

46 TaidΔ asandaaru aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—Tomali Δmo imidagai tomali Δmaadutai maiΔpan duucai ñioocaiña idi cΛli —astΔtΔdai Δsandaaru.

47 Amaasi Δfariseo itΔtΔdai:

—¿AapimΔ mΔscasi Δndagitu ΔpΔ isgΔnyaataida agai?

48 Tomali Δmaadutai aatΔmΔ dudunucamigadΛ Δjudidíu daidΔ Δfariseo maivaavoitudai.

49 DΔmos idi oodami maicΛΛ maatΔ Moseesacaru sΔlicamigadΛ. Dai sΔlicΔΔ Diuusi soimaasi taatatuldiamu agai vaavoitudaitai agai ΔcΛli —astΔtΔdai Δfariseo.

50 TaidΔ ΔNicodemo, agai vaa ismaacΔΔ diviji ΔSuusi tucarΔ, ΔrΔmo fariseo daidΔ itΔtΔdai:

51 —GΔrsΔlicamiΔrΔ pocaiti sai maitΔagai is-pocaitiadagi sai Δmo cΛli ΔrgΔpiΔr caatΔcami asta siΔascadΔ vuua ΔcΛli dai tΔcacagi dai maatΔcagi istumaasi idui agai sabai gΔpiΔr caatΔcami ischo ΔpΔ —astΔtΔdai ΔNicodemo.

52 Amaasi agaa aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—¿AapipΔsi ΔrGalileeΔrΔ oidacami ΔpΔ? Gaa-gaño aapi Diuusi ñiooquidΔrΔ dai nΔidamu aapi sai tomali Δmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ maivuu-sai GalileeaiñdΔrΔ —astΔtΔdai Δfariseo.

53 Amaasi vΔascatai noonora.

1 DaidΛ ΛSuusi ii ΛOliivosi giidiamu.

2 Dai siaadico mosmaasico ΛΛpamu ii Λgai quiu-upiamu. Tai vΛΛscatai dada siaaco daacatadai ΛSuusi vai Λgai mamaatΛtuldimi Λoodami.

3 Dai quiaa ñioocaitadai ΛSuusi tai dada Λfariseo ΛΛmadu ΛdudunucamigadΛ Λjudidíu dai vuua Λmo ooqui ismaacΛdΛ gogoosi gΛducami dai aa tΛΛ isama voopoi Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ maitΛrcunadΛ. DaidΛ Λfariseo Λoodami vuitapi van cΛi Λooqui,

4 daidi itΛtdai Λfariseo ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, ΛΛmoco tΛΛ idi ooqui isΛΛmadu voopoi Λmo cΛΛli ismaacΛdΛ maitΛrcunadΛ.

5 Moseesacaru sΛΛlicamigadΛrΛ pocaiti sai gΛaagai iscoodadagi ismaacΛdΛ googosi gΛnducami ojoodaicΛdΛ. ¿Aapio pΛcaiti? —tattdai Λfariseo ΛΛmadu Λгаа.

6 Pocaiti Λgai mosnΛijada Λliditai astΛΛna ΛSuusi gaagaitadai Λgai isducatai gΛpiΛr vuajagi ΛSuusi. DΛmos ΛSuusi cuicΛΛsa dai ooja dΛvΛΛrapi gΛmasavicΛdΛ.

7 Dai Λгаа apiatΛcacaimi, taidΛ ΛSuusi cΛquiva daidΛ itΛtdai:

—TomasmaacΛdΛ aapimΛ mΛsmaacΛdΛ vuua gooqui dai ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadana vai ΛpΛga maiñana gooqui —tattdai ΛSuusi.

8 Dai Λpamu cuicΛΛsa dai gaooja dΛvΛΛrapi.

9 DΛmos Λgai ismaacΛdΛ vuua Λooqui moscaΛ istumaasi aagai ΛSuusi dai mosΛΛmadutai iimimi. ΛΛpΛga ΛcΛcΛΛliocoidadioma dai gooquiΛrΛ ΛuutuducΛdioma maatΛcatai vΛΛscatai

isarsoimaasi ivuaadami. Dai maivii tomali amoco mosagii vii suusi amadu ooqui.

10 Amaasi suusi calquiva dai camaita tomali amaadutai agaa, potadai agai ooqui:

—¿Siaaco duudui oodami ismaacada gapira gavuupai? ¿Camaitipu siora gamaicarsagi? —tadai suusi.

11 Tai ooqui potadai:

—Chu. Camaitipu, tomali amaadutai —tadai.

Amaasi suusi itadai:

—Tomali aan maitamaicarsamu. Sivi gia imadani dai camaisoimaasi ivuaada —tadai.

12 Daida suusi apiaatagidimi oodami ismaacada amadu aatagaitadai:

—Aan ansoicai oodami iscala maata calcagi istumaasi Diusi ipalidi isivuaadagi. Dai siora givavaoitudai agai gia viaacamu ibadagai utudui dai camaiojiadamu issoimaasi ivuaadagi —tadai suusi.

13 Amaasi fariseo itadai suusi:

—Aapi calga ñioocai agi gavata dmos gñiooqui maiñamaga —tadai fariseo.

14 Daida suusi aa noragi daida itadai:

—Tomasi agi aan calga ñioocai givata vascara salicada rvaavoi istumaasi aagai aan. Cal maata aan inaadara divia dai iniaaco imia inagai dmos aapim gia maimaata iniaadar divia tomali iniaaco imia inagai.

15 Aapim cal istumaasi aagai aan dai pocaiti sai maiñamaga gñiooqui maimaatacatai sior aan dmos aan maigapira vuupai tomali amaadutai.

16 Dmos isgapira gavuupadamudai aan istumaasi aagamudai arsallicamicamudai.

AanΛ maiΛΛgi gΛpiΛr gΛnvuupadamudai. Diuusi giñooḡai ismaacΛdΛ giñootoi Λgai gΛpiΛr gΛnvuupai aanΛ iñΛΛmadu.

¹⁷ Dai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛrΛ pocaiti sai siΛΛscadΛ gooca cΛcΛΛli nΛijadami Λmadugan caiti-adagi aliΛsi gΛaagai isvaavoitudagi.

¹⁸ AanΛ anΛrΛmo nΛijadami daidΛ giñooḡa ismaacΛdΛ giñootoi Λgai rΛmai nΛijadami —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁹ Amaasi Λgaa itΛtΛdai:

—¿Vaa daja gΛooḡa? —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AapimΛ maimaata iñsioora aanΛ, tomali maimaata giñooḡa. IsmaatΛmudai aapimΛ iñsioora aanΛ aidΛ gia maatΛmudai ΛpΛ giñooḡa —tΛtΛdai ΛSuusi.

²⁰ ΛSuusi gaaagidi vΛΛsi gomaasi gama-maatΛtulditai daacatai ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ anaasi siaaco daraaja Λcajoñi siaaco gΛdaraasai Λtumiñsi Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ. DΛmos tomali Λmaadutai maibΛi ΛSuusi. Maiquiaa aayi istuigaco cascΛdΛ.

²¹ DaidΛ ΛSuusi Λpamu ñiooqui Λoodami daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛ anΛimia iñagai dai aapimΛ giñgaagamu dΛmos aapimΛ iimia agai ΛDiaavorΛ ΛΛmadu aapimΛ rsoimaasi ivuaadami cascΛdΛ. Dai maitistutuidi isimiagi aapimΛ mΛΛca iñsiaaco imia iñagai aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

²² Amaasi Λjudidíu pocaiti:

—¿ΛΛgi gΛmuua agai lienΛ goovai dai cascΛdΛ povΛrtΛtΛdai tΛsai maitistutuidi isiimiagi mΛΛca siaaco imia agai goovai? —caiti.

23 Amaasi ʌSuusi itʌʌdai:

—Aapimʌ ʌroidigi daama oidacami dʌmos aanʌ gia chu. Aanʌ tʌvai tʌvaagiaiñdʌrʌ.

24 Cascʌdʌ poʌantʌʌdai aanʌ mʌsai aapimʌ imia agai ʌDiaavora ʌʌmadu quiaa soimaasi ivuaadamicatai. Ismaitiñvaavoitudai aapimʌ gʌnaagiditai iñsioora aanʌ aidʌ gia aapimʌ iimia agai ʌDiaavora ʌʌmadu quiaa soimaasi ivuaadamicatai —tʌʌdai ʌSuusi.

25 Amaasi ʌjudidíu itʌʌdai:

—¿Poorʌ aapio? —tʌʌdai.

Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai:

—Casi gʌnaagidi aanʌ tucamidʌrʌ abiaadʌrʌ.

26 Dai aanʌ quiaa gaaagidamu naana maasi istumaasi gʌnaagitai aapimʌ dai aanʌ gʌpiʌrʌ gʌnvuaajamu ʌʌmo istumaasicʌdʌ. Dʌmos aanʌ gaaagidi mosʌcaasi istumaasi giñagidi ʌgai ismaacʌdʌ giñootoi dai ʌgai gia sʌʌlicʌdʌ aagai mosʌcaasi istumaasi ʌrvaavoi —tʌʌdai ʌSuusi.

27 Dʌmos ʌjudidíu maimaata caʌ isʌSuusi aagai Diuusi gʌrooga.

28 Cascʌdʌ ʌSuusi potʌʌdai:

—Siʌʌscadʌ aapimʌ giñmuaagi aidʌ gia maatʌmu aapimʌ iñsaanʌ ʌrʌCristo ʌgai vaa ismaacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami. Dai aanʌ gʌñagidi mosʌcaasi istumaasi giñmamaatʌtuli giñooga maisiu istumaasi ʌʌgi aanʌ ipʌlidi.

29 Dai giñooga ʌgai daidʌ giñootoi dai vʌʌscarʌ giñʌʌmadu daja. ʌgai maiʌʌgi giñdadagitu. Aanʌ vʌʌscarʌ ivueeyi istumaasi ʌgai ipʌlidi —tʌʌdai ʌSuusi.

30 Aidʌsi ʌSuusi aagidi gomaasi muidutai vaavoitu.

31 Amaasi Λ Suusi it Δ t Δ dai Δ judidíu ismaac Δ d Δ vaavoitu:

—Isaapim Δ apiavaavoitudadagi istumaasi g Δ naagidi aan Δ , s Δ Δ lic Δ d Δ aapim Δ Δ rgiñmamaat Δ r Δ damicamu.

32 Dai maat Δ mu istumaasi Δ rvaavoi. Dai si Δ Δ scad Δ camaatia aapim Δ istumaasi Δ rvaavoi aid Δ gia camait Δ r Δ pipiooñicamu aapim Δ —t Δ t Δ dai Λ Suusi.

33 Tai Δ gai it Δ t Δ dai:

—Aat Δ m Δ Δ rAvraañicaru cajjudad Δ . Dai tomali Δ mo imidagai mait Δ r Δ pipiooñigad Δ catadai tomali Δ maadutai. ¿Ducat Δ caiti aapi iscamait Δ r Δ pipiooñicamu aat Δ m Δ ? —t Δ t Δ dai Δ gai.

34 Taid Δ Λ Suusi it Δ t Δ dai:

—S Δ Δ lic Δ d Δ Δ rvaavoi sai sioor Δ soimaasi ivuaadagi Δ gai gia Δ r Δ piooñigad Δ Δ Diaavora.

35 Δ mo c Δ Δ li mai Δ madugan duucai n Δ idi g Δ r Δ pipiooñiga dai g Δ maamara.

36 Dai si Δ Δ scad Δ aan Δ Diuusi marad Δ ismaac Δ d Δ t Δ vai t Δ v Δ agiaiñd Δ r Δ c Δ Δ gac Δ r Δ vusaidiagi Δ mo c Δ Δ li Δ gai camait Δ r Δ piooñigad Δ camu Δ Diaavor Δ .

37 Camaat Δ aan Δ isaapim Δ Δ rcajiudad Δ Avraañicaru d Δ mos aapim Δ maitiñvaavoitudai casc Δ d Δ giñmuua Δ lidi.

38 Aan Δ an Δ g Δ naagidi istumaasi giñooga giñmaat Δ tuli dai aapim Δ ivueeyi istumaasi g Δ naagidi g Δ nooga —t Δ t Δ dai Λ Suusi.

39 Taid Δ Δ gai aa noragi daid Δ it Δ t Δ dai:

—Avraañicaru Δ rg Δ r Δ aduñicaru —t Δ t Δ dai Δ gai.

D Δ mos Λ Suusi it Δ t Δ dai:

—Issaalicada arvaavoi isaapima arAvraañicaru cajiudadacamudai aidā gia giñvaavoitudamudai aapima anpan duuca Avraañicaru.

⁴⁰ Damos aapima giñmuaa alidi tomasi ana gnaagidi mosacaasi itumaasi arvaavoi istumaasi Diuusi giñmaatātuli. Avraañicaru maipoduucā iduñimudai.

⁴¹ Aapima ivueeyi poduucā isduucā ivueeyi ganooga —tatadai asuusi.

Amaasi agai itatadai:

—Aatama maitarmaamarada ooqui taatacaligami. Mosamaduga garooga agai vaa arDiuusi —tatadai ajudidū.

⁴² Amaasi asuusi itatadai:

—Issaalicada arvaavoicamudai isDiuusi arganoogacamudai aidā gia aapima giñoigadamudai. Diuusi giñootoi maisiu mosagi divia ana.

⁴³ Aapima maitipalidi isaggiadagi istumaasi gnaagidi ana cascada maimaata ca giñmamaatatuldiaraga.

⁴⁴ Aapima ganooga arDiaavora cascada aapima armaamarada adiaavora daida ivuaada alidi istumaasi agai ipalidi. Tucamidara abiaadara adiaavora argamuaacami daida aryaatavogami. Agai tomali amo imidagai maiaagai istumaasi arvaavoi baiyoma vascara mosyaatagai agai. Vasi istumaasi tatagitoi agai maitarvaavoi potuiga agai cascada. Agai roogada ducami vasi ayaatavogami.

⁴⁵ Cascada siascada ana gnaagidi istumaasi arvaavoi aapima maitiñvaavoitudai.

46 Tomali ʌmaadutai aapimʌ gʌnsaagida maitistutuidi isaagagi iñsaanʌ idui ʌmo istumaasi soimaasicami. Siʌʌscadʌ gʌnaagiada aanʌ istumaasi ʌrvaavoi, ʒtuimasi maitiñvaavoitudai aapimʌ?

47 Diuusi maamaradʌ sʌʌlicʌdʌ oojoidi iscaʌcagi Diuusi ñiooquidʌ dʌmos aapimʌ maicaʌca ʌlidi Diuusi ñiooquidʌ, aapimʌ maitʌrDiuusi maamaradʌ cascʌdʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

48 Amaasi ʌjudidíu itʌtʌdai:

—Sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi istumaasi aagai aatʌmʌ sai aapi ʌrsamaritano dai isviaa aapi ʌmo Diaavora tʌaañicarudʌ —tʌtʌdai ʌjudidíu.

49 Daidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Aanʌ gia maiviaa Diaavora tʌaañicarudʌ. Aanʌ mossiaa duutudai giñooaga dai aapimʌ maisiaa giñduutudai mossoiduucai giñnʌidi.

50 Aanʌ maigagaagai sioorʌ siaa giñduutuadagi dʌmos vʌʌscarʌ oidaga ʌmoco ismaacʌdʌ gagaagai sioorʌ siaa giñduutuadagi, dai ʌgai soimaasi taatatuldiami sioorʌ maisiaa giñduutuadagi.

51 Vaavuava sai sioorʌ ʌʌgidityai caʌ istumaasi gaaagidi aanʌ ʌgai gia tomastuigaco oidaca agai —tʌtʌdai ʌSuusi.

52 Amaasi ʌjudidíu aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Sivi gia caʌ maata aatʌmʌ issʌʌlicʌdʌ viaa aapi ʌmo Diaavora tʌaañicarudʌ. Avraañicaru dai vʌʌsi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ coi dai vʌʌscarʌ aapi gʌraagidi sai sioorʌ ʌʌgidityai caʌ istumaasi gaaagidi aapi ʌgai gia tomastuigaco oidaca agai.

53 ¿Povair_Λsi _Λlidi aapi p_Λsai vaamioma viaa guvucadagai is_ΛAvraañicar_Λ g_Λr_{ΛΛ}qui aduñicar_Λ ismaac_Λd_Λ camuu? ¿Dai povair_Λsi _Λlidi aapi p_Λsai vaamioma viaa guvucadagai si_ΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λcaru ismaac_Λd_Λ cacoi? ¿Aapia poor_Λ g_{ΛΛ}lidi? —t_Λt_Λdai _Λjudidíu.

54 Amaasi _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Iñsaan_Λ _{ΛΛ}gi c_{ΛΛ}ga ñioocadagi _{ΛΛ}gi gimv_{ΛΛ}tar_Λ aid_Λ gia maiñam_Λga giññiooqui. D_Λmos Diuusi giñoo_Λga _Λgai vaa ismaac_Λd_Λ aagai aapim_Λ said_Λ _Λr_{gΛΛ}Diuusiga _Λgai gia c_{ΛΛ}ga ñioocai aan_Λ gimv_{ΛΛ}tar_Λ.

55 D_Λmos aapim_Λ maimaat_Λ _Λgai. Aan_Λ gia maat_Λ _Λgai. Daid_Λ isg_Λnaagiadagi aan_Λ ansai maimaat_Λ aan_Λ _Λgai aid_Λ gia aan_Λ _Λryaatavogamicagi g_{ΛΛ}p_Λn duucai. D_Λmos s_{ΛΛ}lic_Λd_Λ _Λrvaavoi iñsaan_Λ maat_Λ _Λgai dai _{ΛΛ}gigitai ca_Λ aan_Λ v_{ΛΛ}si istumaasi giñaagidi _Λgai.

56 G_{ΛΛ}l_Λqui aduñicar_Λ Avraañi aliasi baig_{ΛΛ}li maat_Λcai iñsaan_Λ divia iñagaitadai oidigi daama dai vaamioma baig_{ΛΛ}li _Λgai aid_Λsi divia aan_Λ —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

57 Amaasi _Λjudidíu pot_Λt_Λdai _ΛSuusi:

—Maiquiaa viaa aapi goo coobai dan baiv_Λstaama uumigi, ¿ducatai caiti aapi is_Λidi Avraañicar_Λ? —t_Λt_Λdai _Λgai.

58 Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Vaavuava ismaiquiaa vuusaicai Avraañicar_Λ abiaad_Λr_Λ cat_Λv_Λagi_Λr_Λ daacatadai aan_Λ —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

59 Amaasi vui _Λjudidíu ojoodai dai maicarsa _Λliatugai _Λgai _ΛSuusi. D_Λmos _ΛSuusi g_{ΛΛ}sto ii dai

vuusai ʌgʌʌ quiuupiaiñdʌrʌ. Dai ʌoodami saagida daivusai dai ii.

9

¹ Vaidʌ ʌSuusi daivusquimi ʌmapʌcʌrʌ dai tʌʌ ʌmo maiñʌadami. Podu vuusai ʌgai.

² Tʌtai aatʌmʌ mamaatʌrdamigadʌ ʌSuusi tʌcacai daidʌ itʌtʌdai:

—Gʌrmamaatʌtuldiadamiga, ¿tuisi podu vuusai idi cʌʌli? ¿Voorʌ soimaasi idui gocʌʌli isʌdʌʌdʌdʌ? —povʌrtʌtʌdai aatʌmʌ.

³ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Idi cʌʌli maisoimaasi idui tomali ʌdʌʌdʌdʌ. Baiyoma goovai maiñʌai sai poduucʌi aa oodami maatʌna issʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai Diuusi isd-uaaidagi.

⁴ Iñsiʌʌsi uucami oidacagi tami oidigi daama aliʌsi gʌaagai iñsivuaadagi aa duiñdadʌ ʌgai ismaacʌdʌ giñootoi. Aimu istuigaco iscamaitistutu-idi isaata vuaadagi tomali ʌmaadutai tomali aanʌ.

⁵ Quiaa oidacatai aanʌ tami oidigi daama aanʌ soicʌi oodami iscʌʌga maatʌ caʌcagi istumaasi Diuusi ipʌlidi isivuaadagi —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁶ Caaagacai gomaasi ʌSuusi dʌvʌʌrapi sisiva dai vadʌitu laachi dʌvʌʌrai dai ʌmaiñʌadami vuupuidʌ daama dai ʌdʌvʌʌrai vaagiadʌ.

⁷ Amaasi itʌtʌdai:

—Imʌdañi dai vacuana gʌvuupuji ʌpiilʌrʌ ismaacʌdʌ Siloé tʌʌgidu —tʌtʌdai ʌSuusi.

Siloé tʌiya ʌlidi ootocami oodamicʌdʌ. Taidʌ ʌmaiñʌadami ii dai vacoi gʌvuupuji dai ʌpamu divia dai canʌeeyi.

8 Amaasi laaduñda lamadu aa ismaacada laquioma naiditadai lainaadamai icaiti:

—¿Maitasi ridi cali agai vaa ismaacada daacatai gataanaina tumiñsi? —ascaiti agai.

9 Vai aa icaiti:

—Aja agai vaa goovai —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—Chu, maitaragai damos para maasi goovai —ascaiti.

Damos cali lagi pocaiti:

10 —Aanava —ascaiti.

Amaasi agaa taccacai daida itadai:

—¿Ducatai naeeyi aapi sivi? —astadai.

11 Tai agai aa noragi daida itadai:

—Cali ismaacada Suusi tagidu vaditu davalrai dai ginvuupujiana dagivi daida povaiñtadai ansai imana dai vacuanana ginvuupuji apiilara ismaacada Siloe tagidu. Antai aanai dai vacuanacai casistui aanai isnavagi —astadai agai.

12 Amaasi taccacai agaa daidi itadai:

—¿Vaa daja cali? —astadai.

Tai agai itadai:

—Maimaatai aanai —astadai.

13 Amaasi oodami vaidacai agai ismaacada mainaadatadai fariseo vuitapi.

14 Aidasi Suusi vaditu davalrai gasisivaragacada dai dagivi vuupuidara agai ismaacada lainaadatadai aida aristaragai tasarcatadai.

15 Cascada fariseo para taccacai cali dai potadai:

—¿Ducatai navava aapi? —astadai fariseo.

Tai ʌgai itʌʌdai:

—Giʌdagiviamʌta dʌvʌʌrai vagiadʌ giʌvuupuji daama antai vacoi aanʌ dai sivi canʌeeyi —astʌʌdai.

¹⁶ Amaasi ʌʌmoco ʌfariseo icaiti:

—ʌcʌʌli ismaacʌʌ idui goomasi maitʌrootosadʌ Diuusi, ʌgai maisiaa duutudai ibʌstaragai tasai cascʌʌ —ascaiti ʌgai.

Dʌmos aa icaiti:

—¿Ducata ivueeyi ʌgai naana maasi gʌgʌrducami isiʌrsoimaasi ivuaadami? —ascaiti ʌgai.

Poduucai ʌʌmoco aagai ʌmo istumaasi dai aa aagai ʌmai istumaasi.

¹⁷ Dai ʌpamu tʌcacai ʌgai ismaacʌʌ maiʌʌaadatadai daidʌ itʌʌdai:

—¿Dai aapi pʌʌiya agai aagaitai ʌcʌʌli ismaacʌʌ gʌduaadi? —astʌʌdai.

Tai ʌgai itʌʌdai:

—Aanʌ gʌnaagidi saidʌ ʌrʌmo Diuusi ʌiooquituldiadamigadʌ —astʌʌdai.

¹⁸ Dʌmos ʌjudidíu maitipʌlidadai isvaavoitudagi isʌʌquioma maiʌʌaadatadai ʌgai dai sivi canʌeeyi cascʌʌ vaí ʌgai dʌʌdʌʌ ʌcʌʌli ismaacʌʌ maiʌʌaadatadai.

¹⁹ Dai tʌcacai daidʌ itʌʌdai:

—¿Idisi ʌrgʌnmara aapimʌ ismaacʌʌ pocaiti aapimʌ sai maiʌʌaadami vuusai? ¿Ducatai canʌeeyi goovai sivi? —astʌʌdai ʌjudidíu.

²⁰ Taidʌ ʌcʌʌli dʌʌdʌʌ itʌʌdai:

—Maata aatʌmʌ isidi ʌrgʌrmara dai ismaiʌaadami vuusai.

²¹ Dʌmos maimaata aatʌmʌ isducatai sivi canʌeeyi goovai tomali maimaata aatʌmʌ sioora

nΛnΛaavatu. ΛagiavΛr tΛcaca aapimΛ. Goovai casi ΛrgΛducami. Λagi goovai gΛnaagidiamu —astΛtΛdai ΛdΛΛdΛdΛ.

²² PotΛtΛdai Λgai ΛbΛiditai Λjudidíu. Λjudidíu casi gΛnaagi aipacoga sai isΛmoco vaavoitudagi saidΛ ΛSuusi ΛrΛCristo Λgai ismaacΛdΛ vaavoitudagi camaiwiaaca agai oigaragai isvapaacΛdagi Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ.

²³ CascΛdΛ ΛcΛΛli dΛΛdΛdΛ itΛtΛdai sai tΛcacana maradΛ dai sai Λgai casi ΛrgΛducami.

²⁴ Amaasi Λjudidíu Λpamu vaí ΛcΛΛli ismaacΛdΛ maiñΛadatadai daidΛ itΛtΛdai:

—Λagi Diuusi vΛΛtarΛ icΛΛga ñiocada aapi dai maisiu ΛSuusi. CΛΛga maata aatΛmΛ saidΛ ΛSuusi Λrsoimaasi ivuaadami —astΛtΛdai Λjudidíu.

²⁵ Amaasi Λgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛ maimaatΛ isiΛrsoimaasi ivuaadami ischo ΛpΛ. MosΛcaasi maata aanΛ iñsaanΛ ΛrmaiñΛadamicatadai dai sivi gia canΛnΛaava aanΛ —astΛtΛdai.

²⁶ Tai Λpamu tΛcaca Λgai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tumaasi idui Λgai? ¿Ducatai idui pΛsicanΛnΛaava? —astΛtΛdai Λgai.

²⁷ Tai aa noragi ΛcΛΛli daidΛ itΛtΛdai:

—Casian gΛnaagidi, ¿maitamΛscaΛ aapimΛ? ¿Tuimasi ipΛlidi isΛpamu gΛnaagida aanΛ? ¿AapimΛ mΛsÍΛpΛ vaavoituda Λlidi? —astΛtΛdai ΛcΛΛli.

²⁸ Amaasi Λjudidíu vui ñiooquimi ΛcΛΛli daidΛ itΛtΛdai:

—Aapiapa vaavoitudai Λgai dΛmos aatΛmΛ ΛΛgidi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ.

²⁹ AatΛmΛ maata isDiuusi ñiooqui Moseesacaru dΛmos maimaatΛ aatΛmΛ tomali siaadΛrΛ divia ΛSuusi —astΛtΛdai.

30 Amaasi ʌCʌʌli aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Calio maimaatʌ aanʌ istumaasi tʌtʌgitoi pocaititai aapimʌ. ʌSuusi giñʌnʌaavatu dai vʌʌscʌrʌ aapimʌ maimaatʌ siaadʌrʌ divia.

31 Cʌʌga gʌmaatʌ isDiuusi maicaʌ ʌsoimaasi ivuaadami baiyoma Diuusi caʌ mosʌcaasi ʌgai ismaacʌdʌ siaa duutudai Diuusi daidʌ ivuaadagi istumaasi Diuusi ipʌlidi.

32 Tomali ʌmo imidagai maicajiomacatadai aatʌmʌ isʌmaadutai duaadi ʌmoco ismaacʌdʌ maiñʌadami vuusai dai nʌnʌaavatu.

33 Isʌgai maitʌrDiuusi ootosadʌcamudai maitis-tutiadamudai ispoduucʌi ivuaadagi —astʌtʌdai ʌgai ismaacʌdʌ maiñʌaadatadai.

34 Amaasi ʌгаа itʌtʌdai:

—Gʌdʌʌdʌ ʌʌmadu aapi ʌrsoimaasi ivuaadami dai vʌʌscʌrʌ aapi gʌrmaatʌtulda ʌlidi —astʌtʌdai ʌjudidíu.

Daidʌ quiidamacoga vuusaitu.

35 Amaasi maí ʌSuusi mʌsiʌgʌʌ quiuupai quiidigamu vuusaitu ʌCʌʌli ismaacʌdʌ maiñʌaadatadai. Dai aidʌsi ʌSuusi tʌʌ ʌgai potʌtʌdai:

—¿Vaavoitudaipʌsi aapi ʌCristo Diuusi maradʌ ismaacʌdʌ tʌvʌi tʌvaagiaiñdʌrʌ? —tʌtʌdai ʌSuusi.

36 Taidʌ ʌCʌʌli itʌtʌdai:

—Iñʌagidañi aapi sioor ʌgai nai vaavoitudagi aanʌ —tʌtʌdai.

37 Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Nʌidapa. Aatagidapa. Aanʌana —tʌtʌdai ʌSuusi.

³⁸ Amaasi Λ C Λ li g Λ tootonac Λ d Λ c Λ quiva Λ Suusi vuid Λ r Λ daid Λ it Λ t Λ dai:

—Giñ Λ aan Λ damiga aan Λ gia g Λ vaavoitudai —t Λ t Λ dai.

³⁹ Amaasi Λ Suusi it Λ t Λ dai:

—Aan Λ divia tami oidigi daama dai n Λ n Λ aaavatuda iñagai Λ gai ismaac Λ d Λ maiñ Λ n Λ ai, dai Λ gai ismaac Λ d Λ pocaiti sai c Λ ga maat Λ ca Λ Diuusi ñiooquid Λ maat Λ na ismait Λ rvaavoi baiyoma Λ r Λ pan ducami maiñ Λ aadami maimaat Λ catai —ast Λ t Λ dai Λ Suusi.

⁴⁰ Amaasi Λ moco Λ fariseo ismaac Λ d Λ ami daraajatadai it Λ t Λ dai:

—¿Povair Λ s caiti aapi t Λ sai aat Λ m Λ maiñ Λ n Λ ai Λ p Λ ? —t Λ t Λ dai.

⁴¹ Taid Λ Λ Suusi aa noragi daid Λ it Λ t Λ dai:

—Iss Λ lic Λ d Λ maiñ Λ n Λ aadamudai aapim Λ dai maimaat Λ ca Λ camudai Diuusi ñiooquid Λ aid Λ gia mait Λ r Λ g Λ nduñicamudai aapim Λ d Λ mos aapim Λ pocaiti m Λ sai c Λ ga maat Λ ca Λ Diuusi ñiooquid Λ casc Λ d Λ Λ rsoimaasi ivuaadami aapim Λ —t Λ t Λ dai Λ Suusi.

10

¹ Vaavuava sai sior Λ v Λ pac Λ dagi Λ mo curar Λ r Λ daama s Λ li maisiu quitaagiña s Λ li Λ gai gia Λ r Λ sivogami.

² Λ pastuuru Λ gai dai nuucada Λ cañiiru dai Λ gai gia quitaagiña s Λ li v Λ pac Λ i.

³ Λ C Λ li ismaac Λ d Λ quitaagiña c Λ aacana dai nuucadacana Λ cañiiru tucar Λ siuu duucu ami diviagi Λ pastuuru Λ gai otoma cupiosc Λ iña. Λ cañiiru c Λ l maat Λ ca Λ cana Λ pastuuru ñiooquid Λ . Λ pastuuru

vapaidiña acañiiru poduucai istaatagida agai dai vuvaidi agai curaraiñdara.

4 Dai cavuvaidacai vasi acañiiru apastuuru baitqui imaña vaid acañiiru oidíña. Acañiiru caa maata ñiooquida apastuuru cascada.

5 Damos acañiiru maioidátucui amoco ismaacada maimaata agai baiyoma vopooyiña agai maimaatacatai ñiooquida —tata dai asusi.

6 asusi aagidi gomaasi ipaliditai ismaataatuldagi aoodami naana maasi istumaasi damos agai maimaata caa.

7 Amaasi asusi apaamu aagidi aoodami daida itatadai:

—Vaavuava iñsaana arapan ducami acurarai quitaagiñagada siaa cali vapacai acañiiru.

8 Vasi amamaatatuldiadami yaatavogami ismaacada dada maiquiaa diviacai ana agai arasivogami ducami damos Diusi maamarada maioidátucui agai.

9 Vaavuava iñsaana arapan ducami amo quitaagiña. Sioora ipaliadagi isivuaadagi istumaasi Diusi ipalidi giñvaavoitudaitai agai gia poduucai cagacaga vuvacai. Daida avavoitudadami arapan ducami cañiiru ismaacada apastuuru vas tucagi vaapasai acurarara dai vas tasai nunucadai.

10 Asivogami dada dai mosacaasi mosgaasidiña dai coodaiña dai siaa vuaadana naana maasi istumaasi damos ana divia vaid aoodami tomastuigaco oidaca agai cagacaga vuvaacitai dai vai calicada baiganliaracada oidacana.

11 Amo pastuuru cΛΛ tuigacami cΛΛga nunucada gΛsosoiga cañiiru tomasi gΛmuaatu sai maicuu-cuna ΛSΛΛyi. Dai aanΛ ΛrΛpan ducami Λmo pastu-uru cΛΛ tuigacami.

12 DΛmos Λmo pastuuru ismaacΛΔΛ maitarsosiacami Λgai gia mosmΛmΛraiña siuu duucu tΛΛgiagi Λmo sΛΛyi dai dadagitoi Λcañiiru. VaidΛ ΛSΛΛyi bΛbΛΛyiña Λmo Λcañiiru vaidΛ Λgaa aipaco vopooyiña.

13 Apastuuru maitarsosiacamicana cascΛΔΛ mΛmΛraiña dai maivuaamΛ Λlidiña ΛcañiirucΛΔΛ.

14 AanΛ anΛrΛpan ducami Λmo pastuuru cΛΛ tu-igacami ismaacΛΔΛ cΛΛ maatΛ gΛsosoiga cañiiru dai Λcañiiru cΛΛ maatΛ gΛpastuuruga.

15 Poduucai isduucai Diuusi giñoooga cΛΛga giñmaatΛ dai aanΛ cΛΛga maatΛ giñoooca. Dai aanΛ sΛΛlicΛΔΛ soiñamu sioorΛ giñvaavoitudagi dai aanΛ muuquimu vai Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi.

16 Dai oidaga aa oodami ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu ismaacΛΔΛ giñvaavoituda agai ΛrΛ. Dai aanΛ cΛΛgacΛrΛ vuvaidamu. Quiaa ΛrsibΛΛ oidacami Λgai dΛmos aimu istuigaco isΛgai ΛΛmadu aa giñvaavoitudadami ΛrΛmo aadunumΛca agai dai viaaca agai Λmo baitΛcΛaacami.

17 AanΛ muuquimu dai Λpamu duaacamu vai poduucai cΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi oodami. CascΛΔΛ giñoigΛdai giñoooca.

18 Tomali Λmaadutai maitistutuidi isgiñmuaagi ismaitiñdagitu aanΛ. VΛΛscΛrΛ iñdagitamu aanΛ mΛsgiñmuaagi mosaanΛ ipΛlidi cascΛΔΛ. AanΛ viaa sΛΛlicami isdagituagi isgiñmuaagi dai aanΛ viaa guvucadagai isΛpamu duaacagi. Diuusi

giñooça giñmaa sλλlicami dai guvucadagai cascΛΔ —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁹ AidΛsi Λjudidíu tΛtΛaañΛdamigadΛ caΛ go-
maasi ΛΛmoco aagai Λmo istumaasi dai aa aagai
Λmai istumaasi.

²⁰ Dai muidutai pocaiti:

—¡Goovai viaa Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ
di! SλλlicΛΔ Λrvuiirugami goovai. MaitΛaagai
tΛscaΛcagi istumaasi aagai goovai —caiti Λjudidíu.

²¹ DΛmos aa icaiti:

—Isviaacamudai goovai Λmo Diaavora
tΛaañicarudΛ maitistutiadamudai iscΛΛga
ñiooquiagi poduucai isduucai ñioocai goovai.
Tomali maitistutiadamudai isduaaidagi Λmo
maiñΛadami —caiti ΛΛmoco.

²² AidΛsi ΛSuusi JerusaleenΛrΛ daacatadai, aidΛ
Λrtoomococatadai. Dai aidΛ casi ΛrΛvagimicatadai
ismaacΛdΛ ivuaadana Λjudidíu tΛΛtΛgitoitai istu-
igaco idui ΛgΛΛ quiuupai.

²³ DaidΛ ΛSuusi moimΛitadai ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ
siaaco Solomoñi portaaligadΛ tΛΛgidu.

²⁴ DaidΛ ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λjudidíu sicoli gu-
uquiva ΛSuusi abaana daidi itΛtΛdai:

—¿PΛΛscadΛ gΛraagida agai isbai aapi sλλlicΛdΛ
ΛrΛCristo ischo ΛrPΛ? —tΛtΛdai Λgai.

²⁵ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Casiant gΛnaagidi aanΛ dΛmos aapimΛ
maitiñvaavoitu. Diuusi giñooça giñmaa sλλlicami
ansaidΛ ivuaadana aanΛ naana maasi istumaasi
gΛgΛrducami ismaacΛdΛcΛdΛ cΛΛga gΛmaatΛ
iñsioorΛ aanΛ.

26 Damos aapimΛ maitiñvaavoitudai. AapimΛ maitarģiñaaduñi vaavoitudadami cascΛdΛ, poduucai isduucai casigΛnaagidi aanΛ.

27 Giñaaduñi vaavoitudadami cΛΛ maatΛ giñmamaatΛtuldaraga daidΛ giñΛΛmadu ajioopai. Dai aanΛ cΛΛga maatΛ giñaaduñi vaavoitudadami.

28 AanΛ cΛΛgacΛrΛ vuvaidi Λgai vai tomastuigaco oidacana tΛvaagiΛrΛ. Maitiipu siorΛ istutuidi isgiñvoopoidagi giñaaduñi vaavoitudadami.

29 Diuusi giñooga Λgai daidΛ Λcovai vuvaitu Λgai saidΛ giñvaavoitudana. Diuusi giñooga sΛΛlicamigadΛ vaamioma namΛga istomasioorai dai cascΛdΛ maitiipu siorΛ istutuidi isvoopoidagi giñooga giñaaduñi vaavoitudadami.

30 AanΛ ΛΛmadu giñooga viaa Λgai vaa sΛΛlicami daidΛ Λgai vaa tΛgitoidagai dai Λgai vaa guvucadagai —tΛtΛdai ΛSuusi.

31 Amaasi Λjudidíu Λpamu vui ojodai dai maicarsa agaitadai ΛSuusi.

32 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casivuaadana aanΛ mui naana maasi gΛgΛrducami guvucadadΛcΛdΛ giñooga aapimΛ gΛnsaagida. ¿MaascΛdΛ ΛgaicΛdΛ giñmaicarsa agai aapimΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

33 TaidΛ Λjudidíu aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Maisiu ivuaadatai aapi Λmo istumaasi gΛducami aatΛmΛ gΛmaicarsa agai vui ñioocaitai aapi Diuusi aagaitai sai aapi rDiuusi dΛmos aapi rCΛΛli —tΛtΛdai Λjudidíu.

34 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Diuusi ñiooquidΛrΛ pocaiti saidΛ Λdudunucami Λjudidíu rrdidiuusi ducami. Diuusi maacai sΛΛlicami cascΛdΛ.

35 CΛΛ maatΛ aatΛmΛ sai istumaasi oojisi Diuusi ñiooquidΛΓΛ sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi. Dai Diuusi pocaiti sai Λgai ismaacΛdΛ Diuusi maa Λmo sΛΛlicami Λrdiuusi ducami.

36 Dai Diuusi Λcovai giñvusaitu daidΛ giñootoi tami oidagi daama. ¿Ducatai povaiñtΛtΛdai aapimΛ sai aanΛ vui ñioocai Diuusi aagaitai ansaidΛ ΛraanΛ Diuusi maradΛ?

37 AanΛ ivueeyi naana maasi gΛgΛrducami. Diuusi giñooga giñmaa Λmo sΛΛlicami cascΛdΛ. Dai cascΛdΛ aliΛsi gΛaagai isaapimΛ giñvaavoitudagi.

38 Tomasi maivaavoitudai aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ vΛΛscΛΓΛ cΛga maatΛ aapimΛ isivuaadana aanΛ naana maasi istumaasi gΛgΛrducami dai gomaasicΛdΛ aliΛsi gΛaagai isvaavoitudagi iñsaanΛ ΛrDiuusi maradΛ dai istΛvai aanΛ tΛvaagiaiñdΛΓΛ dai poduucai vaavoitudagi sai Diuusi giñooga aanΛ giñΛmadu daja dai sai aanΛ Diuusi giñooga Λmadu daja —tΛtΛdai ΛSuusi.

39 TaidΛ Λpamu Λjudidíu ipΛlitadai isbΛiyagi ΛSuusi dai maisagi dΛmos ΛSuusi mosdaivunu ii.

40 Amaasi ΛSuusi Λpamu ii ΛgΛΛ aqui Jordán mΛΛmojoradΛΓΛ siaaco ΛΛquioma gavapaconaitadai ΛVuaana dai ami daaca agai.

41 TaidΛ mui oodami iji dai mΛΛ nΛidamu ΛSuusi daidΛ icaiti:

—Tomasi ΛVuaana maitidui tomali Λmo istumaasi gΛducami vΛΛscΛΓΛ vΛΛsi istumaasi aagai Λgai aagaitai idi cΛΛli sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi —caiti Λoodami.

42 Tai ami mui oodami vaavoitu ΛSuusi.

11

¹ Amo cΛΛli BetaaniΛrΛ oidacami aliΛ coococatadai. Lázaru tΛΛgidu Λgai. DaidΛ ΛLázaru susuculidΛ ΛrMaría dai Maaruta.

² María Λgai dai ΛΛquioma tΛi asaiti sigian uuvaicΛdΛ ΛSuusi ΛΛcasodΛ daama dai gΛcuupacΛdΛ gaqui.

³ DaidΛ María ΛΛmadu Maaruta ootoi Λmo pi-ooñi sai aagidana ΛSuusi sai aliΛ cooco ΛLázaru dai potΛtΛdai Λpiooñi ΛSuusi:

—GΛrbaitΛcΛΛacamiga, aliΛ cooco gΛaamiiguga Lázaru —tΛtΛdai Λpiooñi.

⁴ Tai mosmaí ΛSuusi daidΛ icaiti:

—Λgai oí coocodagai dai tomasi muuquiagi vΛΛscΛrΛ maisiu cascΛdΛ oí coocodagai. Λgai oí coocodagai sai poduucai gooquiΛrΛ mui oodami maatΛna issΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai Diuusi, dai sai Λoodami maatΛna ΛΛpΛ isaliΛ cΛΛ tuiga aanΛ Diuusi maradΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵ Tomasi ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ oigΛdai Maaruta ΛΛmadΛ succulidΛ ΛΛmadu Lázaru

⁶ vΛΛscΛrΛ anaasi vii ΛΛpΛ goo tasai.

⁷ Dai gooquiΛrΛ povΛrtΛtΛdai Λgai aatΛmΛ:

—TimΛda Λpamu Judeeamu —gartΛtΛdai.

⁸ TΛtai aatΛmΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, maiquiaa daivusai mui tasai daidΛ Λjudidíu mΛΛca JudeeΛrΛ ipΛlidadai isgΛmaicarsagi. ¿Ducatai Λpamu mΛΛca imia Λlidi aapi? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

⁹⁻¹⁰ TaidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—Tomali Λmaadutai maitistutuidi isgiñmuaagi maiquiaa naatocai aanΛ giñaa duiñdaga.

11 GΛramiiguga Lázaru cooso dai aanΛ imia iñagai dai nΛñiituda iñagai —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

12 Amaasi aatΛmΛ itΛtΛdai:

—GΛrtΛaanΛdamiga, iscooso Λgai aidΛ gia casi gΛtaumadaimi Λgai —tΛtΛdai aatΛmΛ.

13 PovΛrtΛtΛdai ΛSuusi potΛiya Aliditai saidΛ Lázaru camuu. DΛmos aatΛmΛ poAliditadai isΛrvaavoi iscooso Λgai.

14 Amaasi ΛSuusi sΛli gΛraagidi dai povΛrtΛtΛdai:

—Camuu Lázaru.

15 Dai cΛΛgadu ismaiΛΛmadu daacatadai aanΛ. Poduucai vaamioma cΛΛgaduca agai aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ, vaamioma giñvaavoituda agai cascΛdΛ. Tiñda —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

16 Amaasi ΛTomás mΛsmaacΛdΛ cuate aagaiña povΛrtΛtΛdai:

—TΛoidá cascΛdΛ amapai cooyi aatΛmΛ —gΛrtΛtΛdai ΛTomás.

17 Tai mosaayi ΛSuusi BetaaniΛrΛ dai maí iscasi ΛpΛduitadai maaco tasai isyaasapi ΛLázaru.

18 BetaaniaiñdΛrΛ miaaga Jerusaleenamu parΛ goo mil dan taan sientometro ΛΛsi.

19 Dai mui judidíu caaayi dai daadiji Maaruta ΛΛmadu María camuucucai Lázaru.

20 AidΛsi ΛMaaruta maí isΛSuusi camiaadimi, ii Λgai dai mΛΛ vuidΛrΛ ajia agai. DΛmos ΛMaría anaasi quiiyΛrΛ vii.

21 DaidΛ ΛMaaruta itΛtΛdai ΛSuusi:

—GiñtΛaanΛdamiga, istami daacamudai aapi maimuuquimudai giñsiΛΛgi.

22 DΛmos cΛΛ maatΛ aanΛ sai Diuusi iduñia agai tomastumaasi istumaasi aagida aapi —tΛtΛdai ΛMaaruta.

23 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—GΛsiΛΛgi Λpamu duaacamu —tΛtΛdai ΛSuusi.

24 TaidΛ ΛMaaruta itΛtΛdai:

—ΛjΛ, cΛΛga maatΛ aanΛ sai Λpamu duaaca agai Λgai siΛΛscadΛ aiyagi istuigaco duduaacagi vΛΛsi coidadΛ —tΛtΛdai ΛMaaruta.

25 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛanΛ Λgai dai Λpamu duduaacalda iñagai coidadΛ sitomastuigaco oidacamu Λgai. SioorΛ giñvaavoitudai tomasi muuquiagi vΛΛscΛrΛ tomas-tuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ.

26 Dai sioorΛ oidaga giñvaavoitudaitai Λgai gia maiimia agai ΛDiaavora ΛΛmadu. ¿VaavoitudaipΛsi aapi imaasi? —tΛtΛdai ΛSuusi.

27 TaidΛ ΛMaaruta itΛtΛdai:

—ΛjΛ, vaavoitudiana isaapi ΛrΛCristo, Diuusi maradΛ ismaacΛdΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ. Λgai vaa ismaacΛdΛ tΛvΛpi nΛnΛracatadai aatΛmΛ —tΛtΛdai ΛMaaruta.

28 Caaagidi ΛMaaruta gomaasi dai ii dai du-udusali aagidi gΛsuculi María dai potΛtΛdai:

—GΛrmamaatΛtuldiadami cadivia dai gΛvaidi —astΛtΛdai ΛMaaruta.

29 Amaasi mosmaí Λgai gomaasi dai cΛquiva dai ii dai mΛΛ viaatuli ΛSuusi.

30 Maiquiaa vaatadai ΛSuusi caayΛrΛ. Quiaa momΛΛca cΛaacatadai Λgai siaaco aayi ΛMaaruta.

31 AidΛsi Λjudidíu ismaacΛdΛ quiiyΛrΛ daraacatadai ΛΛmadu ΛMaría tΛΛ isΛgai todian duu-cai cΛquiva dai otoma vuusai oidi Λgai ΛMaría.

Λgai povΛnΛlidadai isimia agai Λgai mΛΛca siaaco yaasapi ΛsiΛΛgidΛ dai ami suaacada agai.

³² Amaasi aΛcai ΛMaría mΛΛca siaaco cΛaacatadai ΛSuusi gΛtootonacΛdΛ cΛquiva Λgai ΛSuusi vuidΛrΛ daidΛ itΛdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga istami daacamudai aapi maimuuquimudai giñsiisi —tΛdai ΛMaría.

³³ MostΛΛgacai ΛSuusi issuanΛi Λjudidíu Λmadu ΛMaría sΛlicΛdΛ soigΛli Λgai.

³⁴ DaidΛ itΛdai:

—¿Vaaco yaasa aapimΛ Λgai? —tΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛdai:

—GartΛaanΛdamiga tiñda pai nΛida —tΛdai Λgai.

³⁵ TaidΛ ΛSuusi sosa.

³⁶ Amaasi Λjudidíu icaiti:

—Dañi sΛlicΛdΛ oigΛdaitadai goovai —caiti Λjudidíu.

³⁷ DΛmos Λmoco icaiti:

—Idi cΛli nΛnΛaavatu ΛmaiñΛadami. CΛΛga istuidimudai goovai issoiñagi ΛLázaru simaimuuquimudai Λgai —caiti Λgai.

—————
³⁸ TaidΛ ΛSuusi Λpamu soigΛli aidΛsi caajimi ΛtΛjovai siaaco yaasapi ΛLázaru. Dai ΛtΛjovai vaacΛaacΛrΛ daja Λmo odai gΛducami.

³⁹ TaidΛ ΛSuusi itΛdai:

—MaigovaiavΛr daasa goodai —tΛdai ΛSuusi.

TaidΛ ΛMaaruta suculidΛ amuuquiadΛ itΛdai:

—GiñtΛaanΛdamiga, casi ΛpΛdui maaco tasai ismuu goovai dai galiuvai goovai nai iñΛlidi aanΛ —tΛdai ΛMaaruta.

⁴⁰ DΛmos ΛSuusi itΛdai:

—¿Maitasi ʌrvaavoi saidʌ gʌagidi aanʌ isvaavoi-tudagi aapi nʌidagi isDiuusi sʌʌlicʌdʌ viaa guvu-cadagai? —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁴¹ Amaasi maigovai daí ʌgai ʌoodai. Taidʌ ʌSuusi taí nʌnʌaava daidʌ itʌtʌdai Diuusi gʌooga:

—Giñooga, baigiñʌlidi aanʌ aapicʌdʌ isgiñcaʌcana aapi siuu duucu gʌñiooquiada aanʌ.

⁴² Cʌʌga maatʌ aanʌ isvʌʌscarʌ giñcaʌcana aapi dʌmos sivi poduucʌi gʌagidi aanʌ sai vʌʌsi idi oodami ismaacʌdʌ tanasi guuca vaavoitudagi isaapi giñootoi —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁴³ Dai capotʌʌcai ʌSuusi cavami iña daidʌ itʌi:

—¡Lázarʌ vuusaiñi! —tʌtʌdai.

⁴⁴ Tai vuusai ʌmuuquiada dai quiaa biisapicatadai noonovidʌ dai ʌcasodʌ ʌmo icusi tʌvʌʌducamicʌdʌ. Daidʌ vuivasadʌ ʌpʌ quiaa biisapi ʌmo icusicʌdʌ. Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Upanavurai vaidʌ istuidʌ aimʌraiña —tʌtʌdai ʌSuusi.

—————
⁴⁵ Dai muidutai ʌjudidíu ismaacʌdʌ oidatu-cuitadai ʌMaría vaavoitu ʌSuusi nʌiditai isʌpan duaacali ʌSuusi Lázarʌ.

⁴⁶ Dʌmos ʌʌmoco ʌjudidíu ismaacʌ vuidʌrʌ vʌʌtʌ ʌSuusi iji dai nʌida agai ʌfariseo dai aagidi istumaasi idui ʌSuusi.

⁴⁷ Amaasi ʌfariseo ʌʌmadu ʌtʌtʌaanʌdamigadʌ ʌpapaali gʌnʌmapagi ʌjudidíu dudunucami daidʌ itʌtʌdai:

—¿Tuma duuna aatʌmʌ? Idi cʌʌli ivueeyi mui naana maasi gʌgʌrducami.

⁴⁸ Ismosdagitu aatʌmʌ dai maitidufiagi tomali ʌmo istumaasi muidutai vaavoituda agai ʌgai

daidΛ atΛaanΛdamigadΛ Δromamanu dadimu dai daitudamu garquiuupaiga gaducΛdΛ dai garcoodamu —tatΛdai Δjudidíu.

49 DΛmos Δmoco Δvaamioma tatΛaanΛdamigadΛ Δjudidíu saagida ismaacΛdΛ Caifási tΛΛgidu dai aidΛ uumiΛΓΛ Δgai ΔrbaitΛcΛaacamigadΛ Δpapaali aa noragi daidΛ itΛdai:

—Vupuiirugami aapimΛ, maimaatΛ tomali Δmo istumaasi.

50 MaimaatΛ aapimΛ isvaamioma ΔrcΛΔgai aatΛmΛ garvΛatarΛ ismuuquiagi Δmo cΛli vΛasi oodami vΛatarΛ dai poduucai maiugitimu vΛasi Δoodami —astΛdai Caifási.

51 DΛmos Caifási pocaiti maisiu poduucai tΛgitoitai Δgi Δgai baiyoma Δgai ΔrbaitΛcΛaacamigadΛ Δpapaali cascΛdΛ Diuusi poduucai tΛgitoli Δgai ismuuquiagi ΔSuusi Δjudidíu vΛatarΛ.

52 Dai maisiu mosΛcaasi Δjudidíu vΛatarΛ muuquia agaitadai ΔSuusi baiyoma vΛasi oodami ismaacΛdΛ aipa oidaga vΛasi oidigΛrΛ.

53 AidΛ tasΛrΛ abiaadΛrΛ tatΛaanΛdamigadΛ Δjudidíu gagaagaimi isducatai muaagi ΔSuusi.

54 CascΛdΛ ΔSuusi camaiaimΛrai caayana Δjudidíu saagida. Baiyoma ii Δgai JudeeaiñdΛrΛ mΛΛ Efraiinamu Δmo ali quiiyΛrΛ oidigana ugidana. Dai movaasi daraaja aatΛmΛ Δmadu ΔSuusi.

55 AidΛ camiaadimitadai Δsiaa duudagai istuigaco Δjudidíu tatΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ EjiipituaiñdΛrΛ. Δsiaa duudagai pascua tΛΛgidu. Dai mui oodami Δaali quiquiaiñdΛrΛ iji Jerusaleenamu dai ami iduñi Δgai

istumaasi gaaagaitadai siduñiagi maiquiaa aacai
 agaa siaa duudagai.

⁵⁶ Gagaagaimi aoodami aSuusi dai agaa quiu-
 upiaru guucacatadai dai aipaco gantacacai daida
 icaiti:

—¿Tumaasi tatagitoi aapim? ¿Bais divimu aSuusi
 sivi siaa duudagaru? —ascaiti.

⁵⁷ Afariseo amadu atataandamigadu apapaali
 gaaagidi sai siooru matiagi siaaco daja aSuusi sai
 aagidaña vaid ajudidú bajiagi aSuusi.

12

¹ Quiaa viagacatadai naadami tasai isaayagi
 asiaa duudagai taidu aSuusi ii Betaaniumu. Ami
 oidacatadai alázaru agai vaa isaacadu aSuusi
 apamu duaacali acoidadu saagidaiñaru.

² Tai ami aoodami vai aSuusi sai gauugana.
 Taidu aMaaruta gabibi dai alázaru meesa vuidaru
 daiva aSuusi amadu.

³ Amaasi aMaría vaa paru taucami litro asaiti
 sigian uvadami aallicadu namacami. Dai tai agai
 asaiti aSuusi acasoda dai gacuupacadu gaqui.
 Tai aallicadu sigian uvaitu vasi aquiaru.

⁴ Amaasi aUudasi Iscaliote amo
 maardamigadu aSuusi ñiooqui aSuusi. Agai
 vaa Uudasi arSimuñi maradu daidu gatagida
 agaitadai aSuusi daidu potadai:

⁵ —¿Tuisi maitagagaara idi asaiti sigian
 uvadami? Caga gvuiimudai paru vaic
 sientu piisu dai agaicadu soñamudai aatama
 asoitutuigami —tadai aUudasi.

⁶ Damos ΔUudasi potΔtΔdai maisiu soigΔlilitai Δgai ΔsoitutuigamicΔdΔ baiyoma ΔrΔΔsivogami Δgai cascΔdΔ pocaiti. Δgai Δrgartumiñsiga nuucadacamicatadai dai gΔrΔΔsidiña.

⁷ Amaasi ΔSuusi itΔtΔdai:

—Daigitoñi goooqui. Dagitoñi vai bai daasana goovai gogaa asaiti ismaacΔdΔ vii asta mΔsiΔΔscadΔ giñyaasagi.

⁸ VΔΔscΔrΔ oidaca agai soitutuigami gΔnsaagida vΔrai soicΔda dΔmos aanΔ maivΔΔscΔrΔ oidacamu aapimΔ gΔnsaagida —tΔtΔdai ΔSuusi.

⁹ Muidutai Δjudidíu maí isΔSuusi BetaaniΔrΔ daacatadai. Dai mΔΔca iji maisiu mosΔcaasi nΔidi Δlilitai ΔSuusi dΔmos nΔidi Δlilitadai ΔLázaru ΔpΔ. Δgai vaa Lázaru ismaacΔdΔ ΔSuusi duaacali coidΔ saagidiaiñΔrΔ.

¹⁰⁻¹¹ Dai muidutai judidíu maí isΔSuusi duaacali ΔLázaru dai cascΔdΔ gajiaadΔrΔ viaa Δjudidíu vaavoidaragadΔ dai vaavoitudaimi ΔSuusi. CascΔdΔ ΔtΔtΔaanΔdamigadΔ Δpapaali bai idui ismuaagi ΔLázaru ΔpΔ.

¹² Mui oodami JerusaleenΔrΔ dada gosiaa du-udagΔrΔ. Dai cajioma Δoodami sai siaadico divia agaitadai ΔSuusi JerusaleenΔrΔ.

¹³ Amaasi Δoodami guicuma souvali maamaradΔ dai iji dai mΔΔ vuidΔrΔ aayi ΔSuusi dai iññaquimi daidΔ icaiti:

—AliΔ siaa duutudai aatΔmΔ Diuusi. AatΔmΔ ipΔlidi sai Diuusi aliΔ cΔΔgacΔrΔ nΔijadagi ΔraígadΔ Δjudidíu ismaacΔdΔ divia Diuusi guvucadadΔcΔdΔ —caiti Δoodami.

14 TaidΛ ΛSuusi tΛΛ Λmo asñiitu dai dan daiva poduucai isduucai gaaagidi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidΛrΛ dai podu ooja:

15 MaitavΛr duduaadricula aapimΛ JerusaleenΛrΛ oidacami.

Dañi bΛrimΛi gΛraíga Λmo asñiitu dan daitugai. Asduu ooja Diuusi ñiooquidΛrΛ.

16 AidΛ ΛpΛdui gomaasi maimaí aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi istuisi podui. DΛmos gooquiΛrΛ aidΛsi ΛSuusi Λpamu nora tΛvaagiamu aidΛ gia tΛgitu aatΛmΛ isDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ooja Diuusi ñiooquidΛrΛ aagaitai ΛCristo dai sai poduucai ΛpΛduñia agaitadai.

17 Λoodami ismaacΛdΛ moguucacatadai ΛSuusi ΛΛmadu aidΛsi Λgai vaí ΛLázarΛ quiaa yaasapicatai Λgai dai nΛidi Λgai isΛSuusi duaacali ΛLázarΛ coidadΛ saagidiaiñdΛrΛ aagidi aa oodami istumaasi nΛidi.

18 CascΛdΛ iji Λoodami dai mΛΛ vuidΛrΛ aayi ΛSuusi. CΛΛ maatΛ Λoodami isΛSuusi idui Λmo istumaasi gΛducami.

19 Amaasi Λfariseo aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:
—Dañi. Maitistutuidi aatΛmΛ isbΛiyagi ΛSuusi sivi. VΛΛscatai oidátucui Λgai cascΛdΛ —ascaiti Λfariseo.

20 Λoodami saagida ajioopaitadai ΛΛmo giliego. Λgai dada JerusaleenΛrΛ sai siaa duutuda agai Diuusi Λsiasa duudagΛrΛ.

21 Dai Λgai miaadΛrΛ guuquiva ΛPiili ismaacΛdΛ ΛrBetasaidΛrΛ oidacami. Betasaida ΛrΛmo ali quii

Galilea dΛVΛΛriΛrΛ. DaidΛ ∟oodami giliego itΛtΛdai ∟Piili:

—Aapi cΛΛli, aatΛmΛ nΛida rΛlidi ∟Suusi
—astΛtΛdai ∟giliego.

²² TaidΛ ∟Piili ii dai aagidi ∟AandΛrΛsi. TaidΛ vΛgoocatai iji dai aagidi ∟Suusi.

²³ Amaasi ∟Suusi itΛtΛdai:

—AanΛ rΛgai ismaacΛdΛ viaa ∟mo sΛΛlicami dai caayai istuigaco matiagi oodami isvaamioma namΛga giñsΛΛlicamiga sitomasmaascΛdΛ sΛΛlicami.

²⁴ Vaavuava isΛmo caidΛ tΛligi vΛascΛrΛ mosaliΛmaduacana asta masiΛascadΛ ∟siagi vai vusacΛi vupusiadΛ dai gΛrΛrai vai uugiatΛi ∟astucΛi dai muuratai vai muidarΛi tΛligi.

²⁵ SioorΛ ivuaadagi ∟Λgi istumaasi ipΛlidi, ∟gai gia iimimu ∟Diaavora ∟Λmadu, dΛmos sioorΛ mai-ivuaadagi ∟Λgi istumaasi ipΛlidi tami oidigi daama ∟gai gia cΛΛgacΛrΛ vuusaimu dai tomastuigaco oidacamu tΛvaagiΛrΛ.

²⁶ IsΛmaadutai giñsoicΛda ∟liadagi gΛaagai isgiñoidátucudagi dai tomasiaaco aimΛrda aanΛ movaasi aimΛradagi ∟gai ∟ΛpΛ. Dai sioorΛ giñsoicΛi, giñooga cΛΛgacΛrΛ nΛijada agai, ∟gai.

²⁷ Camuquiadan tada aanΛ soigiñΛlidityai. DΛmos vΛascΛrΛ maiagidamu aanΛ giñooga sai giñsoiñana ismaisii soimaasi taatagi aanΛ. AanΛ divia tami oidi daama dai soimaasi taata iñagai dai muuquia iñagai oodami vΛΛtarΛ, cascΛdΛ maiagidamu aanΛ giñooga sai giñsoiñana nai maisoimaasi taata aanΛ.

28 Baiyoma aagidamu aan Δ giñooga sai v $\Delta\Delta$ si oodami maat Δ na sai Diuusi Δ rbait Δ c Δ aaacamigad Δ v $\Delta\Delta$ si oidigi dama oidacami dai sai v $\Delta\Delta$ scatai siaa duutuadagi Diuusi —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

Amaasi ñioo Diuusi t Δ vaagiaiñ Δ r Δ daid Δ it Δ t Δ dai Δ gai Δ Suusi:

— Δ oodami gia maat Δ isaapi siaa giñduutudai soimaasi taatamai aapi casc Δ d Δ —t Δ t Δ dai Diuusi.

29 Taid Δ Δ oodami ismaac Δ d Δ novaasi guucacatadai daid Δ cai isDiuusi ñioo icaiti sai covoi oidigi dai aa oodami icaiti:

— Δ mo t Δ aañicarud Δ Diuusi ñiooqui —caiti.

30 Amaasi Δ Suusi pot Δ t Δ dai Δ oodami:

—Pocaiti giñooga sai aapim Δ maat Δ na is Δ gai c $\Delta\Delta$ gac Δ r Δ giñn Δ idi.

31 Camiaadimi istuigaco camainam Δ aca agai Δ Diaavora s $\Delta\Delta$ licamigad Δ tami oidigi daama baiyoma aan Δ iñs $\Delta\Delta$ licamiga nam Δ aca agai.

32 Dai m Δ si $\Delta\Delta$ scad Δ giñsiisagi curusiaba Diuusi soiña agai muidutai v $\Delta\Delta$ si oidigi daama sai giñvaavoitudana —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

33 Pot Δ t Δ dai Δ Suusi sai maat Δ na Δ oodami isducatai muuquia agai Δ gai.

34 Taid Δ Δ oodami aa noragi daid Δ it Δ t Δ dai:

—Diuusi ñiooquid Δ r Δ pocaiti said Δ Δ Cristo tomas-tuigaco oidaca agai. ¿Ducat Δ caiti aapi said Δ Δ oodami siisapa agai Δ mo curusiaba Δ gai ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s $\Delta\Delta$ licami? ¿Sioor Δ Δ gai ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s $\Delta\Delta$ licami? —t Δ t Δ dai Δ oodami.

35 Amaasi Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Aan Δ quiaa daacamu aapim Δ $\Delta\Delta$ madu $\Delta\Delta$ p Δ chi $\Delta\Delta$ qui tasai dai g Δ n Δ mamaatulda iñagai aan Δ . C $\Delta\Delta$ gav Δ r giñca Δ ca aapim Δ istumaasi g Δ naagidi

aanΛ vai poduucai cΛΛgacΛrΛ oidacagi dai cΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi. SioorΛ maicΛΛgacΛrΛ oidaga maimaata siaaco iimia agai coocai.

³⁶ AliasΛ gΛaagai isvaavoitudadagi aapimΛ istumaasi gΛnmamaatΛtuldi aanΛ quiaa daacatai aanΛ aapimΛ gΛnΛΛmadu vai poduucai cΛΛgacΛrΛ oidaca aapimΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

Caaagidacai ΛSuusi imaasi ii abiaadΛrΛ dai gΛΛΛsto taidΛ Λoodami camaitΛΛ.

³⁷ ΛSuusi idui mui naana maasi istumaasi gΛrgΛrducami Λoodami vuitapi dΛmos vΛΛscΛrΛ maivaavoitu Λgai.

³⁸ Poduucai ΛpΛdui istumaasi gaaagidiñΛ Diiusi ñiooquituldiadamigadΛ Isaiácaru potΛtΛdai Λgai Diiusi:

GiñDiiusiga baitoma tomali Λmaadutai maivaavoitu aidΛsi aagidi aatΛmΛ gΛñiñiooquituldiadamiga gΛñiooqui Λoodami.

Tomasi Λoodami nΛidi issΛΛlicadΛ viaa aapi giñDiiusi guvucadagai vΛΛscΛrΛ maimaata nΛidi istumaasi ΛpΛdui.

AstΛtΛdai Isaiácaru.

³⁹ Dai Isaiácaru ooja ΛpΛ istuisi maitistutuidi Λoodami isvaavoitudadagi dai podu ooja:

⁴⁰ NΛijadamu Λgai istumaasi ivueeyi Diiusi dΛmos Diiusi maidagito ismaata nΛijadagi.

Ducami iscuupicagi vuupuidΛ.

CaΛ Λgai Diiusi ñiooquidΛ dΛmos Diiusi maidagito ismaata caΛcagi.

Dai Diiusi pocaiti: “Λgai maiΛma duucai gΛntΛtΛgito Λlidi dai maitΛnvaavoitu vai

poduucai cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaidan aanΛ”,
ascaiti Diuusi.

Asduucai ooja Isaia caru.

⁴¹ Pocaiti Isaia caru aagaitai ΛCristo. Isaia nΛidi
ΛCristo gΛcoosigΛrΛ dai poduucai maí issΛΛlicΛΔ
vaamioma viaa guvucadagai ΛCristo sitomasioorΛ
dai isvaamioma tΛaanΛi sitomasioorΛ.

⁴² DΛmos vΛascΛrΛ muidutai Λjudidíu
tΛaanΛdamigadΛ vaavoitu ΛSuusi dΛmos
maiaagidi vΛΛsi oodami. Λgai ΛbΛidi
ismaatΛmudai Λfariseo. Λgai camaidagitu
isvaapaquiagi ΛquiupaigadΛrΛ.

⁴³ Vaamioma oojoidi Λgai isΛoodami cΛΛgacΛrΛ
nΛijadagi siΛDiuusi.

⁴⁴ Λsuusi cavami iñña daidΛ icaiti:

—TomasioorΛ sioorΛ iñvaavoitudagi Λgai vaavoi-
tudai ΛpΛ Diuusi giñooaga. Λgai Λgai daidΛ giñootoi.

⁴⁵ Dai tomasioorΛ sioorΛ maata istuiga aanΛ
cΛΛga maata istuiga Λgai ismaacΛdΛ giñootoi.

⁴⁶ AanΛ andivia tami oidigi daama vai Λoodami
maatΛna istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaadagi
dai divia aanΛ sai sioorΛ giñvaavoitudagi
camaisoimaasi ivuaadagi.

⁴⁷ TomasioorΛ sioorΛ caΛcagi istumaasi gaa-
giada aanΛ dai maitiñΛΛgiadagi aanΛ maitrΛgai is-
maacΛdΛ gaaagida iñagai isducatai soimaasi taata
agai Λgai. AanΛ divia tami oidigi daama sai
cΛΛgacΛrΛ vuuvacΛna oodami, dai maisiu aagida
iñagai oodami isducatai soimaasi taata gai Λgai.

⁴⁸ TomasioorΛ sioorΛ gajiaadΛrΛ giñviaa aanΛ
dai maivaavoitudai giññiooqui Λgai gia sΛΛlicΛΔ
soimaasi taata gai siΛscadΛ caugitiagi oidigi.

GiñmamaatΛtuldiaragacΛdΛ cΛΛga gΛmaatΛmu isΛgai Δrsoimaasi ivuaadami.

49 Istumaasi aagai aanΛ maitΛraan Λagi giññiooqui baiyoma aanΛ aagai mosΛcaasi istumaasi ipΛlidi giñooga. Λgai giñootoi daidΛ giñaagidi istumaasi gΛnaagida aanΛ dai istumaasi gΛnmaatΛtuldiagi aanΛ.

50 Dai cΛΛ maatΛ aanΛ sai istumaasi giñaagidi giñooga ansai gaaagidana gomaasicΛdΛ cΛΛgacΛrΛ vuvacΛi oodami. CascΛdΛ aanΛ angaaagidi mosΛcaasi istumaasi giñtΛjai giñooga ansai gaaagidana —caiti ΔSuusi Λoodami.

13

1 Dai cayoga aayitadai Δsiaa duudagai istuigaco Δjudidú tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vu-vaitu EjiipituaiñdΛrΛ, mosΛmo tasai viΛΛga. CamaanΛcatadai ΔSuusi iscaaayi istuigaco daivunu imia agai Λgai idi oidigiaiñdΛrΛ dai Δpamu noragia agai mΛΛca siaaco daja oogadΛ. ΔSuusi sΛΛlicΛdΛ oigΛdai vΛΛsi ismaacΛdΛ vaavoitudai Λgai tami oidi daama, vΛΛsi gΛibΛdagacΛdΛ oigΛdai Λgai.

2 Dai ΔSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ ma-maatΛrdamigadΛ gacueeyitadai tucara. TaidΛ ΛΛquioma abiaadΛrΛ ΔDiaavora divia Simuñi maradΛ ΔUudasi Iscaliote ΛΛmadu dai ipΛlitu isgatΛΛgida Λgai ΔSuusi sai bΛΛna Λgai ismaacΛdΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛcatadai.

3 ΔSuusi maatanΛcatadai isDiuusi oogadΛ Λgai ootoi tami oidi daama tΛvaagiaiñdΛrΛ dai isΔpamu gaamu aa gΛsiagi Diuusi ΛΛmadu. Dai Λgai

maatΛcatadai ΛΛpΛ isΛoogadΛ camaa guvucadagai
sai tΛaanΛiña vΛasiaΛcatai.

⁴ DaidΛ quiaa acueeyitadai ΛSuusi ΛΛmadu
aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ dai cΛquiva Λgai dai
maigo daí gΛdaamanaga yuucusi dai bΛi Λmo
gaquidacarui dai gΛpuraan vuu.

⁵ Amaasi toa suudagi Λmo vaateejΛrΛ
dai gΛaagacai gΛrvacuañimi gΛrΛΛcaso
aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ. Dai gaquigi
gaquidacarucΛdΛ ismaacΛdΛ gΛpuraana vuutadai.

⁶ Dai aidΛsi vacuaañda agaitadai Λgai ΛSimuñi
Piiduru ΛΛcasodΛ Λgai potΛtdai:

—¿AanΛ iñΛΛcaso pΛsvacuaana agai ΛΛpΛ?
—tΛtdai.

⁷ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Sivi maimaata nΛidi aapi istuma vueeyi
aanΛ dΛmos gooquiΛrΛ gia maata nΛidamu aapi
—tΛtdai.

⁸ DΛmos ΛPiiduru itΛtdai:

—AanΛ giñΛΛcaso gia tomali Λmo imidagai
maitiñvacuaañdamu aapi —tΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—Ismaivacuaana aanΛ gΛΛΛcaso aidΛ gia aapia
maitΛrgiñaduñi —tΛtdai.

⁹ TaidΛ ΛSimuñi Piiduru itΛtdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga aidΛ gia maisiu
mosΛcaasi giñΛΛcaso vacuaanamu aapi, gΛaagai
pΛsvacuaanagi aapi giñnoonovi daidΛ giñmoo ΛΛpΛ
—tΛtdai.

¹⁰ DΛmos ΛSuusi itΛtdai:

—SioorΛ utudami gΛnvapaΛtΛviagi maitΛaagai
isvΛasi tuucugadΛ vacuaanagi mosΛcaasi ΛΛcasodΛ
gΛaagai isvacuaanagi. Dai aapimΛ cavuaañicam
vii dΛmos maisiu vΛascatai —tΛtdai ΛSuusi.

11 CΛΛ maí ΔSuusi sioorΔ tΛΛgida agaitadai, cascΔΔ pocaiti sai maiVΛΛscatai vuaañicam vii, poduucai tΔiya Δlidi ΔSuusi isΔrsoimaasi ivuaadami Δgai ismaacΔΔ tΛΛgida agaitadai.

12 Dai canaato vacuaañdacai ΔSuusi aatΔMΔ mamaatΔrdamigadΔ ΔΔcasodΔ Δpamu gΔai gΔdaamanaga yuucusi dai Δpamu daiva meesa vuidΔrΔ. DaidΔ itΔtΔdai aatΔMΔ mamaatΔrdamigadΔ:

—¿MaatΔMΔsi nΔidi aapimΔ istumaasi idui aanΔ aapimΔcΔΔ?

13 AapimΔ mamaatΔtuldiadami dai baitΔcΔaacami giñāagai daidΔ Δrvaavoi iñsaanΔ ΔrmamaatΔtuldiadami daidΔ ΔrbaitΔcΔaacami cascΔΔ poduucai cΔΔga aagai aapimΔ.

14 Dai aanΔ iñsmaacΔΔ ΔrgamamaatΔtuldiadamiga daidΔ ΔrgabaitΔcΔaacamiga cavacoi aanΔ aapimΔ gΔnΔΔcaso cascΔΔ aliΔsi gΔāagai mΔsiaipacoga gΔnvacuaañdiadagi aapimΔ gΔnΔΔcaso.

15 AapimΔ aliΔsi gΔāagai mΔsivuaadagi ΔpΔ isducatai ivueeyi aanΔ.

16 Vaavuava istumaasi gΔnaagidi aanΔ sai tomali Δmo piooñi maivaamioma nΔMΔga isgaaamu dai tomali Δmo ootosicami maivaamioma namΔga siΔ Δgai ismaacΔ ootoi.

17 MΔsimaatΔ caΔ aapimΔ vΔΔsi imaasi dai ΔΔgigitai caΔ sΔΔlicΔΔ baigΔnΔliadamu aapimΔ.

18 Dai aanΔ maiVΛΛscatai gΔnaagai agaitai mΔsaidΔ Δrsoimaasi ivuaadami. CΛΛ maatΔ ismaacΔΔ Δcovai vuvaitu aanΔ. Dai vΔΔscarΔ aliΔsi gΔāagai isΔpΔduñiagai istumaasi aagai Diuusi ñiooquidΔrΔ dai poduucai aagai: “Δgai

vaa ismaac^ΛΔ giñ^{ΛΛ}madu acueeyi casi giñvuid^ΛΓ^Λ g^Λi”, caiti Diuusi ñiooquid^ΛΓ^Λ.

19 G^Λnaagidi aan^Λ imaasi maiquiaa ^Λp^Λduuc^Λi vai poduuc^Λi si^{ΛΛ}scad^Λ ^Λp^Λduñiagi aapim^Λ vaavoi-tudana iñsaan^Λ ^Λr^Λgai iñsmaac^ΛΔ aagai aan^Λ.

20 Vaavuava istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ sai sioor^Λ miaad^Λgidagi giñootosa ^Λgai gia giñmiaad^Λgi aan^Λ ^Λp^Λ dai sioor^Λ giñmiaad^Λgidagi aan^Λ ^Λgai gia miaad^Λgi ^Λgai ismaac^ΛΔ giñootoi —g^Λrtat^Λdai ^ΛSuusi.

21 Caaagidacai ^ΛSuusi imaasi s^{ΛΛ}lic^ΛΔ soig^{ΛΛ}li ^Λgai dai s^{ΛΛ}li aagidi dai pot^Λt^Λdai:

—Vaavuava is^Λmaadutai aapim^Λ giñt^{ΛΛ}gida agai said^Λ giñb^{ΛΛ}na giñvuid^ΛΓ^Λ v^{ΛΛ}t^Λcami —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

22 Amaasi aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ ^Λgai aipaco g^Λrn^Λñidimi v^{ΛΛ}scatai maimaat^Λcatai ismaac^ΛΔ aagai ^ΛSuusi.

23 Aan^Λ ^ΛSuusi abaana daivacai gauu. Aan^Λ ali^Λsi giñoig^Λdaiña ^ΛSuusi.

24 Vaid^Λ ^ΛSimuñi Piiduru g^Λnoovic^ΛΔ giñsisigidi ansai t^Λcacana sioor^Λ aagai ^Λgai.

25 Amaasi aan^Λ aabanion daiva ^ΛSuusi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Giñbait^Λc^Λaacamiga. ¿Voor^Λ aagai aapi? —t^Λt^Λdai aan^Λ.

26 Taid^Λ ^ΛSuusi giñaa noragi daid^Λ povaiñt^Λt^Λdai:

—Vad^Λidamu aan^Λ laachi paana dai sioor maaquia aan^Λ ^Λgiava ^Λgai —iñt^Λt^Λdai.

Amaasi vad^Λitu laachi paana dai maa ^ΛUudasi. ^Λgai ^Λrmarad^Λ Simuñi Iscaliote.

27 Dai mosbΛi ΛUudasi Λpaana daidΛ ΛDiaavora vaa ibΛdagΛrΛ Λgai. Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai ΛUudasi:

—Istumaasi iduñia agai aapi, otoma iduuñi tuduidi —tΛtΛdai.

28 DΛmos tomali Λmaadutai ismaacΛdΛ mees vuidΛrΛ daraaja maimaataΛ caΛ istuusi potΛtΛdai ΛSuusi.

29 ΛUudasi Λgai dai bai darasacana vΛΛscatai tumiñsigadΛ cascΛdΛ ΛΛmadutai poduucai gΛntΛtagito sai Suusi tΛaanΛi issavΛda Λgai Λmo istumaasi ΛtumiñsicΛdΛ Λsiaa duudagΛrΛ vΛΛtarΛ siΛpΛ maaquiagi Λmo istumaasi Λsoituutuigami.

30 Dai mosgau Λpaana ΛUudasi dai vuusai qui-idigamu. Dai casi ΛrtucarΛcatadai.

31 Dai mosvuusai ΛUudasi taidΛ ΛSuusi potΛi:

—Sivi gia maatΛmu oodami issΛΛlicΛdΛ viaa aanΛ guvucadagai aanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. Dai maatΛmu ΛpΛ issΛΛlicΛdΛ siaa duutudai aanΛ Diuusi giñooga muucucai aanΛ curusiaba sai cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna oodami poduucai isduucai Λgai ipΛlidi.

32 SiΛΛscadΛ aanΛ iñsmaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami tΛΛgidagi Λoodami isDiuusi giñooga sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai aidΛ gia Diuusi giñooga tΛΛgidamu oodami issΛΛlicΛdΛ viaa aanΛ guvucadagai ΛpΛ. Dai otoma iduñimu Λgai gomaasi.

33 Giñaaduñi camaitΛvΛpi daacamu aanΛ aapimΛ gΛnΛΛmadu. AapimΛ giñgaagamu dai maitiñtΛΛgimu. Dai aanΛ angΛnaagidi aapimΛ Λpan duucai agidi aanΛ Λjudidiu sai mΛΛca siaaco imiagi aanΛ, aapimΛ maitistutuidi isiimiagi.

34 Dai aan Δ g Δ naagidi idi ñiooqui utudui sai aapim Δ aipacoga g Δ noig Δ adaiña. Poduucai isduucai g Δ noig Δ adai aan Δ poduucai Δ ap Δ ali Δ si g Δ aagai m Δ siaapim Δ aipacoga g Δ noig Δ adagi.

35 Vai poduucai v Δ Δ si oodami oidi daama c Δ Δ ga maat Δ mu m Δ siaapim Δ Δ rgiñmamaat Δ rdamiga —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

36 Taid Δ Δ Simuñi Piiduru it Δ t Δ dai:
—Giñbait Δ c Δ aacamiga, ¿pa imia agai aapi?
—t Δ t Δ dai.

Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:
—M Δ Δ ca siaaco imia iñagai aan Δ aapi maitistutuidi isiñoidági sivi, d Δ mos gooqui Δ rioma giñoidámu aapi —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

37 Amaasi Δ Piiduru it Δ t Δ dai:
—Giñbait Δ c Δ aacamiga, ¿tuisi maitistutuidi aan Δ is Δ oidá sivi? Aan Δ baigiñduu iñsmuuquiagi aapi g Δ v Δ Δ tar Δ —t Δ t Δ dai.

38 Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:
—Mospocaiti aapi isbaig Δ duu p Δ smuuquiagi aan Δ giñv Δ Δ tar Δ . Baiyoma sivi tucar Δ maiquiaa cucuicai Δ tacucu pot Δ imu aapi vaicojo ismait Δ giñmaat Δ .

14

1 Maitav Δ r Δ vuaam Δ Δ n Δ liada aapim Δ . C Δ Δ gav Δ r vaavoitudada Diuusi dai c Δ Δ gav Δ r giñvaavoitudada aan Δ Δ ap Δ .

2 M Δ Δ ca siaaco daja giñooga muidu baabaqui. Dai m Δ Δ ca imia iñagai aan Δ dai movai duuñimu aan Δ siaaco oidaca aapim Δ .

Ismait Δ rvaavoicamudai imaasi aan Δ gia mait Δ naagidamudai.

³ Dai caim Δ cai aan Δ bai duuñimu siaaco oidaca aapim Δ aid Δ gia Δ pan divimu aan Δ daid Δ g Δ nvoidacamu aan Δ vai aapim Δ oidacagi aan iñ $\Delta\Delta$ madu.

⁴ Aapim Δ gia c $\Delta\Delta$ maat Δ siaaco imia iñagai aan Δ dai maat Δ $\Delta\Delta$ p Δ voi —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

⁵ Taid Δ Δ Tomás it Δ t Δ dai:

—Giñbait Δ c Δ aacamiga aat Δ m Δ maimaat Δ siaaco imia agai aapi. ¿Duucata Δ maat Δ na aat Δ m Δ voi? —t Δ t Δ dai.

⁶ Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Aan Δ voi iñducami aapim Δ g Δ n Δ v Δ atara Δ casc Δ d Δ aan Δ c Δ d Δ aimu aapim Δ m $\Delta\Delta$ ca siaaco daja Diuusi. Dai aan Δ c Δ d Δ maat Δ mu istumaasi Δ rvaavoi. Dai aan Δ g Δ nmaacai ib Δ dagai utudui. Mos Δ caasi sioora Δ giñvaavoitudagi aimu m $\Delta\Delta$ ca siaaco daja giñooga.

⁷ Isc $\Delta\Delta$ ga maat Δ mudai aapim Δ iñsioora Δ aan Δ aid Δ gia maat Δ mudai aapim Δ giñooga $\Delta\Delta$ p Δ . D Δ mos sivi maat Δ aapim Δ Δ gai can Δ idi Δ gai casc Δ d Δ —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

⁸ Taid Δ Δ Piili it Δ t Δ dai:

—Giñbait Δ c Δ aacamiga, g Δ r Δ dagitoñi t Δ sn Δ ida aat Δ m Δ Diuusi g Δ rooga. Mos Δ caasi gomaasi ip Δ lidi aat Δ m Δ —t Δ t Δ dai Δ Piili.

⁹ Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Piili, mos $\Delta\Delta$ t Δ v Δ api daja aan Δ g Δ n $\Delta\Delta$ madu. ¿Ducatai maitiñmaat Δ aapim Δ quiaa? Sioora Δ giñn Δ idi Δ gai n Δ idi giñooga $\Delta\Delta$ p Δ . ¿Tui Δ pasi giñaagidi iñsaan Δ g Δ ndagituagi m Δ sn Δ idagi aapim Δ Diuusi g Δ rooga?

10 ¿MaitapΛsvaavoitudai aapi ismosΛmadugan tuutuiga aanΛ ΛΛmadu gΛrooga? Idi ñiooqui ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ maisiu ΛΛgi giñtΛgitoidacΛdΛ aagi aanΛ. GΛrooga Λgai daidΛ giñΛΛmadu daja daidΛ giñmaa guvucadagai isiduuna aanΛ aa duiñdagadΛ Λgai.

11 Giñvaavoitudavurai aapimΛ isΛmadugan tuutuiga aanΛ ΛΛmadu gΛrooga. Is-maitiñvaavoitudai mosΛcaasi giññiooquicΛdΛ aidΛ gia giñvaavoitudavurai aapimΛ Λnaana maasi gΛgΛrducamicΛdΛ iñsmaacΛdΛ ivuaadana aanΛ.

12 SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isΛgai ismaacΛdΛ giñvaavoitudai iduunimu ΛpΛ naana maasi gΛgΛrducami poduucai isduucai ivueeyi aanΛ dai asta istumaasi gΛgΛrducΛdioma iduñia agai Λgai. AanΛ noragimu mΛΛca siaaco daja gΛrooga cascΛdΛ.

13 Dai siuu duucu daanΛda aapimΛ Diuusi giñvaavoitudacai taanΛdavurai istumaasi ipΛlidi naidΛ gΛnmaaquimu aanΛ vai poduucai gΛmaatiagi isviaa guvucadagai giñooga.

14 SΛΛlicΛdΛ iduunimu aanΛ tomastumaasi istumaasi ismaacΛdΛ taanΛdagi aapimΛ giñvaavoitudacai.

15 MΛsiaapimΛ iñoigΛdai ΛΛgiditai avΛrcaΛca ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ.

16 SiaanΛ daanΛdamu gΛrooga siΛgai gΛnootosdamu gΛibΛdaga vai Λgai gΛnsoicΛdagi mΛsai vaamioma cΛΛga vaavoitudaiña daidΛ baigΛnΛliatudagi Λpan duucai aanΛ gΛnsoicai daidΛ baigΛnΛliatudai sivi. Λgai vaa Λgai daidΛ

gamaatʌtuldiamu mosʌcaasi istumaasi ʌrvaavoi.
Dai ʌgai vʌʌscʌrʌ gʌʌʌmadu daaca ʌgai.

17 ʌoodami maivaavoitudadami maimaatʌ
Diuusi Ibʌadʌ tomali maimaatʌ istan daja ʌgai
cascʌdʌ maitistutuidi isdagituagi isʌʌmadu
daacagi. Dʌmos ʌgai cadaja aapimʌ gʌʌʌmadu
daidʌ gʌʌʌmadu daaca ʌgai tomastuigaco
cascʌdʌ aapimʌ maatʌ Diuusi Ibʌadʌ.

18 Aanʌ gia maitʌndagitomu siʌʌgi daraaca
aapimʌ. ʌpan divimu aanʌ daidʌ gʌʌʌmadu daa-
camu.

19 Otoma ʌoodami tami oidi daama oidacami ca-
maitiñnʌijadamu, dʌmos aapimʌ gia giñtʌʌgimu
ʌpamu. Aanʌ gia ʌpamu duaacamu cascʌdʌ
aapimʌ oidaca ʌgai tomastuigaco.

20 Aidʌ gia aapimʌ maatʌmu iñsaanʌ vʌʌscʌrʌ
daja Diuusi giñooga ʌʌmadu. Dai aanʌ vʌʌscʌrʌ
gʌʌʌmadu daja.

21 Isʌmaadutai maatʌcagi istumaasi gataʌanʌi
aanʌ dai ʌʌgiditai caʌcagi poduucai cʌʌ maatʌ
aanʌ issʌʌlicʌdʌ iñoigʌdai ʌgai. Dai Diuusi giñooga
oigʌadamu vʌʌscatai ismaacʌdʌ giñoigʌdai.
Dai aanʌ ʌʌpʌ oigʌadamu ʌgai. Dai aanʌ
maatʌtuldamu ʌgai iñsaanʌ daja ʌgai ʌʌmadu
—tʌtʌdai ʌSuusi.

22 Aidʌ gia ñioo ʌUudasi (idi ʌrʌmai Uudasi mai-
siu Uudasi Iscaliote) dai potʌtʌdai:

—Gʌrbaitʌcʌaacamiga, ¿ducatai aapi
gʌrmaatʌtuldamu mosʌcaasi aatʌmʌ
pʌsgʌrʌʌmadu daja dai maimaatʌtulda ʌgai
ʌoodami maivaavoitudadami? —tʌtʌdai.

23 Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Sioor Δ giñoi Δ gai Δ gai gia $\Delta\Delta$ giditai ca Δ camu giññiooqui. Daid Δ g Δ rooga oig Δ adamu Δ gai. Dai giñoo Δ ga $\Delta\Delta$ madu aan Δ daraajamu Δ gai $\Delta\Delta$ madu.

²⁴ Sioor Δ maitiñoi Δ gai Δ gai gia mai $\Delta\Delta$ giditai ca Δ giññiooqui. Idi ñiooqui ismaac $\Delta\Delta$ g Δ naagidi aan Δ maisiu mos $\Delta\Delta$ gi g Δ naagidi aan Δ baiyoma gomaasi Δ ñiooquid Δ Diuusi giñoo Δ ga dai Δ gai giñootoi.

²⁵ Aan Δ g Δ naagidi v $\Delta\Delta$ si imaasi quiaa aim Δ raitai tami oidi daama aapim Δ g Δ $\Delta\Delta$ madu.

²⁶ Dai daañidamu aan Δ Diuusi giñoo Δ ga sai Δ gai ootosana g Δ lb Δ daga sai Δ gai g Δ nnuucadacana daid Δ baig Δ Δ liatudana. Δ gai Δ gai daid Δ g Δ nmaat Δ tuldiamu v $\Delta\Delta$ sia Δ catai dai Δ gai g Δ nt Δ gitotulda v $\Delta\Delta$ si istumaasi g Δ naagidi aan Δ .

²⁷ Canoragimu aan Δ d Δ mos aapim Δ daraajamu dai g Δ niib Δ stacan tadacamu g Δ niib Δ daga. V $\Delta\Delta$ scara Δ aan Δ g Δ niib Δ studan tadatudamu g Δ niib Δ daga maisiu Δ pan duucai oodami caiti isiib Δ studan tadacana. Maitav Δ r vuaam Δ Δ Δ liada aapim Δ tomali mai $\Delta\Delta$ biada tomali Δ mo istumaasi.

²⁸ Aapim Δ casi giñcai iscaiti aan Δ isimia iñagai m $\Delta\Delta$ ca siaaco daja g Δ rooga dai iñs Δ pamu divimu aan Δ dai Δ mapai daraajamu aat Δ m Δ . Iss $\Delta\Delta$ lic $\Delta\Delta$ giñoi Δ adamudai aapim Δ aid Δ gia baig Δ Δ liadamudai ca Δ cai iñsimia iñagai aan Δ . Giñoo Δ ga vaamioma viaa guvucadagai iñsaana casc $\Delta\Delta$.

²⁹ Aan Δ g Δ naagidi imaasi sivi maiquiaa Δ p Δ dui vai poduucai si $\Delta\Delta$ scad Δ Δ p Δ duñiagi aapim Δ c $\Delta\Delta$ ga vaavoitudamu istumaasi g Δ naagidi aan Δ .

³⁰ Camait Δ v Δ api g Δ naatagidamu aan Δ aapim Δ . Casi b Δ rimui Δ Diaavora. Δ gai Δ gai dai t Δ aan Δ i

loodami ismaacada maitiñvaavoitudai. Damos agai maitistutuidi aanada.

³¹ Damos vascara gaagai ispoduucai apduñiagi vai loodami maatiagi inñsaana oigadai garooga daida inñsaana ivueeyi vasi istumaasi giñtaanai agai. Guuquivavurai aapima. Timada tabara.

15

¹ Uuvasi dada inñducami ana. Dai uuvasi dada nuucadacami ducami Diuusi garooga.

² Amaamarada ismaacada maiiibiatai guicumai anuucadacami daida agaquiada maamarada guicumai ara vai poduucai vaamioma caga iibiatai auuvasi dada.

³ Daida amaamarada ismaacada caga iibiatai ganducami aapima caga giñvaavoitudaitai.

⁴ Maitavara gajiaadara giñviaa aapima dai ana maigajiaadara gavniva ara. Auuvasi maamarada maisu agi iibiatai. Mosacaasi amaamarada ismaacada quiaa arasaca auuvasi dada istutuidi isiibatagi. Dai poduucai aapimada ara. Mosacaasi siora apiavaavoitudada giñniooqui istutuidi iscagacara oidacagi.

⁵ Uuvasi dada inñducami ana dai aapima maamarada ganducami. Siora maigajiaadara giñviaagi agai vaamioma caga istutuidi iscagacara oidacagi. Aatama amapai daraaja cascada. Aapima agi maitistutuidi isiduñiagi tomali amo istumaasi cagaducami.

⁶ Siora gajiaadara viaa giñniooqui gajiaadara viaamu ana ara, poduucai isduucai agaicomai

Λuuvasi maamaradΛ ismaacΛdΛ maiiibiatai dai gaquisarΛ. Dai gooquiΛrΛ gΛΛmpaidi ΛmaamaradΛ gaquiadΛ daidΛ mΛmΛidi.

7 IsaapimΛ maitiñdagitu dΛmos baiyoma apiavaavoitudada giñmamaatΛtuldaraga aidΛ gia giñtaañimu istumaasi ipΛliadagi dai aidΛ gia aanΛ gΛnmaaquimu.

8 SiΛΛscadΛ aapimΛ cΛΛgacΛrΛ oidacagi poduucai siaa duutuda aapimΛ Diuusi, dai poduucai cΛΛga gΛmaatΛ isaapimΛ ΛrgiñmamaatΛrdamiga.

9 Poduucai isduucai giñoigΛdai giñooga poduucai aanΛ ΛΛpΛ gΛnoigΛdai aapimΛ. ApiavΛr tΛtΛgitoda aapimΛ iñsgΛnoigΛdai aanΛ.

10 IsΛΛgiadagi aapimΛ giñmamaatΛtuldaraga poduucai tΛtΛgitodamu aapimΛ iñsgΛnoigΛdai aanΛ. Dai aanΛ ΛΛpΛ ΛΛgidi vΛΛsi istumaasi giñaagidi giñooga dai baigiñΛlidi aanΛ giñoigΛdaitai Λgai.

11 GΛnaagidi aanΛ idi ñiooqui vai poduucai aapimΛ baigΛnΛliadagi aanΛ iñΛΛmadu dai isvΛΛsi gΛniibΛdacΛdΛ baigΛnΛliada aapimΛ.

12 Dai aanΛ gΛntΛjai mΛsiaipacoga gΛnoigΛada aapimΛ poduucai isduucai gΛnoigΛdai aanΛ.

13 SioorΛ aliΛsi oigΛadagi Λmoco gΛaduñi Λgai gia bai gΛduu ismuuquiagi Λgai vΛΛtarΛ.

14 Dai aapimΛ Λrgiñaaduñicamu mΛsivuaadagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

15 AanΛ camaigiñpipiooñiga gΛnaagai. Λpiooñi maimaatΛ istuma vueeyi aamudΛ cascΛdΛ. Baiyoma aanΛ giñaaduñi gΛnaagai. AanΛ casi gΛnaagidi vΛΛsi istumaasi giñaagidi giñooga cascΛdΛ.

16 AapimΛ maiΛcovai giñvusaitu baiyoma aanΛ Λcovai gΛnvuvaitu aapimΛ. Dai aanΛ gΛnootoi aapimΛ sai aagidana giññiooqui aa oodami

vΛΛscΛrΛ cΛΛgacΛrΛ oidacatai aapimΛ. DaidΛ giñooğa gΛnmaaquimu vΛΛsi istumaasi taañΛdagi aapimΛ giñvaavoitudaitai.

17 Dai aanΛ gΛntΛaanΛi siaipacoga gΛnoigΛada aapimΛ.

18 IsΛoodami gΛncΛΛdadagi aapimΛ gΛntΛgitovurai isaanΛ giñcΛΛdaina Λgai ΛpΛga.

19 IsaapimΛ uurapΛcΛdamudai Λoodami maivaavoitudadami aidΛ gia Λgai gΛnoigΛadamudai poduucai isduucai gΛnoigΛdai Λgai aipacoga. DΛmos aanΛ Λcovai gΛnvuvaitu Λoodami maivaavoitudadami saagidiaiñdΛrΛ dai sivi camaiuurapΛcΛi aapimΛ Λgai. CascΛdΛ Λgai gΛncΛΛdai.

20 GΛntΛtΛgitovurai aapimΛ isgΛnaagidi aanΛ sai tomali Λmo piooñi maivaamioma namΛga siΛaamudΛ. Λoodami soimaasi giñtaatatuli aanΛ ismaacΛdΛ gaaamu cascΛdΛ soimaasi gΛntaatatuldamu ismaacΛdΛ giñpipiooñiga gΛnducami. Λmo oodami Λgigitai caΛ giññiooqui poduucai ΛpΛ Λmo oodami Λgigitai caΛcamu gΛnñiooqui.

21 VΛΛsi gomaasi iduuñimu Λgai giñvaavoitudacai aapimΛ. Λgai maimaatΛ Λgai ismaacΛdΛ giñooto cascΛdΛ.

22 IñsaanΛ maidivimudai dai maiñiooquidamudai Λgai aidΛ gia Λgai maigajiaadΛrΛ giñviaamudai. DΛmos aliΛsi soimaasi idui Λgai gajiaadΛrΛ giñviaacai maitiipucatai istui.

23 SioorΛ giñcΛΛdada Λgai gia cΛΛdai Diuusi gΛrooga ΛpΛ.

24 IñsaanΛ maitiduuñimudai Λgai saagida naana maasi gΛgΛrducami ismaacΛdΛ maitidui tomali Λmo Λmai Λgai maisoimaasi iduuñimudai gajiaadΛrΛ giñviaacai. DΛmos tomasi Λgai nΛidi vΛΛsi gomaasi vΛΛscΛrΛ giñcΛΛdai daidΛ Λgai cΛΛdai giñooga ΛpΛ.

25 AidΛsi ΛpΛdui imaasi aidΛ ΛpΛdui istumaasi caojisi Λjudidíu sΛΛlicamigadΛrΛ dai pocaiti: “GiñcΛΛdai Λgai maitiipucatai istucudΛ”, ascaiti.

26 DΛmos daañimu aanΛ giñooga vai Λgai ootosana gΛlbΛdaga. Dai siΛΛscadΛ diviagi Λgai gΛnsoicΛdamu masai cΛΛga vaavoitudaiña daidΛ baiganΛliatudamu Λgai. Dai Λgai gia gΛnaagidamu mosΛcaasi istumaasi Λrvaavoi. Dai Λgai gΛnaagidamu naana maasi istumaasi giñaagaitai aanΛ.

27 Dai aapimΛ ΛpΛ aagidamu aa oodami naana maasi istumaasi cΛcΛΛgaducami giñaagaitai aanΛ. AapimΛ aanΛ iñΛΛmadu ajioopaitadai tucamidΛrΛ abiaadΛrΛ cascΛdΛ.

16

1 VΛΛsi imaasi gΛnaagidi aanΛ masai apiacΛΛga vaavoitudaiña.

2-3 DaidΛ Λjudidíu ismaacΛdΛ maisΛΛlicΛdΛ maatΛ Diuusi gΛrooga tomali maisΛΛlicΛdΛ giñmaatΛ maitΛndagitamu isaapimΛ vappaquiagi quiquiuupaigΛdΛrΛ. Dai aimu istuigaco Λgai vaa gΛncoodamu poΛlidityai ispoduucai ivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

4 Poduucai gΛnaagidi aanΛ vai siΛΛscadΛ ΛpΛduuñiagi gomaasi ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ aidΛ gia tΛgitomu aapimΛ iscasi gΛnaagidi aanΛ.

— — —
 AanΛ gΛnΛΛmadu aimΛraitadai cascΛdΛ
 maitΛnaagidi aanΛ imaasi ΛΛquioma.

⁵ DΛmos sivi caΛpamu imimu aanΛ mΛΛca siaaco
 daja giñoooga. Λgai Λgai dai giñootoi tami oidi
 daama. Dai tomali Λmaadutai maitiñΛcacai
 aapimΛ iñsiaaco imia iñaagai.

⁶ Baiyoma soigΛnΛli aapimΛ gΛnaagidacai aanΛ
 imaasi.

⁷ DΛmos sΛlicΛdΛ Λrvaavoi isvaamiomΛ ΛrcΛΛgai
 aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ iñsimi aanΛ. Iñsmiimia aanΛ
 aidΛ gia maidivimu Λgai ismaacΛdΛ gΛnsoicΛda
 agai masai vaamioma cΛΛga vaavoitudaiña dai
 baigΛnΛliatudagi. DΛmos iñsimia aanΛ aidΛ gia
 baigovai ootosamu aanΛ Λgai.

⁸⁻¹¹ SiΛscadΛ divia Λgai maatΛtuldiadamu
 oodami isΛrsoimaasi ivuaadami
 maitiñvaavoitudacai Λgai. DaidΛ Diuusi IbΛadΛ
 maatΛtuldiadamu Λoodami ΛpΛ iñsaanΛ sΛlicΛdΛ
 cΛΛga giñtΛgito dai tomali Λmo imidagai
 maisoimaasi idui aanΛ. VΛasi imaasi cΛΛga
 maatΛmu Λgai imΛcai aanΛ mΛΛca siaaco daja
 giñoooga dai aapimΛ camaitiñΛijadamu. DaidΛ
 Diuusi IbΛadΛ maatΛtuldiadamu Λoodami isΛmo
 imidagai Diuusi soimaasi taatamituldiamu
 Λoodami maivaavoitudadami. Dai aidΛ gia Diuusi
 soimaasi taatamituldiamu ΛDiaavora ΛpΛ.

¹² Quiaa oidaga naana maasi istumaasi
 gΛnaagida iñΛlidi aanΛ dΛmos aapimΛ
 maitistutuidi ismaatΛ caΛcagi sivi.

¹³ SiΛscadΛ diviagi Diuusi IbΛadΛ Λgai
 gΛnmaatΛtuldiamu vΛasi istumaasi Λrvaavoi.
 VΛasi istumaasi aagai Λgai Λrvaavoi. Λgai

gΛnmaatΛtuldiamu maisiu istumaasi Λagi
 Λgai ipΛlidi, baiyoma Λgai gΛnmaatΛtuldiamu
 mosΛcaasi istumaasi aagidi aanΛ. Dai Λgai
 gΛnaagidamu istumaasi ΛpΛduñia agai.

14 Dai Λgai soicΛda agai oodami sai siaa
 giñduutudaiña mamaatΛtulditai Λgai istumaasi
 aanΛ aagidi.

15 VΛΛsi istumaasi aagai giñooga Λgai vaa ñiooqui
 aagai aanΛ ΛpΛ cascΛdΛ pocaiti aanΛ sai Diuusi
 IbΛadΛ gΛnmaatΛtuldiamu istumaasi aagai aanΛ.

16 Caotoma maitiñnΛijadamu aapimΛ dai
 gooquiΛrΛ maitΛvΛpicΛdΛ Λpamu giñtΛΛgimu.
 AanΛ imimu tΛvaagiamu siaaco daja giñooga
 cascΛdΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

17 Amaasi ΛΛmoco aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ
 ΛSuusi aipaco gΛrtΛcacaimi dai pocaitimi:

—IstΛiya Λlidi goovai dai pocaiti tΛsai cao-
 toma mainΛijada ragai aatΛmΛ dai gooquiΛrΛ
 maitΛvΛpicΛdΛ Λpamu tΛΛgia ragai. Dai sai imia
 agai tΛvaagiamu siaaco daja oogadΛ.

18 Istuisi pocaiti goovai tΛsai otoma camaitΛΛgia
 ragai. AatΛmΛ maimaataΛ caΛ istΛiya Λlidi goovai
 —caiti aatΛmΛ.

19 ΛSuusi maatΛcatadai isaatΛmΛ tΛcaca
 ipΛlidadai Λmo istumaasi cascΛdΛ povΛrtΛtΛdai:

—Casi gΛnaagidi aanΛ sai caotoma
 maitiñnΛijadamu aapimΛ dai gooquiΛrΛ
 maitΛvΛpicΛdΛ Λpamu giñtΛΛgimu. ¿Gomaasi
 mΛsaagai aapimΛ?

20 SΛΛlicΛΔΛ aapimΛ soigΛΛliadamu dai suaanΛdamu dΛmos Λoodami maivaavoitudadami baigΛΛliadamu. DΛmos gΛnsoiΛliaraga ugitimu sibaigΛΛliadamu aapimΛ.

21 SiΛΛscadΛ Λmo ooqui cacoocoagi duaaidia agaitai ali oodami aliΛ soimaasi taatacana Λgai dΛmos siΛΛscadΛ cavuusai Λali oodami camaitΛgito iscavami cooco baigΛΛliatugaitai iscavuusai Λmo ali oodami.

22 Poduucai aapimΛ soigΛΛlidi sivi dΛmos Λpan divimu aanΛ dai gΛnnΛidamu dai aidΛ gia sΛΛlicΛΔΛ baigΛΛliadamu aapimΛ dai maitiipucamu siooraΛ soigΛΛliatudagi.

23 AidΛ tasΛrΛ camaitiñtΛcacamu aapimΛ tomali Λmo istumaasi. SΛΛlicΛΔΛ Λrvaavoi mΛsiaapimΛ tañiagi Diuusi gΛrooga tomastumaasi giñvaavoitudacai Λgai gia gΛnmaaquimu istumaasi tañiagi aapimΛ.

24 ΛΛquioma daanΛiña aapimΛ Diuusi maisiu giñsΛΛlicamigacΛΔΛ. Sivi gia taanΛdavurai aapimΛ Diuusi istumaasi tΛgitocagi giñsΛΛlicamigacΛΔΛ dai Diuusi gΛnmaaquimu vai poduucai sΛΛlicΛΔΛ baigΛΛliadamu aapimΛ.

25 AanΛ gΛnaagidi ΛΛmo istumaasi gΛnmaatΛtulda iñΛlidityai Λma maasi. DΛmos aimu istuigaco aanΛ camaipoduucai gΛnmamaatΛtuldiadamu baiyoma sΛΛli gΛnaagiadamu aanΛ naana maasi istumaasi aagaitai Diuusi gΛrooga.

26 Dai aidΛ tasΛrΛ daañidamu aapimΛ Diuusi gΛrooga giñsΛΛlicamigacΛΔΛ. Dai

camait Δ gitocamu aapim Δ iñsaan Δ daan Δ dagi
g Δ rooga aapim Δ g Δ n Δ v Δ atar Δ .

27 Diuusi g Δ rooga s Δ alic Δ d Δ g Δ noig Δ dai
giñoi Δ g Δ daitai aapim Δ dai vaavoitudaitai iñsaan Δ
divia m Δ ac Δ d Δ r Δ siaaco oidaga Diuusi g Δ rooga.

28 Vaavuava iñsaan Δ divia m Δ ac Δ d Δ r Δ siaaco
oidaga Diuusi giñoo Δ ga dai divia aan Δ tami oidi
daama. Dai sivi caim Δ damu aan Δ Δ pamu gaa-
mucu siaaco daja g Δ rooga —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

29 Taid Δ aat Δ m Δ Δ Suusi mamaat Δ rdamigad Δ
pot Δ t Δ dai:

—Sivi gia cas Δ ali g Δ raagidi dai maisiu g Δ raagidi
 Δ mo istumaasi g Δ rmaat Δ tulda Δ lidityai Δ ma maasi.

30 Sivi gia c Δ l maata aat Δ m Δ isaapi maata
v Δ asiacatai. Aapi mait Δ gito is Δ mo oodami
g Δ t Δ caca Δ mo istumaasi. Aapi camaata v Δ asi
istumaasi t Δ t Δ gitoi oodami casc Δ d Δ . Imaasic Δ d Δ
cavaavoitu aat Δ m Δ isaapi divia m Δ ac Δ d Δ r Δ siaaco
daja Diuusi —t Δ t Δ dai aat Δ m Δ .

31 Taid Δ Δ Suusi pov Δ rt Δ t Δ dai:

—¿S Δ alic Δ d Δ m Δ sgiñvaavoitudai aapim Δ ?

32 Otoma aimu istuigaco aapim Δ aipacoga
voopoimu dai Δ gi ginviaamu. D Δ mos v Δ asc Δ r Δ
mai Δ gi daacamu aan Δ . Diuusi giñoo Δ ga giñ Δ madu
daacamu casc Δ d Δ .

33 V Δ asi imaasi g Δ naagidi aan Δ vai aapim Δ
g Δ niib Δ stacan tadaca giñvaavoitudacai. Tami
oidigi daama s Δ alic Δ d Δ soimaasi taatamu aapim Δ .
D Δ mos maitav Δ r Δ vuaam Δ n Δ liada aapim Δ aan Δ
gia vaamioma istutuidi si Δ gai ismaac Δ d Δ viaa
g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

17

1 Caaagidacai ʌSuusi imaasi dai tai nʌnʌaava tʌvaagi amacoga daidʌ itʌʌdai:

—Giñooga caaayi siuu duucu aapi tʌʌgidagi oodami iñsaanʌ gʌmara viaa guvucadagi dai tʌʌgidamu aanʌ oodami issʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai aapi.

2 Aapiapa ʌgai daidʌ giñmaa sʌʌlicami ansai aanʌ tʌaanʌiña vʌʌsi oodami oidi daama oidacami. Dai ansai aanʌ maacana ibʌdagai utudui vʌʌsi ismaacʌdʌ aapi ʌco vuvaitu vai ʌgai vʌʌscʌrʌ oidacamu aatʌmʌ gʌrʌʌmadu.

3 Dai sioora viaacamu idi ibʌdagai utudui poduucai ʌgai gʌmaatʌ aapi daidʌ giñmaatʌ aanʌ ʌʌpʌ. Daidʌ maatʌ ʌgai isʌʌgi aapi sʌʌlicʌdʌ ʌrDiuusi, dai isaapi giñootoi tami oidigi daama.

4 Camamaatʌtuli aanʌ ʌoidacami tami oidi daama isaapi vaamioma viaa guvucadagai sitomasioora. Canaato aanʌ aa duiñdagai ismaacʌdʌ giñtʌjai aapi.

5 Sivi gia giñooga ʌpamu igiñmaaca ʌgai vaa guvucadagai ismaacʌdʌ viaacatadai aanʌ aapi ʌʌmadu maiquiaa tiipucatai oidigi abiaadʌrʌ.

6 Camaatʌtuli aanʌ ʌgai ismaacʌdʌ ʌco vuvaitu aapi oidigi daama oidajami saagidiaiñdʌrʌ istuiga aapi. Aapi ʌco vuvaitu ʌgai vaidʌ giñoidátucuiña dai ʌgiditai caʌcana gʌñiooqui ismaacʌdʌ aagidi aanʌ.

7 Dai sivi ʌgai cʌʌ maatʌ ismosʌcaasi istumaasi giñaagidi aapi ʌgai vaa ñiooqui aagidi aanʌ ʌgai.

8 Poduucai aanʌ aagidi ʌgai gʌñiooqui ismaacʌdʌ giñmaa aapi dai ʌgai vaavoitu giñiooqui. Dai ʌgai

vaavoitudai ʌʌpʌ iñsaana divia mʌʌcadʌrʌ siaaco
daja aapi daidʌ isaapi giñootoi tami oidi daama.

⁹ Gʌdaañʌi aanʌ pʌsai nuucadacana ʌgai is-
maacʌdʌ giñoidatucui ʌgai vaa ismaacʌdʌ ʌco vu-
vaitu aapi dai maisiu gʌdaanaʌi pʌsai nuucadacana
aapi ʌmaivaavoitudadami.

¹⁰ Vʌʌsi istumaasi viaa aapi ʌraanaʌ iñtuidaga
ʌʌpʌ dai vʌʌsi istumaasi viaa aanʌ ʌraapi
gʌtuidaga ʌʌpʌ. Dai vʌʌsi aapi gʌmaamara ʌraanaʌ
giñmaamara ʌʌpʌ. Sʌʌlicʌdʌ siaa giñduutuadamu
oodami nʌiditai isducatai ivueeyi ʌgai ismaacʌdʌ
giñvaavoitudai.

¹¹ Aanʌ gia camaiviimu tami oidi daama
baiyoma imimu aanʌ mʌʌca siaaco daja aapi.
Dʌmos ʌgai gia viimu tami oidi daama. Giñooga
aapi tomali ʌmo imidagai maisoimaasi ivueeyi
sʌʌlicʌdʌ cʌʌga ʌgitito aapi. Nuucadañi aapi
gʌguvucadacʌdʌ ʌgai ismaacʌdʌ ʌco vuvaitu aapi
vai ʌgai viaacagi ʌmo ʌgitoidagai ʌpan duucai
aatʌmʌ viaa ʌmo ʌgitoidagai.

¹² Aidʌsi quiaa aimʌraitadai aanʌ ʌgai ʌʌmadu
tami oidi daama cʌʌga nuucadatadai aanʌ
gʌguvucadacʌdʌ ʌgai ismaacʌdʌ ʌco vuvaitu
aapi dai soicʌitadai aanʌ sai apiavaavoitudaiña.
Tomali ʌmoco maigajiaadʌrʌ giñviaa mosʌca
ʌmoco ʌgai ismaacʌdʌ ʌʌmadu daja ʌDiaavora
dai poduucai ʌpʌdui ismaacʌdʌ casi ooja Diuusi
ñiooquidʌrʌ.

¹³ Dai sivi caimia iñagai aanʌ mʌʌca siaaco daja
aapi. Dʌmos quiaa daacatai aanʌ tami oidi daama
aagidi aanʌ vʌʌsi imaasi giñmamaatʌrdamiga vai
ʌgai baigʌnʌliada poduucai isduucai baigiñʌlidi
aanʌ.

14 Camaa aanΛ gΛñiooqui Λgai. DaidΛ
Λmaivaavoitudadami sΛΛlicΛdΛ cΛΛdai
Λvaavoitudadami. Λvaavoitudadami camaisoidu-
ucai oidaga cascΛdΛ. Λvaavoitudadami cΛΛgacΛrΛ
oidaga giñΛpan duucai.

15 AanΛ maitΛdaanΛi pasai vuvaidana
Λvaavoitudadami oidigi daamaiñdarΛ mosΛcaasi
gΛdaanΛi aanΛ pasai sobicΛdana ΛDiaavora vai
Λgai maisoimaasi duiñtuldana.

16 AanΛ gia maisoiduu oidaga daidΛ
giñmamaatΛrdamiga maisoiduu oidaga poduucai
isduucai soiduu oidaga Λmaivaavoitudadami.

17 SoicΛdañi aapi giñmamaatΛrdamiga vai Λgai
sΛΛlicΛdΛ cΛΛga gΛntΛtΛgitocana dai cΛΛga oidacagi
vaavoitudacai Λgai gΛñiooqui. GΛñiooqui sΛΛlicΛdΛ
Λrvaavoi cascΛdΛ.

18 Poduucai isduucai aapi giñootoi tami oidi
daama aanΛ ΛpΛ ootosa giñmamaatΛrdamiga vai
aagidiana Λgai gΛñiooqui Λoodami tami oidi daama
oidacami.

19 Dai aanΛ gia sΛΛlicΛdΛ gΛΛΛgidi vΛΛsi istumaasi
giñtaanΛi aapi vai poduucai Λgai ΛpΛ sΛΛlicΛdΛ
gΛΛΛgiadagi dai cΛΛgacΛrΛ oidacagi.

20 Maisiu mosΛcaasi gΛdaanΛi aanΛ pasai
soicΛiña giñmamaatΛrdamiga baiyoma gΛdaanΛi
aanΛ pasai soicΛiña Λgaa ismaacΛdΛ vaavoituda
agai aagidacai giñmamaatΛrdamiga gΛñiooqui.

21 Dai gΛdaanΛi aanΛ giñooga isΛgai vΛΛscatai
mosΛmadugan duucai tΛtΛgitoiña Λpan duucai
aatΛmΛ mosΛmadugan duucai tΛtΛgitoi.
MosΛmadugan duucai tΛtΛgitodacai Λgai poduucai
Λoodami oidi daama oidacami vaavoituda
agai pasigiñootoi aapi tami oidi daama.

²² Poduucai isduucai aapi giñooga giñsiasa duutu-dai iñΛΛmadu aimΛraitai poduucai ΛΛpΛ aanΛ siaa duutudai giñmamaatΛrdamiga ΛΛmadu aimΛraitai aanΛ.

²³ Λgai ΛΛmadu daja aanΛ. Dai aapi giñΛΛmadu daja. Dai poduucai Λmadugan duucai tΛtΛgitoi Λgai daidΛ poduucai Λmaivaavoitudadami maatΛmu isaapi giñootoi daidΛ isaapi oigΛdai giñmamaatΛrdamiga poduucai isduucai giñoigΛdai aapi.

²⁴ Giñooga, aapi Λco vuvaitu Λgai aanΛ iñvΛΛtarΛ. Dai aanΛ ipΛlidi isΛgai giñΛΛma daraajagi dai nΛidagi iñsaanΛ viaa Λmo sΛΛlicami ismaacΛdΛ giñmaa aapi dai iñsaanΛ ΛrΛmo gΛΛ tΛaanΛdami mΛΛca siaaco daja aapi. Maiquiaa cΛquivacai oidigi abiaadΛrΛ giñoigΛdai aapi cascΛdΛ giñmaa ΛsΛΛlicami.

²⁵ Giñooga aapi ivueeyi mosΛcaasi istumaasi ΛrsΛΛlicami. Λoodami maivaavoitudadami maitΛmaatΛ dΛmos aanΛ gia gΛmaatΛ. DaidΛ giñmamaatΛrdamiga cΛΛ maatΛ isaapi giñootoi ansai diviana tami.

²⁶ AanΛ casi aagidi Λgai istuiga aapi. Dai quiaa aagidimi aanΛ Λgai istuiga aapi, vai poduucai Λgai giñoigΛadagi poduucai isduucai aapi giñoigΛdai, ΛΛmadu daacatai aanΛ Λgai —tΛtΛdai ΛSuusi gΛooga.

18

¹ Dai casi aagidacai ΛSuusi imaasi ii Λgai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛΛmadu mΛΛmocoradΛrΛ

Λaqui Sedaróñi mΛΛca siaaco muidu oliivosi dΛΛdΛdΛ. Dai movaapa Λgai uusi saagida.

² DaidΛ ΛUudasi cΛΛga maatΛcatadai ami, ΛSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai duudatai ami gΛrΛmpaidiña cascΛdΛ. ΛUudasi Λgai dai ami gatΛΛgida agaitadai ΛSuusi mΛsai bΛΛcaiña dai muaana.

³ TaidΛ ΛUudasi ami divia siaaco daacatadai ΛSuusi dai vaidati mui sandaaru. SiΛasi guviernu sandaarugadΛ icaasi Λjudidíu quiuupaigadΛ sandaarugadΛ ismaacΛdΛ ootoi ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali daidΛ Λfariseo. Λsandaaru vucati mamaastai dai cuudagi.

⁴ DΛmos ΛSuusi camaatΛcatai vΛΛsi istumaasi ΛpΛduñia agaitai vuidΛrΛ cΛquiva Λsandaaru dai tΛcacai dai potΛtΛdai:

—¿Moor gaagai aapimΛ? —tΛtΛdai.

⁵ TaidΛ Λsandaaru aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Gaagai aatΛmΛ ΛSuusi NasareetΛrΛ oidacami —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛava —tΛtΛdai.

TaidΛ Λsandaaru saagida cΛΛca ΛUudasi. Λgai vaa Λgai daidΛ gatΛΛgi ΛSuusi.

⁶ AidΛsi ΛSuusi itΛtΛdai: “AanΛanΛ”, taidΛ Λsandaaru taí suuli dΛvΛΛrapi.

⁷ TaidΛ ΛSuusi mostΛcacai ΛpΛpΛ Λsandaaru daidΛ itΛtΛdai:

—¿Moor gaagai aapimΛ? —tΛtΛdai.

TaidΛ Λsandaaru itΛtΛdai:

—Gaagai aatΛmΛ ΛSuusi NasareetΛrΛ oidajami —tΛtΛdai.

⁸ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi gΛnaagidi aanΛava. Isgiñgaagaimi aapimΛ, dagitavurai vai iimΛna idi ismaacΛdΛ giñΛΛmadu guuca —tΛtΛdai.

⁹ Dai mopovΛdui dai apΛdui istumaasi caaagaitadai ΔSuusi: “IsmaacΛdΛ Λco vuvaitu giñooga tomali Λmaadutai maitiñvoopoji”, caítitadai ΔSuusi.

¹⁰ Amaasi Simuñi Piiduru vusaitu gΛcusiru dai ΛgaicΛdΛ iquitΛ naacadΛ sΛΛlisa padΛrΛ Malico. Λgai arpiooñigadΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ apapaali.

¹¹ DΛmos ΔSuusi itΛtΛdai Piiduru:

—Apamu igΛcubiertagΛrΛ cΛΛsa gΛcusiru. Aliasi gΛaagai iñsaanΛ soimaasi taatagi poduucai isduucai aagai giñooga issoimaasi taata iñagai aanΛ —tΛtΛdai ΔSuusi.

———
¹² Amaasi Λguviernu sandaarugadΛ ΛΛmadu ΛtΛaanΛdamigadΛ Λgai ΛΛmadu Λjudidíu sandaarugadΛ bΛi ΔSuusi dai vuu.

¹³ Dai otoma vaidacai ΛAanási quiidiamu Aanási rtuubadΛ Caifási. AidΛ uumirΛ Caifási ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ apapaali.

¹⁴ Λgai vaa Caifási caaagiditadai Λjudidíu isvaamioma arcΛΛgai Λgai vΛΛtarΛ ismuuquiagi Λmo cΛΛli vΛΛsi oodami vΛΛtarΛ.

———
¹⁵ Simuñi Piiduru ΛΛmadu aanΛ oí ΔSuusi. ΛbaitΛcΛaacamigadΛ apapaali giñmaatΛcatadai cascΛdΛ vaa aanΛ Suusi ΛΛmadu tuisicana quiidΛrΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ.

¹⁶ DΛmos Piiduru quiidigana vii cuuparagai abaana. CascΛdΛ aagidi aanΛ Λali ooqui ismaacΛdΛ

nuucada quitaagiña sai maacana oigaragai is-
vaaquiagi Piiduru. Dai mosai vaaquimi ΔPiiduru

17 taidΔ ali ooqui tΔcakai ΔPiiduru daidi itΔtdai:

—¿Maitasi Δrvaavoi isaapi ΔrmamaatΔrdamigadΔ
gomaisapicΔdΔ? —tΔtdai ali ooqui.

TaidΔ ΔPiiduru itΔtdai:

—Chuava. Angia chu —tΔtdai.

18 Δpidicatadai aidΔpΔrΔ cascΔΔ Δpipioñi
Δmadu Δsandaaru ganai daidΔ gΔuucadaca tai.
VaidΔ ΔPiiduru ami gasaagida cΔΔcΔ ΔpΔ daidΔ
uucadacai ΔpΔ.

19 ΔbaitΔcΔaacamigadΔ Δpapaali tΔcacaimi
ΔSuusi soorΔ ΔrmamaatΔrdamigadΔ Δgai dai
astumaasi mamaatΔtuli Δgai.

20 TaidΔ ΔSuusi itΔtdai:

—AanΔ gaaagidi giññiooqui Δoodami vuitapi
dai vΔΔscΔrΔ gamamaatΔtulitadai Δali quiquiu-
upaigadΔrΔ Δjudidíu daidΔ ΔgΔΔ quiuupaigadΔrΔ
Δjudidíu siaaco gΔnΔmpaidi Δgai. Dai aanΔ maisiu
Δstocai gaaagidi tomali Δmo istumaasi.

21 ¿TuipΔsi giñtΔcakai? TΔcacañi aapi Δgai is-
maacΔdΔ giñcaΔ vai Δgai gΔaagidana istumaasi
gaaagidi aanΔ. CΔΔ maatΔ Δgai istumaasi gaaagidi
aanΔ —tΔtdai ΔSuusi.

22 PotΔΔdakai ΔSuusi tai Δmo sandaaru ΔgΔΔ
quiuupiaiñΔrΔ mocΔaacatadai dai gΔΔgΔ Δgai
ΔSuusi vuiwasadΔrΔ daidΔ itΔtdai:

—Maitiñiooquiada ΔbaitΔcΔaacamigadΔ Δpapaali
—tΔtdai Δsandaaru.

23 TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔtdai:

—Isaagai aanΔ Δmo istumaasi maicΔΔgaducami
iñagidañi aapi istumaasi maicΔΔgaducami aagai

aanΛ. DΛmos iscΛΛgadu istumaasi aagidi aanΛ,
 ζtuipΛsi giñgΛΛgΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

24 Amaasi Δsandaaru vuu ΛSuusi tai Aanási
 ootoi ΛSuusi Caifási quidiumu. Caifási
 ΔrΔbaitΔcΛaacamigadΛ Δpapaali.

25 VaidΛ Piiduru quiaa taíco cΛaacatadai dai
 gΛuucada. DaidΛ Δgaa ismaacΔdΛ moguucacatadai
 itΛtΛdai:

—ζMaitasi Δrvaavoi isaapi ΔrmamaatΔrdamigadΛ
 gomaisapicΔdΛ? —tΛtΛdai Δgai.

TaidΛ ΔPiiduru itΛtΛdai:

—Chu, angia chu —tΛtΛdai.

26 Vai ami cΛaacatadai Δmo piooñigadΛ
 ΔbaitΔcΛaacamigadΛ Δpapaali. Δpiooñi ΔraduñdΛ
 ΔcΛΛli ismaacΔdΛ Piiduru iquitΛ naacadΛ. DaidΛ
 Δpiooñi itΛtΛdai ΔPiiduru:

—ζMaitasi Δrvaavoi isgΛΛidi aanΛ mΛΛca siaaco
 muidu oliivosi dΛΛdΛdΛ ΔmaisapicΔdΛ Δmadu?
 —tΛtΛdai.

27 Dai Piiduru ΔΔpΔpΛ itΛtΛdai ismaitΔrvaavoi.
 Pocaitimi Piiduru tai cuujui Δmo tacu cΛliadΛ.

28 Dai camaasidatai oidigi Δsandaaru vaidacai
 ΔSuusi ΔgΛΛ quiiyamu siaaco daacatadai Δcaigi.
 DΛmos ami siaaco daacatadai Δcaigi maivaapa
 Δjudidíu. Camiaadimitadai istuigaco Δjudidíu
 tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu
 EjiipituaiñdΛrΛ cascΔdΛ. Δjudidíu daidarsi
 isvaapaquiagi quiidΛrΛ Δmoco ismaacΔdΛ
 ΔmaitΔrjudidíu siaa duutudaitai Δsiaa duudagai.

29 CascΔdΛ Δcaigi ismaacΔdΛ Pilaato tΛΛgidu vuu-
 sai dai ñiooquida agai Δjudidíu dai potΛtΛdai:

—¿TumaasicadΛ gapiar vuupai aapimΛ idi cΛΛli?
—tatadai Λcaigi.

³⁰ Tai Λгаа aa noragi daidΛ itatadai:

—Isgoovai maitarsoimaasi ivuaadamicamudai
maivuaapamudai aatΛmΛ —tatadai Λjudidíu.

³¹ Amaasi ΛPilaato tatadai:

—BΛcavurai aapimΛ gocΛli dai Λgi aapimΛ
nΛida issΛlicadΛ gapiar caatΛcami ischu ΛpΛ
aapimΛ gΛnsΛlicamigacadΛ —tatadai ΛPilaato.

Tai aa noragi Λjudidíu dai potatadai:

—DΛmos aatΛmΛ Λjudidíu maiviaa oigaragai is-
muaagi tomali Λmaadutai —tatadai.

³² Aidasi ΛpΛdui gomaasi aidΛ ΛpΛdui ismaacadΛ
aagai ΛSuusi aagaitai isducatai muuqui agai.

³³ TaidΛ ΛPilaato aa gai dai vaa ΛgΛΛ quiiyΛrΛ. Dai
vaí Λgai ΛSuusi daidΛ tΛcacai dai potatadai:

—¿Aapiasi ΛrraigadΛ Λjudidíu chu sio?
—astatadai ΛPilaato.

³⁴ TaidΛ ΛSuusi itatadai:

—¿Aapi Λgipiasi giñtΛcacai gomaasi aa
isgΛagidio? —astatadai ΛSuusi.

³⁵ TaidΛ ΛPilaato aa noragi daidΛ itatadai:

—¿Povaiπs Λlidi aapi iñsaanΛ Λrjudíu? GΛaduñi
Λjudidíu Λmadu ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali
gΛvuaa tami. ¿Tuma dui aapi? —astatadai ΛPilaato.

³⁶ Amaasi ΛSuusi itatadai:

—GiñsΛlicamiga maisiu Λpan ducami
sΛlicamigadΛ baitΛguucacami tami oidi daama.
Isarraicamudai aanΛ Λpan duucai Λmo raí tami oidi
daama aidΛ gia giñoidatucudamiga cocodamudai
Λjudidíu sai maitimbΛna dai tomali ΛUudasi
maitiñtΛgidamudai Λjudidíu. DΛmos aanΛ Λraí

maisiu ʌpan duucaɪ ʌmo raɪ tami oidigi daama
—astʌtʌdai ʌSuusi.

³⁷ Amaasi ʌPilaato itʌtʌdai:

—¿Aidʌ gia ʌrvaavoi isaapi ʌrraígadʌ ʌjudidíu?
—astʌtʌdai.

Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Aanʌ ʌrraɪ poduucai isduucai iñaagidi aapi.
Aanʌ divia tami oidi daama dai oodami duucaɪ
vuusai daidʌ gaaagida iñagai istumaasi ʌrvaavoi.
Tomasioorʌ sioorʌ caʌca ʌlidi istumaasi ʌrvaavoi
ʌgai gia ʌʌgidityai caʌcana istumaasi aagidi aanʌ
—astʌtʌdai ʌSuusi.

³⁸ Taidʌ ʌPilaato itʌtʌdai:

—¿Tumaasi ʌrvaavoi? —astʌtʌdai.

— — —

Dai mospotʌdacai ʌʌpʌpʌ vuusai ʌgai
quiidigamu dai ñiooquida agai ʌjudidíu daidʌ
potʌtʌdai:

—Aanʌ maitʌtʌʌgai istumaasicʌdʌ gʌpiʌr vuu-
pai aapimʌ idi cʌʌli.

³⁹ Dʌmos aapimʌ poduucai gʌnviida vʌʌsi
uumigi idi siaa duudagʌrʌ isdagituagi isimiagi
ʌmo maisapicami. ¿Ipʌlidimʌsi aapimʌ
iñsdagituagi isimiagi ʌraígadʌ ʌjudidíu? —tʌtʌdai
ʌPilaato.

⁴⁰ Amaasi vʌʌscatai cavami ijiña daidi itʌtʌdai:

—Googia chu. Daigitoñi vai imʌna Baraavási
—tʌtʌdai ʌjudidíu.

ʌBaraavási ʌrʌʌsivogamicana.

19

¹ Amaasi ʌPilaato gatʌjai mʌsai gʌgʌʌna ʌSuusi
iquisanaicʌdʌ.

2 Daid_Λ _Λsandaaru idui _Λmo cooronai uuparaic_Λd_Λ dai _ΛSuusi mood_Λ daama daí. Dai aadi yuucusi moraducami sai _Λp_Λ maascana raí.

3 Dai sicoli guuquiva daid_Λ icaiti:

—Tan c_Λca _Λraígad_Λ _Λjudidíu —ascaiti _Λsandaaru parunaitai _ΛSuusi.

Daid_Λ _Λsandaaru capiji _ΛSuusi.

4 Amaasi _ΛPilaato _Λpamu vuusai quiidigamu daidi it_Λdai _Λjudidíu:

—Vuaapamu aan_Λ gomaisapic_Λd_Λ baigovai vai n_Λida aapim_Λ ismait_Λ aan_Λ isducatai _Λrsoimaasi ivuaadami goovai —t_Λdai _ΛPilaato.

5 Tai vuusai _ΛSuusi dai quiaa g_Λmoo dan daasa _Λuuparai cooronai dai apiaquiaa g_Λaada _Λyuucusi moraduac_Λd_Λ. Aid_Λ _ΛPilaato it_Λdai _Λjudidíu:

—Tan c_Λca goc_Λli —t_Λdai.

6 Most_Λ _Λbait_Λguucacamigad_Λ _Λpapaali _Λmadu sandaaruga _ΛSuusi dai iĩaquimi daid_Λ icaiti:

—Siisañi curusiaba, siisañi curusiaba vai poduu muucuna —caiti _Λoodami.

Taid_Λ _ΛPilaato it_Λdai:

—Vaidacaivurai aapim_Λ idi c_Λli dai siisa curusiaba. Aan_Λ gia mait_Λgai isducatai _Λrsoimaasi ivuaadami idi —t_Λdai _ΛPilaato.

7 Daid_Λ _Λjudidíu aa noragi daid_Λ it_Λdai:

—G_Λr_Λlicamigad_Λc_Λd_Λ ali_Λsi g_Λaagai ismuuquiagi goc_Λli. Goovai gaagidi said_Λ _ΛrDiuusi marad_Λ ismaac_Λd_Λ divia t_Λvaagiaiñd_Λr_Λ daid_Λ is_Λpan tuiga Diuusi. Casc_Λd_Λ ali_Λsi g_Λaagai ismuquiagi —t_Λdai _Λjudidíu.

8 Mosca_Λcai imaasi _ΛPilaato dai vaamioma du-aadimu _Λgai.

⁹ Dai ʌpa aa gai dai vaa ʌgʌʌ quiiʌrʌ dai tʌcakai ʌSuusi dai potʌtʌdai:

—ʒPaaco oidacami aapi? —astʌtʌdai.

Dʌmos ʌSuusi maiaa noragi tomali ʌmo ñiooqui.

¹⁰ Amaasi ʌPilaato itʌtʌdai:

—ʒMaitiña noragi aapi? ʒMaitapʌsmaatʌ aapi iñsaanʌ viaa sʌʌlicami isgʌsiisagi curusiaba? Dai aanʌ viaa sʌʌlicami ʌpʌ isgʌdagituagi pasai imʌna —tʌtʌdai ʌPilaato.

¹¹ Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Aapi gia maiviaacamudai toma ʌʌchi sʌʌlicami pasigiñmuaagi isgiñooga maitʌmaaquimudai sʌʌlicami. Cascadʌ ʌgai ismaacʌdʌ giñtʌʌgi aapi vuitapi vaamioma ʌrsoimaasi ivuaadami isaapi —astʌtʌdai ʌSuusi.

¹² Aidʌ abiaadʌrʌ ʌPilaato gaagaimi isducatai dagituagi isimiagi ʌSuusi. Dʌmos ʌjudidíu iñnaquimi dai potʌtʌdai:

—Isaapi dagituagi isimiagi goovai aidʌ gia aapi maitʌramiigugadʌ ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌRoomʌrʌ oidacami. Tomasioorʌ sioorʌ raíca ʌliadagi ʌgai ʌrsaayudʌ ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌromamano —tʌtʌdai ʌjudidíu.

¹³ Moscaʌcai ʌPilaato imaasi gatʌjai sai vu-saidana ʌSuusi. Daidʌ ʌPilaato daiva ami siaaco gatʌcakai ismaacʌdʌ gʌpiʌr vuupai sabai isgʌpiʌr caatʌcami ischu ʌpʌ. Ami Gabatʌrʌ tʌʌgidu ismaacʌdʌ evreo ñiooquidʌcʌdʌ itʌiya ʌlidi odai daapacami.

¹⁴ Aidʌ ʌrʌmo tasai ʌbaidʌrʌ ʌsiaa duudagai istuigaco ʌjudidíu tʌtʌgitoiña aidʌsi Diuusi cʌʌgacʌrʌ vuvaitu Ejiipituaiñdʌrʌ daidʌ cayoga dan duitadai. Amaasi ʌPilaato itʌtʌdai ʌjudidíu:

—Tan cΛΛca gΛnraíga —tΛtΛdai.

¹⁵ DΛmos cavami ijiiña Λjudidíu:

—Muucuna, muucuuna, siisañi curusiaba
—tΛtΛdai Λjudidíu.

TaidΛ ΛPilaato itΛtΛdai:

—¿IpΛlidimΛsi aapimΛ iñsaanΛ siisana curusiaba
gΛnraíga? —tΛtΛdai ΛPilaato.

DΛmos ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali aa noragi
daidΛ itΛtΛdai:

—MosaliΛΛmaduga aatΛmΛ gΛrraíga. MosΛΛgi
ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λromamano —tΛtΛdai.

¹⁶ GomaasicΛdΛ ΛPilaato tΛΛgi ΛSuusi Λjudidíu sai
gataaanΛna siisaragai curusiaba. Tai Λgai vaidacai
ΛSuusi.

¹⁷ Tai vuusai ΛSuusi dai bΛcati gΛcurusiga. Dai
imΛi mΛΛ oodami moodΛamu ismaacΛdΛ tΛΛgidu
GólgotaΓΛ evreo ñiooquidΛcΛdΛ.

¹⁸ Dai ami siisa Λsandaaru ΛSuusi curusiaba. Dai
abaana ΛSuusi siisisa ΛpΛ gooca. Λmoco sΛΛlisa
padΛΓΛ Λmai curusiaba dai ΛgΛmai ogisa padΛΓΛ
Λmai curusiaba dai ΛSuusi Λraana.

¹⁹ Dai curusiaba moo daama daí Λmo oojai is-
maacΛdΛ gatΛjai ΛPilaato daidΛ icaiti: “IdiavΛr
ΛSuusi NasareetaΓΛ oidacami raígadΛ Λjudidíu”,
caiti Λoojai.

²⁰ Dai ooja Λñiooqui evreo ñiooquicΛdΛ dai giliego
ñiooquicΛdΛ dai latiñi ñiooquicΛdΛ. Dai mΛΛca
siaaco siisa Λgai ΛSuusi miaaga Λbaabaqui cascΛdΛ
muidutai Λjudidíu nΛidi gooojai.

²¹ CascΛdΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ ΛpapaaligadΛ
Λjudidíu, itΛtΛdai ΛPilaato.

—Maitiooja aapi “RaígadΛ ḷjudidíu”, baiyoma poduu ooja. “Λḷgi pocaiti idi cΛḷli saidΛ ḷrraígadΛ ḷjudidíu” —astΛtΛdai.

²² DΛmos ḷPilaato aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Isduu ooja aanΛ poduu viimu goo —astΛtΛdai ḷPilaato.

²³ Dai casiisacai ḷsandaaru ḷSuusi curusiaba dai ḷmpagi yuucusidΛ ḷSuusi dai gΛntaacogi ḷḷgi vΛḷtarΛ ḷmaacova sandaaru. DaidΛ bai ḷSuusi vaasaragadΛ tΛvΛḷducΛdΛ. Maisoomi ḷgai mosΛran dΛga.

²⁴ DaidΛ ḷsandaaru aipacoga gΛagidi dai pocaiti:

—Maisaranamu aatΛmΛ govaasaragai. Baiyoma nΛḷnΛituda aatΛmΛ volao dai poduucai nΛida ḷgai isioora ḷajiagi govaasaragai —caiti ḷsandaaru.

AidΛsi ḷpḷdui imaasi aidΛ ḷpḷdui istumaasi aagai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ daidΛ poduu ooja: “GΛntaacogi ḷgai giñyuucusi ḷḷgi ḷgai gΛnvΛḷtarΛ nΛḷnΛitudacai volao giñyuucusi vΛḷtarΛ”, asduu oojisi. Poduucai idui ḷsandaaru.

²⁵ Suusi curusigadΛ abaana guccatadai Suusi dΛḷdΛ ḷḷmadu Suusi duusulidΛ ḷḷmadu María Cḷliopasi ooñigadΛ, ḷḷmadu María Madaliña.

²⁶ DaidΛ ḷSuusi tΛḷ gḷdḷḷ dai aanΛ abaana cΛaacatadai. Dai aliΛsi giñoiḷḷdaiña. Daidi itΛtΛdai ḷSuusi gḷdḷḷ.

—Giñdaada, mocΛḷca gḷmaara —tΛtΛdai ḷSuusi giñagaitai.

²⁷ Amaasi povaiñtΛtΛdai ḷSuusi.

—MocΛḷca gḷdaada, iñtΛtΛdai.

Dai aidΛ abiaadΛrΛ ḷSuusi ḷdḷḷdΛ giñquiyΛrΛ oi-datu.

28 DaidΛ maí ΛSuusi iscaΛpΛdui vΛΛsi istumaasi gΛaagaitadai isΛpΛduñiagi vai cΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi oodami. DaidΛ ΛSuusi icaiti.

—Tonomo aanΛ —caiti.

DaidΛ gomaasicΛdΛ ΛpΛdui istumaasi oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ isΛpΛduuñi agaitadai.

29 Dai ami daacatadai Λmo aayi suudacami uuvasi varagadΛ ΛΛcocami. DaidΛ Λsandaaru bΛi Λmo visiocoli dai vadΛitu Λuuvasi varagadΛcΛdΛ dai Λmo tootoicami cuugΛrΛ daí Λvisiocoli dai mi-aadΛrΛ dadasdi ΛSuusi sai visiusuna.

30 TaidΛ ΛSuusi visiusu Λuuvasi varagadΛ ΛΛcocΛdΛ daidΛ icaiti:

—CaΛpΛdui vΛΛsi istumaasi ΛpΛduñia agaitadai —caiti ΛSuusi.

Amaasi coidamacoga cuiqui ΛSuusi dai muu.

31 AidΛ ΛrΛmo tasai ΛbΛidΛrΛ Λsiaa duudagai istuigaco Λjudidíu tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ. DaidΛ Λjudidíu maitipΛlidadai iscurusiaba viiagi ΛcoidadΛ ibΛstaragai tasΛrΛ. Vaamioma siaa gΛduu aidΛ tasΛrΛ cascΛdΛ. Dai cascΛdΛ daanΛitadai Λgai ΛPilaato sai gatΛaanΛna omisaragai nonoosacadΛ Λgai ismaacΛdΛ cucurusiaba siisapi dai istΛapapaiñdagi tuutucugadΛ cucurusiaiñdΛrΛ.

32 Amaasi Λsandaaru iji dai oomi nonoosacadΛ ΛpΛgadadΛ daidΛ ΛgΛmai ΛpΛ ismaacΛdΛ ΛSuusi abaana siisapi Λmai curusiaba.

33 DΛmos aidΛsi miaadΛrΛ nΛnΛidi Λgai ΛSuusi tΛΛ Λgai iscasi ΛrmuuquiadΛ dai cascΛdΛ maioomi nonoosacadΛ ΛSuusi.

34 VΛΛscΛrΛ Δmo sandaarΛ bΛi Δmo uusi tΛVΛΛducami muucacami cuugadΛ dai ΛgaicΛdΛ sai oonomadΛ uuta tai vuusai ΛΛradΛ ΛΛmadu suudagi abaidΛrΛ.

35 Idi ismaacΛdΛ ooja aanΛ, aanΛ gia ñΛidi dai sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi. Dai cΛΛ maatΛ aanΛ vaidΛ Λrvaavoi daidΛ poduu ooja aanΛ mΛsai vaavoitudana aapimΛ ΛΛpΛ.

36 AidΛsi ΛpΛdui vΛΛsi gomaasi aidΛ ΛpΛdui istumaa ooja Diuusi ñiiooquituldiadamigadΛ dai poduu ooja: “Maimuuliña agai tomali Δmo odΛ Λgai”.

37 Dai ooja ΛΛpΛ Diuusi ñiiooquituldiadamigadΛ dai poduu ooja: “Dai nΛidamu Λoodami mΛssΛi tuucugadΛ Λgai”, asduu ooja.

38 Amaasi Δmo cΛΛli Osee tΛΛgiducami ArimateeΛrΛ oidacami ii dai taí oigaragai ΛPilaato sai dagitona isbΛΛquia Λgai ΔSuusi tuucugadΛ. DaidΛ ΔOse Λrvaavoitudadamicatadai, tomasi Δsto vaavoitudai Λgai. ΛΛbΛidi Λgai Δjudidíu cascΛdΛ. TaidΛ ΛPilaato maa oigaragai isbΛΛquiagi Λgai ΔSuusi tuucugadΛ. TaidΛ ΔOsee ii dai bΛcai tuucugadΛ ΔSuusi.

39 ΔOsee ΛΛmadu ii Nicodemo. ΔNicodemo Λgai dai tucarΛ diviji ΔSuusi. Dai bΛcati Λgai Δmo coobai dan baivustaama kilo chigian uuvadami. Δchigian uuvadami mirracΛdΛ ΛΛmadu áloesicΛdΛ duñisicatadai. Mirra ΛrΛsabai daidΛ áloesi ΛrΛmo uusi.

40 DaidΛ ΔOsee ΛΛmadu ΔNicodemo bΛΛcai ΔtuucugadΛ ΔSuusi dai biisa yuucusicΛdΛ ismaacΛdΛ sarabi Λgai Δchigian uuvadami poduucai isduucai gΛnviidacana Δjudidíu yaasapitai ΛcoidadΛ.

⁴¹ M_{ΛΛ}ca siaaco siisa _Λoodami _ΛSuusi curusiaba ami oidacatadai mui uusi ismaac_Λd_Λ iibiatai. Dai ami oidacatadai _Λmo t_Λjoi ismaac_Λd_Λ idui _Λoodami ait_Λr_Λ dai ami yaasa agai _Λmo muuquiad_Λ. D_Λmos maiquiaa yaasa tomali _Λmaadutai t_Λjoiv_Λr_Λ.

⁴² Dai ami _Λsto _Λgai _ΛSuusi tuucugad_Λ. Ali_Λ miaaga _Λt_Λjoi casc_Λd_Λ dai cayoga aayi siuu duucu abiaad_Λr_Λ siaa duutudaiñ_Λ _Λjudid_Λu _Λib_Λstaragai tasai.

20

¹ Dai tumiñoco maiquiaa maasicai María Madaliñ_Λ ii m_{ΛΛ}ca siaaco caat_Λcatadai _ΛSuusi tuucugad_Λ. Dai aid_Λsi aayi _Λgai t_{ΛΛ} is_Λodai ismaac_Λd_Λ _Λc_Λd_Λ cuupicatadai _Λt_Λjoi camaianaasi daacatadai.

² Amaasi m_{ΛΛ} _ΛMaría m_{ΛΛ}ca siaaco daraacatadai _ΛSimuñi Piiduru _{ΛΛ}madu aan_Λ. _ΛSuusi ali_Λsi giñoi_Λdaiñ_Λ aan_Λ. Daid_Λ _ΛMaría pov_Λrt_Λt_Λdai:

—Casi m_Λtib_Λcai g_Λr_Λbait_Λc_Λaa_Λcamiga _Λt_Λjooviaiñ_Λd_Λr_Λ dai maimaat_Λ aat_Λm_Λ m_Λsiaaco _Λsto —g_Λrt_Λt_Λdai _ΛMaría.

³ Amaasi _ΛPiiduru _{ΛΛ}madu aan_Λ vuvaja dai iji.

⁴ _Λmapai voopoigi aat_Λm_Λ v_Λgoocatai. D_Λmos vaamioma m_Λdaga aan_Λ si_ΛPiiduru dai _Λp_Λga aayi m_{ΛΛ} t_Λjoovai.

⁵ Dai gai n_Λn_Λaava aan_Λ tuucavi. Dai t_{ΛΛ} _Λyuucusi ismaac_Λd_Λ _Λc_Λd_Λ biisapicatadai _ΛSuusi tuucugad_Λ ismodaraaja d_Λmos maivaa aan_Λ.

⁶ Gooqui_Λr_Λ aayi _ΛPiiduru dai tuucavi vaa. Dai Piiduru t_{ΛΛ} _Λp_Λ _Λyuucusi ismodaraaja.

7 Dai tΛΛ ΛΛpΛ licuusi isaacΛdΛ ΛcΛdΛ biisapicatadai ΛSuusi moodΛ ismaiabaana daja Λgaa yuucusi baiyoma Λcovai daacatadai dai biisapica daja.

8 Amaasi vaa aanΛ ΛΛpΛ dai tΛΛ istumaasi ΛpΛduitadai dai vaavoitu.

9 AatΛmΛ maiquiaa maatΛ caΛcatadai istumaasi ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidΛrΛ dai pocaiti sai aliΛsi gΛaagai isΛSuusi Λpamu duaacagi coidadΛ saagidiaiñdΛrΛ.

10 Amaasi aa suuli aatΛmΛ quiiyamu.

11 DΛmos ΛMaría anaasi quiidigana vii ΛtΛjoi abaana dai suaacai soigΛΛΛldacai maitΛΛgacai ΛSuusi tuucugadΛ. DaidΛ quiaa suaacaitai gai nΛnΛaava tucavi tΛjovai.

12 Dai tΛΛ gooca Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tooto yuucuscami vai daraaja ami siaaco caatΛcatadai ΛtuucugadΛ ΛSuusi. Amo Diuusi tΛaañicarudΛ moovasa amadΛrΛ daacatadai dai ΛgΛmai taatapΛsi amadΛrΛ.

13 TaidΛ ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ itΛtΛdai ΛMaría:
—¿TuiPΛsi suaacai? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛMaría itΛtΛdai:
—BΛΛquiamΛta giñbaitΛcΛaacamiga dai maimaatΛ aanΛ mΛsiaaco imitu —astΛtΛdai ΛMaría.

14 MospotΛtΛdai ΛMaría dai aa nΛnΛaava dai tΛΛ ΛSuusi vai ami cΛΛca dΛmos maimai Λgai siΛrSuusi.

15 Amaasi ΛSuusi tΛcacai dai potΛtΛdai:
—¿TuiPΛsi suaacai? ¿PoorΛ gaagai aapi?
—astΛtΛdai ΛSuusi.

DaidΛ ΛMaría povΛlidi siΛgai ΛrΛΛsicami nuucadacami daidΛ itΛtΛdai:

—Aapi cΛΛli, pΛsbΛΛcai ΛmuuquiadΛ iñaagidañi pΛsiaaco dai nai aanΛ bΛΛquiagi —astΛtΛdai.

16 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—María —astΛtΛdai.

Taida ΛMaría aa nΛnΛaava daidΛ itΛtΛdai evreocΛdΛ:

—Raboñi —astΛtΛdai.

IsmaacΛdΛ itΛiya Λlidi mamaatΛtuldiadami.

17 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi maitiñtaamada. Maiquiaa tΛsai aanΛ mΛΛca siaaco daja giñooga. Baiyoma imΛdañi dai aagidañi giñaaduñi iñscaimia iñagai aanΛ mΛΛca siaaco daja Diuusi gΛrooga —astΛtΛdai ΛSuusi.

18 Amaasi ii ΛMaría Madaliña dai gΛraagida agai iscatΛΛ ΛSuusi dai istumaasi aagidi Λgai.

19 Λgai vaa tasΛrΛ tucarΛ gΛrΛΛmapagi aatΛmΛ Λmo quiiyΛrΛ. Dai cucuupacatadai cucuuparagai. AbΛiditadai aatΛmΛ Λjudidíu cascΛdΛ. Tai todian duucaí vaa ΛSuusi dai Δran cΛquiva Λgai. Dai gΛrviaatuli dai povΛrtΛtΛdai:

—GΛniibΛstacan tadacavurai gΛniibΛdaga —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

20 GΛraagidacai gomaasi ΛSuusi gΛrtΛΛgi gΛnoovovi daidΛ gΛoonomaba gΛrtΛΛgi ΔpΛ siaaco sΛΛsiñi. TΛtai aatΛmΛ sΛΛlicΛdΛ baigarΛΛli tΛΛgacai ΛSuusi.

21 Amaasi ΛSuusi Δpamu povΛrtΛtΛdai:

—GΛniibΛstacan tadacavurai gΛniibΛdaga. Po-duucaí isduucaí giñootoi giñooga tami oidi daama saidΛ iduuna aanΛ istumaasi Λgai ipΛlidi poduucái gΛnootoi aanΛ aapimΛ saidΛ iduuna aapimΛ istumaasi Λgai ipΛlidi —gΛrtΛtΛdai Λgai.

22 Amaasi ΔSuusi gΔrvuijago vusiji dai povΔrtΔtΔdai:

—Diuusi IbΔadΔ gΔnΔΔmadu daacana.

23 IsaapimΔ oigΔldi ΔsoimaascamigadΔ Δoodami casiatgΔoigΔldi ΔsoimaascamigadΔ Δgai. Dai isaapimΔ maioigΔldi ΔsoimaascamigadΔ Δoodami casiatamaigΔoigΔldi ΔsoimaascamigadΔ Δgai —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

24 DΔmos Tomás Δmoco aatΔmΔ gΔraduñi ΔbaivΔstaama dan gooca mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi maitΔrΔma daacatadai aidΔsi divia ΔSuusi. Cuatai aagaiña oodami ΔTomás.

25 Dai gooquiΔrΔ aatΔmΔ potΔtΔdai ΔTomás:

—TΔΔ aatΔmΔ gΔrbaitΔcΔaacamiga —tΔtΔdai aatΔmΔ.

DΔmos ΔTomás povΔrtΔtΔdai:

—IsmaitΔΔgi aanΔ mΔsiaaco dΔΔdΔgarai ΔclaavocΔdΔ noonovidΔrΔ dai ismaivaasa aanΔ giñmaasaviga siaaco dΔΔdΔga noonoviΔrΔ ΔclaavocΔdΔ dai ismaivaasa aanΔ giñoovi siaaco sΔΔsiñi oonomaba maitistuidi antada aanΔ isvaavoitudagi —gΔrtΔtΔdai ΔTomás.

26 Bomamaco tasaicΔdΔ Δpamu gΔrΔΔmapagi aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi Δmo quiiyΔrΔ. Dai aidΔ ΔTomás modaacatadai aatΔmΔ gΔrΔΔmadu. Vai cucuupicatadai cucuuparagai tai vΔΔscΔrΔ vaa ΔSuusi dai Δran cΔquiva. Dai gΔrviaatuli Δgai dai povΔrtΔtΔdai:

—GΔnibΔstacan tadacavurai gΔniibΔdaga —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

27 DaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai ΔTomás:

—Vaasañi tami gΔmasaviga dai nΔida giñmaataca. Dai vaasañi gΔnoovi dΔgacΔrΔ

giñoonoma. Cascada camaipoliada aapi ismaitarvaavoi, baiyoma vaavoitudañi —tatadai ΔSuusi.

²⁸ AidΔ gia aa noragi Tomás daidΔ itΔadai:

—Giñbaitacaaacamiga, giñDiuusiga —tatadai ΔTomás.

²⁹ TaidΔ ΔSuusi itΔadai:

—Tomás sivi gia vaavoitudai aapi giñtΛgacai. SΛΛlicadΔ baigΔnΔlidi Δgai ismaacadΔ vaavoitudai tomasi maitiñnΔidi —tatadai ΔSuusi.

³⁰ DaidΔ ΔSuusi idui mui naana maasi gΔgΔrducami aatΔmΔ gΔrvuitapi ismaacadΔ maioojisi idi liivruΔrΔ.

³¹ DΔmos vΛΔsi istumaasi oojisi idi liivruΔrΔ casi gΔooja vai poduucai vaavoitudana aapimΔ isSuusi ΔrΔCristo daidΔ ΔrDiuusi maradΔ ismaacadΔ tΔvai tΔvaagiaiñΔrΔ. DaidΔ isvΛΔscarΔ oidaca agai aapimΔ Diuusi ΔΔmadu vaavoitudacai Suusi Cristo.

21

¹ Dai ΔpΔ Δmo imidagai ΔSuusi Δpamu gΔmaasitu aatΔmΔ gΔrvuitapi mΛΔca ugidana ΔgΔΔ suudagi Tiveriiasi. Dai poduucai idui Δgai:

² Δmapai daraaja ΔSimuñi Piiduru ΔΔmadu ΔTomás ismaacadΔ Cuatai aagaiña oodami ΔΔmadu Nataniel CanaaΔrΔ oidacami. Canaa ΔrΔmo ali quii Galilea dΔvΛΔriΔrΔ. DaidΔ modaraaja ΔpΔ Sevideo maamaradΔ dai ΔpΔ gooca gΔraaduñi ΔSuusi mamaatΔrdamigadΔ.

³ TaidΔ ΔSimuñi Piiduru povartatadai:

—MΛΔca vuvaida iñagai aanΔ vatopa —tatadai.

Tɔtai aatɔmɔ aa noragi daidɔ itɔtɔdai:

—Aatɔmɔ ɔpɔ imia ragai aapi gɔɔɔmadu
—tɔtɔdai.

Amaasi iji aatɔmɔ dai tɔtɔsai ɔmo vaarcuɔɔ.
Dai ɔmo tucagi gaagai aatɔmɔ vatopa dai tomali
ɔmoco maivuusaitu.

⁴ Dai camaasidatɔi gɔmaasitu ɔSuusi ɔgɔɔ su-
udagi ugidana dɔmos maimai aatɔmɔ isɔɔSuusi
ɔgai.

⁵ Amaasi ɔSuusi pɔvɔrtɔtɔdai:

—Giñaaduñi, ɔmaitamɔsi vuusaitu tomali ɔmoco?
—gɔrtɔtɔdai ɔgai.

Tɔtai aatɔmɔ aa noragi daidɔ itɔtɔdai:

—Tomali ɔmoco —tɔtɔdai aatɔmɔ.

⁶ Taidɔ ɔSuusi tɔtɔdai:

—Daitudavurai ɔvatop vuicaru sɔɔlisa apadɔɔ
govaarcu dai poduucɔi vuvaidamu aapimɔ
vatopa —gɔrtɔtɔdai ɔSuusi.

Dai podui aatɔmɔ dai camaitistui isvusaidagi
ɔvatop vuicarui mui vatopa vuucaticatɔi.

⁷ Amaasi aanɔ itɔtɔdai ɔPiiduru:

—Goovai ɔgɔɔbaitɔcɔaacamiga —tɔtɔdai aanɔ.

Moscaɔ Simuñi Piiduru isɔgɔɔbaitɔcɔaacamiga
ɔgai dai otoma gɔai gɔyuucusi dai suudara
gɔi. ɔɔquiapioma Piiduru uupai gɔyuucusi
vuvaidacɔi vatopa.

⁸ ɔvaarcu maisi mɔɔcasi daja ɔgɔɔ suudagi ugidi-
aiñdɔɔ ɔmo sien metro ɔɔsi. Dai aatɔmɔ is-
maacɔdɔ vaarcuɔɔ vii vaiñstugai aatɔmɔ ɔvatopa
vuicarui suudacami vatopa dai uugidiɔɔ vuu-
saitu.

⁹ Amaasi mostɔapɔi aatɔmɔ dɔvɔɔrapi dai tɔɔ
tutupali mɔɔcamɔ dai dan caatɔ ɔmo vatopa dai an
vɔɔtɔ paana ɔpɔ.

10 Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Baigovai av^Λrgimvuida chi^{ΛΛ}qui vatopa ismaac^Λd^Λ utudami vuvaitu aapim^Λ —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

11 Taid^Λ ^ΛSimuñi Piiduru t^Λsai ^Λvaarcu^Λr^Λ dai t^Λvaim^Λ ^Λvatopa vuicarui ^Λg^{ΛΛ} suudagi ugidana. C^{ΛΛ} suudacami vatopa g^Λg^Λarducami ^Λvatop vuicarui asta ^Λmo siento dan goo coobai dan baiv^Λstaama dai vaica aj^Λga vatopa. Dai tomasi muidu ^Λvatopa v^{ΛΛ}sc^Λr^Λ mai^{ΛΛ}cai ^Λvatop vuicarui.

12 Amaasi ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Baigov^Λr iimi t^Λtaida uuga —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Dai tomali ^Λmaadutai aat^Λm^Λ mait^Λp^Λr^Λl^Λi ist^Λcacagi ^ΛSuusi sioor^Λ ^Λgai c^{ΛΛ}ga maat^Λcatai is^Λgai ^Λr^ΛSuusi.

13 Amaasi ^ΛSuusi taicovai c^Λquiva dai vui ^Λpaana dai ^Λvatopa gaicami dai g^Λrtaacogi ^Λgai.

14 Aid^Λc^Λd^Λ casi ^Λrvaicojo is^ΛSuusi g^Λmaasitu g^Λr^Λvuitapi duaacai abiaad^Λr^Λ.

15 Cauugitocai aat^Λm^Λ taid^Λ ^ΛSuusi t^Λcacai ^ΛSimuñi Piiduru dai pot^Λt^Λdai:

—Simuñi, Joonasi marad^Λ, ¿vaamiomap^Λsi giñoi^Λg^Λdai aapi isgogaa? —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Taid^Λ ^ΛPiiduru aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—^Λj^Λ, giñbait^Λc^Λaacamiga c^{ΛΛ} maat^Λ aapi iñsaan^Λ g^Λoi^Λg^Λdai —t^Λt^Λdai ^ΛPiiduru.

Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Aid^Λ gia nuucadacañi aapi ^Λoodami ismaac^Λd^Λ giñvaavoitudai. Aapi ^Λr^Λpan ducami ^Λmo pastuuru.

16 Dai ʌʌpʌpʌ tʌcacai ʌSuusi ʌPiiduru daidʌ itʌʌdai:

—Simuñi, Joonasi maradʌ, ¿giñoiɡʌdaipʌsi aapi?
—tʌʌdai.

Taidʌ ʌPiiduru aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—ʌjʌ giñbaitʌcʌaacamiga cʌʌ maatʌ aapi iñsaanʌ gʌoiɡʌdai —tʌʌdai ʌgai.

Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai:

—Aidʌ ɡia nuucadacañi aapi ʌoodami ismaacʌdʌ giñvaavoitudai —tʌʌdai ʌgai.

17 Tai ʌpamu tʌcacai ʌSuusi ʌPiiduru daidʌ itʌʌdai:

—Simuñi, Joonasi maradʌ, ¿giñoiɡʌdaipʌsi aapi?
—tʌʌdai ʌSuusi.

Taidʌ soigʌʌli ʌPiiduru catʌcacaitai ʌSuusi vaicojo isbai oigʌdai ʌgai daidʌ itʌʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga cʌʌ maatʌ vʌʌsi istumaasi. Cʌʌ maatʌ aapi iñsaanʌ gʌoiɡʌdai —tʌʌdai ʌPiiduru.

Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai:

—Aidʌ ɡia nuucadacañi aapi ʌgai ismaacʌdʌ giñvaavoitudai.

18 Aanʌ ɡʌagidi sai sʌʌlicʌdʌ aidʌsi vaamioma ʌrgʌʌli aapi ʌʌgi ɡʌaada ɡʌyuucusi dai aimʌrai tomasiaaco imia ʌliadagi. Dʌmos siʌʌscadʌ cacʌʌlimu aapi sʌʌliñamu ɡʌʌca vai ʌmai ɡʌaadidamu ɡʌyuucusi dai ɡʌvaidacamu mʌʌca siaaco maitipʌlidi aapi siimiagi —tʌʌdai ʌSuusi.

19 Potʌʌdai ʌSuusi ʌPiiduru vai poduucai maatʌna isducatai muuquia ʌgai ʌgai vaidʌ poduucai oodami cʌʌga siaa duutuadagi Diuusi. Daidʌ gooquiʌrʌ potʌʌdai:

—Iñoidañi —tʌʌdai ʌSuusi.

20 Tai aa nanaava aPiiduru dai giñtala isgooquilara imitadai ana. ASuusi aliñsi giñoidaiña ana. Dai ana abaana daivacai gauu ASuusi aidara tucara masigatalagida agaitadai. Dai ana tacaai asmaacada agai dai talagida agai.

21 Aidasi aPiiduru giñtala taca agai ASuusi daida itadai:

—Giñbaitacaaacamiga, ¿tumaasi araduñi agai idi callicada? —tadai aPiiduru.

22 Taida ASuusi aa noragi daida itadai:

—Iñsaana ipliadagi isgoovai oidacagi asta silasca apamu divia ana, ¿tumaasi argavatarara aapi? Mosai apiacalaga giñvaavoitudada aapi —tadai ASuusi.

23 Amaasi vaavoitudadami aipaco aagaiña ansai ana maimuuquiaa iñagai. Damos ASuusi maiaagai ismaimuuquia iñagai ana baiyoma potadai agai aPiiduru: “Iñsaana ipliadagi isgoovai oidacagi astara silasca apamu divia ana, ¿tumaasi argavatarara aapi?” —tadai ASuusi.

24 Dai ana ooja vasi gomaasi idi liivruara. Dai vasi istumaasi ooja ana sallicada arvaavo.

25 Dai oidaga mui vaamioma istumaasi ismaacada idui ASuusi. Daida isgaoojamudai vasi gomaasi liliivruara ana piñlidi ismaiaajiacamudai vasi oidigara aliliivru ismaacada araduñimudai.

Mosacaasi.

Diusi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421